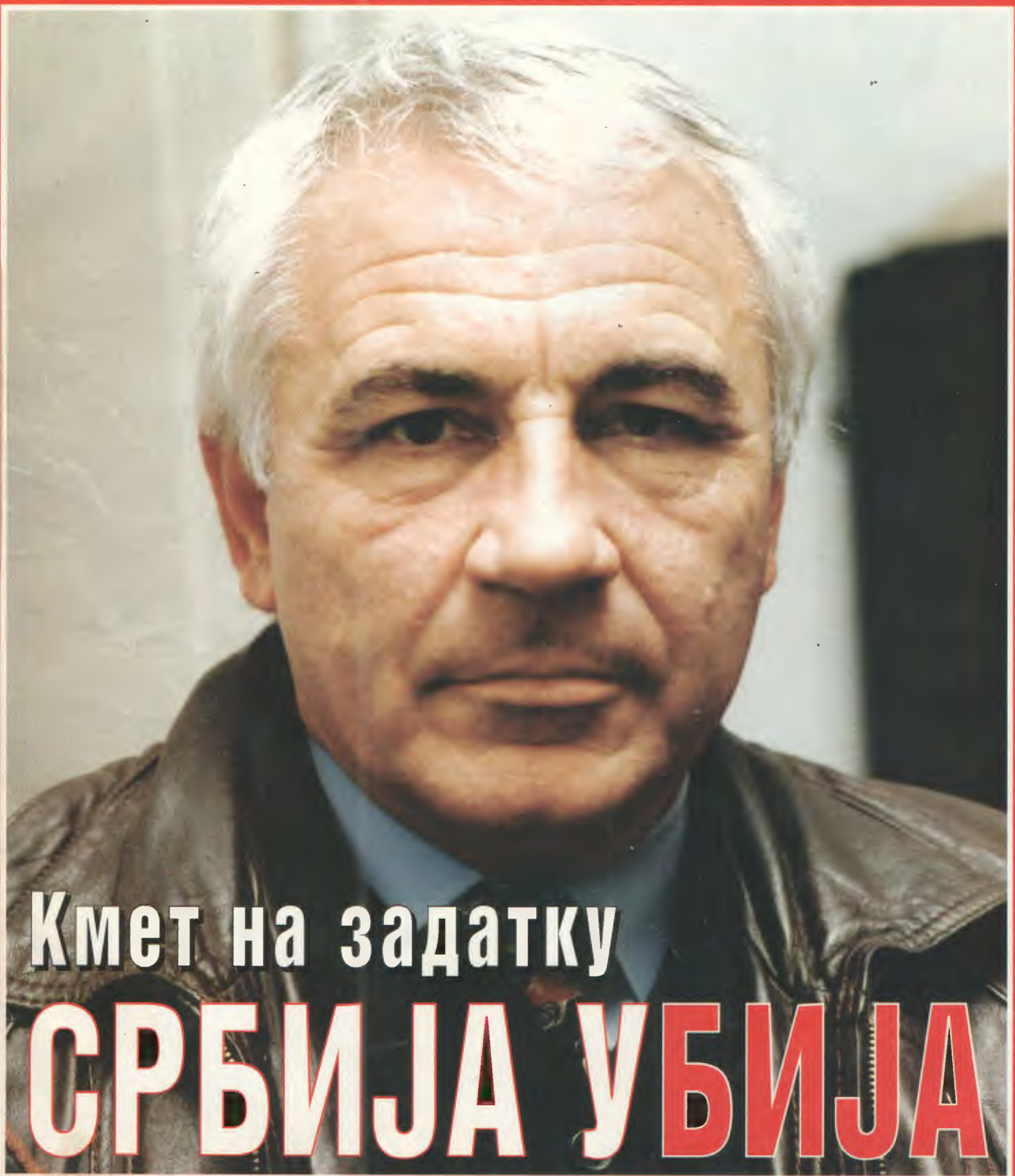

9770354 296008

www.srpska-rec.co.yu

СРПСКА РЕЧ

ЗА ИСТИНУ, ПРАВДУ И СЛОБОДУ БРОЈ 361 • 22. ДЕЦЕМБАР 2004. • ЦЕНА 50 ДИНАРА

Кмет на задатку

СРБИЈА УБИЈА

Jat Airways

Jat Airways

- Amsterdam
- Athens
- Berlin
- Brussels
- Copenhagen
- Dusseldorf
- Dubai
- Istanbul
- Larnaca
- London
- Milano
- Moscow
- Paris
- Prague
- Roma
- Thessaloniki
- Stuttgart
- Tripoli
- Tel Aviv
- Trieste
- Tirana
- Zurich

Informacije i rezervacije:

Jat Airways

011.311.21.23

Bulevar umetnosti 16
11070 Novi Beograd
Srbija | Crna Gora

www.jat.com

... uvek u svom Jatu

ВЕСТИ ИЗ БИА

Ситуација са писмом посланика има итекаке везе са кухињом БИА. Наиме, познато је да, откад је Вук Драшковић министар спољних послова, БИА нема никакве информације нити своје људе у МИП као раније.

На челу службе безбедности МИП, први пут, откад је основана, није човек из СДБ. Пре Љубе Милановића је БИА имала контролу над МИП-ом преко Драгана Грбовића, који је био запослен у РДБ-у, а обављао је дужност начелника Службе безбедности МИП, чак и за време Горана Свилановића. Ова служба има сва овлашћења која имају БИА и ВБА, односно обавља контраобавештајне послове. Од почетка је преко ове службе РДБ упућивао своје припаднике у ДКП по свету. С обзиром да сада постоје гвоздена врата у лицу Вука Драшковића, БИА има велики проблем. Међутим, и поред тога не одустаје од инфилтрирања својих припадника у МИП.

Наиме, решења са распоредом су већ добили бивши заменик начелника Горан Живаљевић, који је распоређен у Скопље, садашњи заменик директора БИА Миша Вилотић за Сарајево, бивши директор БИА Миша Милићевић за Загреб и садашњи начелник Треће управе Драган Ашанин за Москву. И на крају, Милорад Брацановић – за Шпанију! Међутим, на њихову жалост коначну сагласност за њихово именовање и обезбеђивање агемана даје управо Вук Драшковић. А док је Вук Драшковића на том месту, они то знају, неће службовати у оквиру МИП.

Други део панике који је присутан у БИА је програм СПО и свакодневно инсистирање на реформи и реорганизацији Службе.

Какве везе има овај увод са побуном посланика. Има, итекаке!

Постоји озбиљна веза између понашања посланика са БИА и Коштуницом. Наиме, један од гласноговорника посланика СПО, Слободан Живкуцин, и председник политичког савета ДСС-а Раде Обрадовић, дугогодишњи су сарадници РДБ, односно конкретно тадашњег начелника Центра РДБ Нови Сад Милована Попиводе, који је за време Брацановића био и помоћник директора БИА. Он је формално нераспоре-

ђен, али има задатак од БИА да у сарадњи са ДСС-ом разбије СПО и Вука Драшковића. Тиме би и ДСС и БИА били задовољни. Ем би БИА постављењем својих горе наведених људи имала контролу у МИП-у, ем би Коштуница растурио СПО, што му је намера.

Контакте појединих посланика СПО са Коштуницом направио је Велимир Илић, односно Срђан Аџековић, његова десна рука преко својих „звездарских“ веза и Коштуничиног сарадника Ђорђа Чукваса. Појединим посланицима СПО су обећана чак и нека места у „Београд путу“, „Дирекцији за путеве Републике Србије“, у управним одборима ЈП „Градско гробље“ и ЈП „Градска чистоћа“, које је у подели градске власти узео ДСС.

Договор је, такође, да на Главном одбору СПО, који је заказан за крај недеље, посланици понуде оставку, али ће проблем бити сагласност Велимира Илића, коалиционог партнера СПО, са чије су листе посланици изабрани.

У ове сврхе је ангажована и Десета управа БИА (прислушни центар), како би помогли и допринели што бржем распаду СПО.

Ових дана је виђан са начелником Десете управе БИА и Пеђа Петронијевић, бивши начелник у БИА, а сада запослен у Царини, иначе пријатељ ДСС-а, који је и поставио начелника Десете управе док је био у врху БИА. Интересантни су данашњи поступци дугогодишњих пријатеља Данице и Вука Драшковића, Богољуба Пејчића и Благице Костић, који су на данашњем састанку побуњених посланика апсолутно били против било каквог растурања странке и преласка у друге партије, те даљег блаћења странке и Вука у медијима. На истом становишту је и министар трговине Бојан Димитријевић, иначе кум Александра Милутиновића, директора ЈАТ-а, у овом тренутку највернијег сарадника Вука и Дане.

БИА, дакле, не мирује док не стави под контролу СПО и МИП! И сада и убудуће ће користити сва расположива средства како би спровели своју намеру. Али, управо су им брана Дана и Вук. А посланици СПО ће убрзо схватити да су изманипулисани од Службе, ако већ данас то нису схватили!

ПЛАСТИКА ЗА ЧУМЕТА

Светски стандарди ускоро ће морати да се усвоје у Скупштини Србије и када је реч о заштићеним сведоцима. А њих ће, према садашњим оптужницама за злочине пред судом за организовани криминал и за ратне злочине, ускоро бити више него што их има на оптуженичкој клупи.

Да би се заштитили Љубиша Буха Чуме, Ђура Мутава, Зоран Вукојевић Вук, Легијин телохранитељ Ненад Шаре Шкене, Владан Којић, Спасоје Петковић Штука, Бора Крвави и остали криминалци који, изгледа, признањем туђих злочина више ризикују него када су и сами чинили злочине, грађани Србије ће морати да издвоје скоро 12 милиона евра, односно преко 905 милиона динара.

Тим новцем се неће регулисати само заштита сведока-сарадника, него и свих којима ће живот потенцијално бити угрожен. За целу такву екипу је предвиђена и посебна јединица полиција која би требало да броји око 200 људи. Уколико се у Министарству правде рачуна да би у програму заштићених сведока годишње могло да се нађе око десет људи, сваки би имао по двадесет редовних чувара, колико нема ни највиши државни функционер, а то је и највећа буџетска ставка.

У мере промене идентитета заштићених сведока посебно иду и пластичне операције, које са свим трошковима у државној клиници коштају око 4.000 евра само за промену личног описа, док је у приватној клиници та цифра три пута већа.

У „СРБИЈАШУМАМА” ДОБАР И ЛОШ ПОЛИЦАЈАЦ

Тандем Лабус – Динкић може да се подичи још једним „историјским” успехом – запослени у државном предузећу „Србијашуме” први пут од оснивања радничког покрета у земљи запретили су генералним штрајком зато што им је смењен директор Владан Живадиновић. Он је смакнут са тог места само девет месеци након што га је поставила министарка пољопривреде Ивана Дулић Марковић, истакнути члан Г 17 плус, странке којој према коалиционом договору и „припада” ово јавно предузеће.

Живадиновић је на место директора дошао као постоктобарски стручњак и нестраначка личност уз једногласне препоруке синдиката, струковних удружења, Шумарског института, Завода за заштиту природе и комплетног Управног одбора „Србијашума”.

Од тада је ово предузеће, које су цедили и уништавали стари Милошевићеви кадрови, почело је да бележи позитиван салдо: остварило је добит од 65 милиона динара и увећало шумски фонд на рекордних 17 милиона кубика дрвета, док су први пут од оснивања 1991. сва јавна газдинства у Србији показала добре финансијске резултате. Млади директор је направио само једну грешку – није прихватио „белу фасциклу” коју му је на сто ставила најпре Верица Калановић, председница Извршног одбора Г 17 плус, а неколико месеци и министар финансија Млађан Динкић. Ту је био списак од десетак подобних стручњака које је Живадиновић морао да запосли као директоре предузећа и шумских газдинстава широм земље.

Међу њима је, тако, ваљало збринуту једног незапосленог машинског инжењера, у Куршумлији електроинжењера који тренутно ради као информатичар, у Трстенику човека

коме је решење о отказу због умешаности у махинације већ потврдио Врховни суд Србије, а на место директора у Врању човека који је лак на репетирању пиштоља и пуцању у ваздух, а у Ужицу власника приватне цвећаре. У Пожеги му је наложено да се отвори и ново радно место правника иако у овом граду „Србијашуме” нема испоставу, док је инжењер хемије Владимир Ранковић

требало да доврши партијско распоређивање са места помоћника генералног директора за кадрове, јер то радно место у систематизацији предузећа не постоји.

Живадиновићу је пре тога јасно предочено да се овим путем Г 17 плус „мора рачвати, ширити по дубини, односно јачати партијске ћелије у унутрашњости преко сопствених (?) јавних предузећа која имају базе у свим срединама”, а „Србијашуме” су за то најзгодније, јер покривају трећину територије републике.

Живадиновић се поводом оваквих притисака жалио вицепремијеру Мирољубу Лабусу, и после тог састанка, према сопственим речима, имао је утисак да је све изглађено. Онда му је који месец касније, исти захтев о „јачању странке по дубини”, испоставио и Динкић. И то веома бахато, што би могао, кад би смео, да потврди и Радмило Пешић, члан Управног одбора предузећа, такође из Г 17 плус.

Живадиновић је и њему покушао да објасни да према систематизацији „Србијашума” људи са дипломама друге струке не могу да буду директори газдинстава чији је посао највише теренски, али није вредело. После тог састанка је смењен по кратком поступку, а његови службеници су се и на улицама Београда побунили, и то не само због директора, него и зато што су још 2000. године донели одлуку да „Србијашуме” никада више неће бити предмет партијских надметања.

УСТАВ ЗА ШЕШЕЉА

Нема тог компромиса на који се неће одлучити премијер Војислав Коштуница само да би се у историју Србије уписао као уставотворац, а то одлично знају и користе његови дојучерашњи бескомпромисни противници. Зато је нови устав Србије постао нова монета за трговину, овога пута са радикалима. Они су у замену за неопходну двотрећинску већину приликом изглашавања највишег правног акта Србије тражили и добили да лидер СРС-а Војислав Шешељ буде пуштен на слободу до почетка суђења пред Хашким трибуналом. Остаје још да се види да ли ће Србији већу корист донети устав или већу штету васкрс злогласне црвено-црне демагогије.

БИВША МИНИСТАРКА ПОЧАСНИ ХОНОРАРАЦ

Бивша министарка просвете Љиљана Чолић до сада је била позната по томе што је покушала да протера Дарвина из наставе за основце, а од сада ће важити за најбоље плаћеног хонорараца у Заводу за уџбенике и на-

ставна средства. То јој је омогућио страначки, а неки тврде и много интимнији партнер из ДСС-а, Радош Љушић, који се налази на челу ове установе. Чолићки ће за дело „Османска дипломатика са палеографијом“ бити исплаћено 170.000 динара, што је скоро два

пута већа сума од највећег хонорара по ценовнику Завода, а реч је о уџбенику који ће имати и сигурне купце, студенте Филолошког факултета на коме бивша министарка предаје. Уговор о издавању дела склопљен између професорке османског језика и највећег државног издавача школских књига је склопљен 30. новембра, а књига ће изаћи из штампе почетком 2005. године, у тиражу од 1.000 примерака. Није потребно посебно напомињати да за ову „вредну и ретку књигу“ како ју је проценио сам Љушић, толики хонорар никоме није исплаћен, јер је највиша сума из ценовника око 96.000 динара.

Међутим, у Правилнику о ауторским хонорарима Завода за уџбенике нигде не пише да директор може да одреди висину хонорара на основу сопствене процене вредности дела, него се исплата аутору универзитетских издања утврђује на основу цене једног ауторског табака и процентуално, до 10 одсто велепродајне цене примерака који су продати.

ЛЕГИЈА ВОЗА ДРЖАВУ

Управа за јавне приходе је одлучила да преко 200 луксузних аутомобила за поједине министре и сву силу директора, буду искључиво марке „шкода“. Као што је познато, у жестокој конкуренцији звучних имена из аутомобилског бизниса, за уговор тежак око 2,2 милиона евра победио је увозник „шкоде“ за Србију, „Ауто Чачак“. Док поједини учесници упозоравају да је немогуће да један понуђач буде најбољи у десетак прописаних категорија и најављују тужбе, зли језици тврде да је на тендеру ствар мало погурао министар за капиталне инвестиције Велимир Илић, иначе земљак и пријатељ Миленка Костића Колета, власника „Ауто Чачка“.

Ипак, овај Чачанин, који важи за једног од пет најбогатијих привредника у моравском крају, био је знаменит и пре но што је постао ексклузивни добављач лимузина за државу.

Пре три године се у јавности дигла (а потом и слегла) велика прашина, јер је Миленко Костић у родном селу поред Чачка подигао цркву на темељима богомоље из 18. века. Иако је био дужан да конзервира средњовековне остатке, он их је порушио, а у новој цркви је уместо икона осванула фреска на којој је – сам „китор“ са породицом! Костић је исте године купио и тзв. градску кућу, из које је измештена етнографска поставка Народног музеја, а директорка музеја Невенка Бојовић узалуд упозорава да ће, уколико чачанска општина не донесе одлуку о реализовању меморандума о намерама који је већ потписан, овај град изгубити изложбени простор и дечији вртић, а Костићу морати да плаћа економску цену закупа.

Прави злобници данас тврде да је тихи партнер Ауто Чачка, а тиме и лиферант возила за државне органе, нико други него Милорад Луковић Легија. Они подсећају да је шумадијски Коле прошле године због веза са командантом „црвених беретки“ већ хапшен у полицијској акцији Сабља, која је спроведена после убиства премијера Зорана Ђинђића. Коле је пуштен после неколико недеља, заједно са једним управником затвора и двојицом локалних бизнисмена, а пред медијима га је бранио тадашњи градоначелник Чачка. У емисији РТВ Б92 Веља Илић је рекао да „није он (Костић) крив што је Легија ручао у његовом ресторану приликом боравка у Чачку“.

– То је јавни ресторан, код њега је ручао Јовица Станишић за време једног боравка пре атентата, кад се срео са Емиром Кустурицом, говорио је Веља.

Међутим, Костић је и годину дана раније био под истрагом Окружног јавног тужилаштва које је спроведено против Бранислава Ускоковића, бившег директора Електродистри-

буције Београд, због поткрадања овог јавног предузећа. Између осталог, бивши директор ЕДБ-а се теретио и да је од Костића наручио шест камиона марке „мерцедес“, иако нису били потребни ЕДБ-у. У међувремену, Костићу је забрањено и да буде финансијер фудбалског клуба Борац јер је напао судију на једној утакмици, а због тога је његов клуб кажњен са 150.000 динара. И поред свега, власнику „Ауто Чачка“ није први пут да побеђује на тендерима, а приликом куповине градског предузећа „Механизација“ за почетну цену од девет милиона динара био је и једини понуђач, на изненађење новинара из економских рубрика. Уочи купопродаје градоначелник Веља је и тада осетио потребу да преко чачанске телевизије оптужи пословодство тог, тада још друштвеног предузећа да продаје у бесцењу имовину фирме, иако је пословодство упорно тврдило да је боље приходе поделити радницима на име заосталих плата, него улагати у развој предузећа које ће ионако бити продато новом инвеститору.

ГДЕ СУ, ШТА РАДЕ

Некадашњи челници ОВК, одговорни за убиства и киднаповања на стотине Срба и Албанаца, данас су вође парламентарних партија, успут и мреже међународног криминала, а стоје и на челу приватних војски које се спремају да постану оружане снаге Косова.

Рамуш Харадинај је као лидер Алијансе за будућност Косова стигао до места премијера Косова и поред тога што је добро знао да је био командант дукађинске групе ОВК. Са високом функцијом није у сукобу интереса, иако је и даље водећи покрајински „нафталн” који контролише око 500 бензинских пумпи, а вредност своје имовине сам је проценио на 2,2 милиона долара.

Још један бивши командант ОВК а данас угледни политичар кроз своју Демократску партију Косова, Хашим Тачи поседује приватну војску од око 8.000 „ветерана” из рата са Србијом, а у Приштини није тајна и да се налази на челу једне од најјачих нарко-организација, која делује и у Албанији.

Бизнисмен је постао и бивши хрватски генерал Агим Чеку, такође један од највиших официра ОВК. Сада је на челу Косовског заштитног корпуса и под својом командом има 4.000 људи. Чеку је и власник угоститељског предузећа „Слога” у Приштини,

које обухвата и познате хотеле Гранд и Божур, а под контролом држи и око 60 локала широм покрајине који су познати као штабови за шверц оружја, дроге и белог робља. За ове послове се узима и име Хашима Тачија. Проституција и трговина људима су трећи по исплативости „бизнис” на Косову, а први по омиљености међу „ветеранима” ОВК. Само је Косовска полицијска служба прошле године забележила 64 случаја трговине женама из Румуније, Молдавије, Бугарске, Русије, Албаније и Србије.

које обухвата и познате хотеле Гранд и Божур, а под контролом држи и око 60 локала широм покрајине који су познати као штабови за шверц оружја, дроге и белог робља. За ове послове се узима и име Хашима Тачија. Проституција и трговина људима су трећи по исплативости „бизнис” на Косову, а први по омиљености међу „ветеранима” ОВК. Само је Косовска полицијска служба прошле године забележила 64 случаја трговине женама из Румуније, Молдавије, Бугарске, Русије, Албаније и Србије.

ПЉУШТЕ АФЕРЕ, ИЗБОРИ НА ВИДИКУ

Афере које су се производиле у претходној влади дрмале су тзв. демократски блок на према коме да су биле уперене, док афере које производе поједини садашњи министри служе искључиво дизању политичког рејтинга наручиоцу. Заједничко једнима и другима је само то да ниједна није имала и судски епилог, нити су осумњичени за крађу и мито у милионским износима за то одговарали.

Влада премијера Коштунице била је релативно мирна све до последњих неколико недеља, када су афере почеле да пљуште, што није само знак да се за њих знало али су пажљиво темпирале, него и да је близу предизборна кампања за нови парламент.

Сезону је отворила Марија Рашета Вукосављевић, бивша министарка за телекомуникације, која је у проневери око милион евра „вишка” за ионако непотребни ВИП салон, за собом повукла неколико познатих личности из света приватног бизниса, јавних предузећа и државне управе. Од њих је већина пуштена из притвора, укључујући и њу саму, али су пре тога поене за хапшење убрале финансијска полиција Млађана Динкића и министар за капиталне инвестиције Велимир Илић.

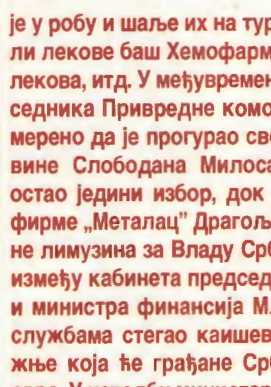
Потом је букнула афера из Завода за уџбенике, где је у затвору завршио бивши директор, а тадашњи председник УО Завода, књижевник Радослав Петковић, због наводних проневера у куповини штампарског папира из Словеније. У овом случају је занимљивије ко је испао жртвени јарац, а ко се извукао од оптужби; јер су у потписивању спорних уговора учествовали Петковићеви наследници на челу Завода, које је бољи страначки педигре (Петковића је својевремено именовао ДХСС, а потом је прешао у Г 17 плус) заштитио од даље истраге. У афери „Књаз Милош” Управа за борбу против организованог криминала је на захтев тужилаштва стигла и до чланова Комисије за хартије од вредности, на челу са Милком Штимцем, не би ли се утврдило има ли ватре испод дима о наводним притисцима купаца повеће фабрике воде у Србији. Иако је вицепремијер Лабус похвалио тужиоце да су се „конечно пробудили”, и сам је јавно оцрњен да је испод жита петљао са купцима другог понуђача, француског Данона.

Некада и сам на мети оптужби да је ДОС-ов скандал мајстор, челник ДС-а Горан Весић се вратио у политички живот, али, како се испоставило, на мала врата: оптужио је директора Хемофарма Миодрaга Бабића за бројне малверзације, међу којима су куповина сировина из Кине преко своје фирме у Немачкој, да увећава фактуре у односу на основну цену сировина да би смањио порез, да фармацеуте исплаћује у робу и шаље их на туристичка путовања како би наручивали лекове баш Хемофарма, ко су страни власници ове фабрике лекова, итд. У међувремену је избила и гужва око избора председника Привредне коморе Србије, када је Борису Тадићу замерено да је прогурао свог кандидата, бившег министра трговине Слободана Милосављевића који је на сумњив начин остао једини избор, док је у финишу трке избачен директор фирме „Металац” Драгољуб Вукадиновић. У афери око куповине лимузина за Владу Србије настало је жестоко препуцавање између кабинета председника Тадића, који је одбио пошиљку, и министра финансија Млађана Динкића, који је свим јавним службама стегао каишеве, али није одустао од луксузне војке која ће грађане Србије коштати скоро четири милиона евра. У изведби министарства правде и финансија наставила се афера са бившим министром финансија Божидаром Ђелићем, који је оптужен да је ненаменски потрошио 700 милиона динара директно из Трезора, а на крајњој мети су се нашле судије Посебног одељења Врховног суда. Ових дана је најављена и истрага око градње Београдске арене, коју је у предизборној кампањи за градоначелника Београда иницирао радикалски генсек Александар Вучић, пошто је осумњичио сада већ градоначелника Ненада Богдановића да је мутио са тендерима за градњу и опремање. А пошто је смењен са чела Жандармерије, Горан Радосављевић Гури је (незванично) оптужен да је проневерио дневнице и друге трошкове чиме је нанео штету држави од 3,5 милиона динара.

Некада и сам на мети оптужби да је ДОС-ов скандал мајстор, челник ДС-а Горан Весић се вратио у политички живот, али, како се испоставило, на мала врата: оптужио је директора Хемофарма Миодрaга Бабића за бројне малверзације, међу којима су куповина сировина из Кине преко своје фирме у Немачкој, да увећава фактуре у односу на основну цену сировина да би смањио порез, да фармацеуте исплаћује у робу и шаље их на туристичка путовања како би наручивали лекове баш Хемофарма, ко су страни власници ове фабрике лекова, итд. У међувремену је избила и гужва око избора председника Привредне коморе Србије, када је Борису Тадићу замерено да је прогурао свог кандидата, бившег министра трговине Слободана Милосављевића који је на сумњив начин остао једини избор, док је у финишу трке избачен директор фирме „Металац” Драгољуб Вукадиновић. У афери око куповине лимузина за Владу Србије настало је жестоко препуцавање између кабинета председника Тадића, који је одбио пошиљку, и министра финансија Млађана Динкића, који је свим јавним службама стегао каишеве, али није одустао од луксузне војке која ће грађане Србије коштати скоро четири милиона евра. У изведби министарства правде и финансија наставила се афера са бившим министром финансија Божидаром Ђелићем, који је оптужен да је ненаменски потрошио 700 милиона динара директно из Трезора, а на крајњој мети су се нашле судије Посебног одељења Врховног суда. Ових дана је најављена и истрага око градње Београдске арене, коју је у предизборној кампањи за градоначелника Београда иницирао радикалски генсек Александар Вучић, пошто је осумњичио сада већ градоначелника Ненада Богдановића да је мутио са тендерима за градњу и опремање. А пошто је смењен са чела Жандармерије, Горан Радосављевић Гури је (незванично) оптужен да је проневерио дневнице и друге трошкове чиме је нанео штету држави од 3,5 милиона динара.

Некада и сам на мети оптужби да је ДОС-ов скандал мајстор, челник ДС-а Горан Весић се вратио у политички живот, али, како се испоставило, на мала врата: оптужио је директора Хемофарма Миодрaга Бабића за бројне малверзације, међу којима су куповина сировина из Кине преко своје фирме у Немачкој, да увећава фактуре у односу на основну цену сировина да би смањио порез, да фармацеуте исплаћује у робу и шаље их на туристичка путовања како би наручивали лекове баш Хемофарма, ко су страни власници ове фабрике лекова, итд. У међувремену је избила и гужва око избора председника Привредне коморе Србије, када је Борису Тадићу замерено да је прогурао свог кандидата, бившег министра трговине Слободана Милосављевића који је на сумњив начин остао једини избор, док је у финишу трке избачен директор фирме „Металац” Драгољуб Вукадиновић. У афери око куповине лимузина за Владу Србије настало је жестоко препуцавање између кабинета председника Тадића, који је одбио пошиљку, и министра финансија Млађана Динкића, који је свим јавним службама стегао каишеве, али није одустао од луксузне војке која ће грађане Србије коштати скоро четири милиона евра. У изведби министарства правде и финансија наставила се афера са бившим министром финансија Божидаром Ђелићем, који је оптужен да је ненаменски потрошио 700 милиона динара директно из Трезора, а на крајњој мети су се нашле судије Посебног одељења Врховног суда. Ових дана је најављена и истрага око градње Београдске арене, коју је у предизборној кампањи за градоначелника Београда иницирао радикалски генсек Александар Вучић, пошто је осумњичио сада већ градоначелника Ненада Богдановића да је мутио са тендерима за градњу и опремање. А пошто је смењен са чела Жандармерије, Горан Радосављевић Гури је (незванично) оптужен да је проневерио дневнице и друге трошкове чиме је нанео штету држави од 3,5 милиона динара.

Богољуб ПЕЈЧИЋ

Тако је говорио Богољуб

МУНГОСИ

лидери такозваних десница ДСС и ДС ослушкивају све мисли и говори од којих се наовамо оканили би јоуништења, Србија би имала такву Владу, свакако, које су заједнички апокалиптички убијања државно по коју цену неће узимати. А тај обичан светски деспотије, Ђинђићеве историје, гомилао је недовољавао своју вољу да демократска опција била има самозваних анализана остата мање више био политички савез Србија би под радикализирана Космет са изгледом где Чанак већ води уставе и аутономашке анализирати" случај, по којима Ругову, уколико "блику".

Група формирана за недељни мањинског блока на парламентаристима можда напредне од радикалски политичког заточеника, осим уколико титиним да на посланичким жељину.

Ик и у новом скупштинском види се комешање недовољноса, хитро вребају ноћу или да убацију идентичне единице. Ветеран сопствити без премца је онај знат у сред Баната као тим као перјаница аутономи на крају завршио међу вањем „експерта". Овај "а" са четвртим манда-

том и ко зна чега још у џепу, сам признаје да су економски интереси његових колега главни покретачи страначких раскола а да се партијски програми могу окачити мачки и реп. Заправо, неки посланици и не прочитају те програме, а када се дочепају мандата, онако силни и моћни, имају неодговорљиву жељу да ритну своју странку као да их је народ бирао по имену и презимену а не по страначком опредељењу.

У ствари, посланичку какву-такву честитост докучурило је неуставна одлука Уставног суда Србије проглашавајући их носиоцима мандата уз позив на праксу неких земаља Европске заједнице, без фус ноте да оне нису у транзицији и да своје демократске институције стрпљиво граде већ неколико стотина година. Таква одлука „уставобранитеља", срочена за потребе Демократске странке, унела је хаос у препознавању ко јесте и ко није посланик, да би се на крају вратио као бумеранг и самим иницијаторима такве идеје. Е, сад можда право питање гласи – како заштитити Устав од неодговорних уставних судија, тамо заселих вољом једне политичке партије и услужно тумачили њену вољу због које је највиша законодавна власт спала на најниже гране. Можда би деполитизација Уставног суда био пречи посао нове власти од, рецимо, поништавања одлуке на избор гувернера, јер овај својим чињењем није дестабилизовао функционисање Скупштине нити довео у питање углед земље. Осим уколико није у питању осветнички поход једне партије да се докопа места исто тако осветнички изгубљеног.

Конечно, последњи неспоразуми у СПО на релацији посланици-председник немају политичку конотацију, али имају двострани прилаз у поимању страначког морала где се прагма бољитка странке испречила посејаним гробовима њених чланова током сурове деспотије Слободана Милошевића. На једном месту Владика Николај Велимировић каже да је покајање семе а праштање плод. Социјалисти и злочинац, први на њиховој изборној листи, никада се нису покајали, нити је убицама, онима у затвору и онима на слободи, изречена праведна казна да би из плода изникло семе помирења. Код Вука Драшковића није било моралне дилеме – дуг према невиним жртвама надмашио је страначки интерес и зато је остао усамљен. И то у странци која иначе програмски заговара обнову духовних и моралних вредности и посрнулог народа.

СИНИША

Мада га у Демократској странци истичу као човека који је својевремено постао најмлађи адвокат у Србији, Синиша Николић се до сада истакао само са два правничка ангажмана. Један је био одбрана Зорана

Ђинђића у време док још није био премијер, од оптужби да је избегао мобилизацију, али је то ионако била ствар више политичке, него правне природе. Други пут је Николић имао незахвалну улогу да „прими метак" као човек који је 45 посланика ДСС-а

избацио из претходног сазива парламента, али је тада већ био на челу једне од најмоћнијих институција у Србији, Дирекцији за изградњу Београда, која је власник свег земљишта у двомилионској престоници.

Стога необудљиво звуче Николићеве тврдње да се сместио у луксузни стан од око 130 квм у најскупљем делу Београда, Врачару, захваљујући само плати и – уштеђевини од адвокатуре. Плата му, додуше, и у другом директорском мандату износи више од 1.000 евра, али то тешко да је довољно за стамбени рај на два нивоа и ултралуксузни намештај који је недавно приказао једном београдском листу. Ипак, Николић каже да на почетку првог мандата није пријавио своју имовину, јер тада „није било институције која се тиме бави", али су списак његових непокретности и банковни рачуни и данас тајна, иако је реч о државном службенику на истом положају. Занимљиво је и то да је стан који се процењује на око 250.000 евра опремљен управо за време Николићевог четворогодишњег мандата у Дирекцији, али ће од свега он ускоро остати само без – директорске фотеље.

Свим читаоцима
и сарадницима
честитамо
предстојеће
новогодишње
и божићне
празнике.

Следећи број „Српске речи" излази
после божићних празника

Посланички,

Још приликом разговора о уласку СПО у владу мандатара Војислава Коштунице, 15. фебруара 2004, ГО СПО је донео одлуку да ће Српски покрет обнове „изаћи из Владе Србије уколико се покаже да коалициони партнери ДСС и Г 17 Плус било чиме буду спречавали или разводњавали нашу одлучност и обавезу да буду приведени правди сви починиоци, организатори и налогодавци убистава и мафијашких послова, или се успротиве демонтажу БИА, односно СДБ, епицентра државног терористичког режима Слободана Милошевића, као и режима успостављеног после 5. октобра 2000.”

У месецима који су уследили, посланици СПО су више пута демонстрирали своју „кооперативност” по питањима која ни једног тренутка нису смела да буду предмет међустраначког наметања. Из само њима знаних разлога, посланици су ћутке прелазили преко тврдоглавог одбијања партнера у власти да примене коалициони споразум, а на штету странке коју представљају. Пристајући на замене теза, толерисали су оглушивање ДСС, Г 17 и НС о захтеве да СПО добије само оно што му по споразуму припада. Конкретно, место директора Института за безбедност, као полазне основе за ак-

занат најстар

Хронолошки низ ставова највиших органа Српског покрета обнове, Главног и Извршног одбора, јасно показује оно што појединци који себе зову посланицима данас не признају и чега не желе да се сећају. А нарочито не оног што се тиче закључака које су својевремено и сами подржали и обавезали се да ће их заступати и бранити.

тивнију улогу СПО у демонтажу БИА. Или су „наши посланици” пристали да они лично, заузврат, добију и оно што им не припада?

Наиме, 10. октобра 2004. Председништво СПО је, између осталог, једногласно донело следећу одлуку:

„... да наш Посланички клуб у Скупштини Србије то постави као „питање питања”, са захтевом да или ћемо добити то што нам

припада у складу са споразумом са коалиционим партнерима, или у супротном неће бити наше подршке Влади Србије.”

Овакав став оснажен је и 7. новембра 2004. закључцима Главног одбора. Главни одбор је затражио да се посланици и чланови Владе одлучно боре за програм СПО и потпуно поштовање коалиционог споразума, уз енергично супротстављање оспоравањима кадровских решења СПО.

При том, формулисана је одлука да:

„Све оно што припада напретку ове земље, и укључењу Србије у „Партнерство за мир”, у Европску унију, у евро-атланске интеграције мора да буде укљоњено са пута, и да ми морамо да преузмемо водећу улогу, челни људи наше странке. Те препреке имају „име и презиме”, оне се зову „оживљене, нетакнуте, недемонтиране Милошевићеве

Ових дана велико интересовање влада за посланичку групу СПО у Парламенту, па је посебна екипа одређена за њено праћење. На режиму је свих 13 посланика и верујем да је за вас познато да СПО суштински има још само једног, максимум два посланика и да је направљено језгро око Верољуба Стевановића (Кмета, како му је радно име) и Војислава Михаиловића, који настоје да се нагоде са Коштуницом око стабилне подршке, коју би ова група давала Влади, мимо договора са шефом странке Вуком Драшковићем. На све начине покушали су да искористе Ваш сукоб са новинарима Ваше редакције Богољубом Пејчићем и Благољубом Стојановићем, али је замка успела само у првом случају и Благољуб Пејчић је сада један од најжешћих Ваших противника, док Благољуб Стојановић инсистира на решавању проблема на нивоу странке и искључиво у разговору са Шефом.

Задатак је био потом да се Благољуб Стојановић на све начине испровоцира и наши новинари су јој преносили наводно Ваше уверљиве изјаве тражећи коментар, али ништа од тога није успело. Чак смо се смејали слушајући њену изјаву да је у Србији остало два милиона људи без посла, па не види разлог зашто је њен случај толико посебан и да је боље што је без посла остала она која је посланик, него неко ко само од писања живи.

Остали посланици зазиру од ње, јер имају сервирану информацију да је сукоб изрежиран, да је она шпијун Породице и чине све да је натерају да поднесе оставку, што поменута има намеру и за шта је у вечерњим сатима 11.12. у телефонском разговору тражила и добила сагласност мужа. Њихова намера је да након тога у договору са владајућом коалицијом и радикалима на њено место поставе „Зокија из Варварина”, без консултација са странком.

Други човек који још увек није изгубљен за странку је Станиша Стевановић, који је у честом контакту са Благољубом Стојановићем,

ОЗНА СВЕ ДОЗНА

али је он у некој бањи на лечењу. И у вези њега је сличан сценарио, тражиће подношење оставке због болести.

У среду је у Скупштини одржан састанак на који је Благољуб Стојановић самоиницијативно звала и Александра Чотрића (заменик министра за дијаспору), претходно га известивши о дешавањима у посланичкој групи. Састанку су присуствовали сви посланици (изузев Станише Стевановића) и Бојан Димитријевић (министар трговине), који је рекао да га „нове приче” не интересују и да на њега рачунају само у оквиру демократизације странке и „враћања странке у странку”. Са тим ставом сложили су се Александар Чотрић и Благољуб Стојановић инсистирајући на разговору и комуникацији са Вуком Драшковићем. Договорено је да се Вуку Драшковићу преда писмо чији је аутор Богољуб Пејчић, које треба да потпишу сви републички и савезни посланици, министри и помоћници министра. Договор Војислава Михаиловића и Верољуба Стевановића је да ко то не потпише да се након тога одстрани, у договору са Коштуницом из власти, као и да се из управних одбора одстране сви Ваши кадрови, а замене њиховим. Благољуб Стојановић које је инсистирала на разговору („Ја се после 15 година нећу дописивати са Вуком Драшковићем”) условила је потпис личним разговором и два дана касније из скупштинске процедуре повучено је њено именовање у Одбор за европске интеграције, по наређењу Верољуба Стевановића и Војислава Михаиловића. Верољуб Стевановић има контакте са Капиталцем, а Капиталац са Богољубом Карићем и идеја је крајње фузионаисање, док Војислав Михаиловић рачуна да преузме странку (јер не верује да могу егзистирати два Веља) и фузионише је са ДСС у договору са Радетом Обрадовићем. Остали посланици су под утицајем једног или другог.

(Писмо Данице Драшковић из БИА)

структуре" у службама безбедности БИА, армијској служби безбедности, полицији, војсци, правосудју. То мора да буде „ломљено и сломљено". То мора да буде одлука ГО СПО".

На седници Извршног одбора одржаној 27. новембра пружена је пуна подршка ставовима ГО и потврђена решеност да се захтева од свих страначких органа и представника СПО у Скупштини и Влади Србије, као у локалним органима власти да их спроводе доследно и неодуштајно.

ИЈИ

„ИО захтева хитну реализацију Споразума закљученог између странака које чине владајућу коалицију у Влади Србије о расподели функција у надлежно-

сти републичких органа власти. ИО тражи од представника СПО у Скупштини и Влади Србије, Владиној кадровској комисији и међустраничкој кадровској комисији да инсистирају на именовању кандидата СПО на сва места која Странци припадају на основу међустраничког Споразума.

СПО мора добити све што нам припада без икаквих оспоравања наших кадровских решења, а то значи да СПО мора добити и место директора Института за безбедност у оквиру Безбедносне информативне агенције".

У складу са овом одлуком упућено је писмо премијеру Коштуници, али посланици (иако су и сами учествовали у раду ГО, и по Статуту странке били у обавези да демократски усвојене одлуке спроводе у дело) одбијају да испод писма ставе своје потписе.

Они, међутим, пишу нека друга писма, сасвим другачије садржине, која уместо органима своје странке (са чијом су политиком сада већ коначно раскрстили) шаљу тиражном таблоиду.

Комуникацију са својом странком посланици СПО су једнострано прекинули, па у складу с тим Извршни одбор СПО 17. децембра 2004. ЈЕДНОГЛАСНО усваја и следеће закључке:

...Извршни одбор је затражио од председника странке да што хитније закаже ванредну седницу ГО, на којој би требало да се утврди ко јесте а ко није поштовао одлуке Главног одбора од 7. новембра 2004, и да се утврди тачност и нетачност онога што је објављено у дневном листу „Курир", са потписима посланика СПО, и да се у складу са тим донесу одговарајуће одлуке.

– Извршни одбор предлаже да седници Главног добра обавезно присуствују сви посланици СПО из оба парламента, без обзира на то да ли су чланови Главног одбора.

– Извршни одбор затражио је од председника СПО да седница ГО буде у целини отворена за јавност.

– ИО је закључио да су наводи из писма посланика СПО листу „Курир" о финансијским злоупотребама нетачни, јер су средства трошена искључиво наменски и у складу са законским прописима и одлукама органа СПО, па изражава сумњу у аутентичност тог писма.

– Слање писма посланика СПО дневном листу „Курир", а не ни председнику странке, ни Председништву, ни Извршном одбору, противно је страначком Статуту и нанело је штету уреду СПО.

ПРВИ ОПШТИНСКИ СУД У БЕОГРАДУ

Даница Драшковић из Београда, улица Вука Караџића 8 (редакција „Српске речи") преко свог пуномоћника адвоката Драгољуба Тодоровића из Београда, улица Јаснова 10, благовремено подноси

ПРИВАТНУ КРИВИЧНУ ТУЖБУ

ПРОТИВ:

1. ВЕРОЉУБ СТЕВАНОВИЋ
 2. ВОЈИСЛАВ МИХАИЛОВИЋ
 3. БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ
 4. РАДОСЛАВ ЈОВИЋ
 5. НИКОЛА ЈОВАНОВИЋ
 6. САЊА ЧЕКОВИЋ
 7. ТОМИСЛАВ КИТАНОВИЋ
 8. СТАНИША СТЕВАНОВИЋ
 9. МИЛАН НИНИЋ
 10. СЛОБОДАН ЖИВКУЦИН
 11. РАДОВАН ТЕОДОРОВИЋ
 12. РАДОЈЛЕ БУКВИЋ
 13. БЛАГИЦА КОСТИЋ
- (сви од 1-13 посланици у Скупштини Србије у Београду)
14. НИНОСЛА СТОЈАДИНОВИЋ
 15. АЛЕКСАНДАР ПАЈОВИЋ
 16. СЛАЂАН РАДОВАНОВИЋ
- (сви од 14-16 посланици Скупштине Србије и Црне Горе у Београду)
17. БОЈАН ДИМИТРИЈЕВИЋ
- (министар у Влади Србије Београд)

због тога што су 10. децембра 2004. године саставили и потписали текст упућен свим Окружним и Општинским одборима Српског покрета обнове и који је у броју од 17. децембра 2004. године објавио дневни лист *Курир*, а 18. децембра 2004. године и већина електронских и писаних медија у коме се износе неистините тврдње које могу шкодити части и угледу госпође Данице Драшковић и то може довести до тешких последица за њу, тако што су навели да су око 500 места која су Српском покрету обнове, као коалиционим партнеру у Влади, припали у републичким органима управе, министарствима и управним одборима јавних предузећа попуњена по личном избору госпође Драшковић по принципу рођачких и приватних веза, чиме су починили кривично дело клевете из члана 92 став 1 у вези става 3 Основног кривичног закона.

ПРЕДЛАЖЕМ

1. да се по овој приватној кривичној тужби закаже главни претрес,
2. да се на главни претрес позову сви окривљени преко Скупштине Србије (1-13), Скупштине Србије и Црне Горе (14-16) и Владе Србије (17),
3. да се на главни претрес позове пуномоћник приватног тужиоца адвокат Драгољуб Тодоровић из Београда, улица Јаснова број 10,
4. да се на главном претресу прочита текст упућен свим Окружним и Општинским одборима Српског покрета обнове и председнику Српског покрета обнове и да се изврши увид у текст из дневног листа *Курир* од 17. децембра 2004. године на страни 2 под насловом *Вук пукао!*
5. да се сви тужени огласе кривим и казне по закону.

Образложење

Тврдње наведене у писму а односе се на госпођу Даницу Драшковић и које су цитиране у изреци тужбе су апсолутно лажне. Пре свега Српски покрет обнове није добио 500 места у републичким органима управе, министарствима и управним одборима јавних предузећа, већ само око 50 места. Госпођа Даница Драшковић није учествовала ни на који начин у попуњавању ових места. На та места није постављен ниједан рођак, нити пријатељ Данице Драшковић.

Наведене лажне тврдње могу шкодити части и угледу Данице Драшковић. У смислу члана 92 став 3 ове лажне тврдње би могле довести до тешких последица за Даницу Драшковић као јавну личност, директора листа и особу која држи до свог интегритета. Тешке последице би могле да изазову тврдње изнете у наведеном писму, инкриминисане у овој тужби, јер су оне свесно пласиране са циљем да нашкоде части и угледу Данице Драшковић и да проузрокују теже последице.

20. децембар 2004.

Драгољуб Тодоровић, адвокат

Киднаповање странке

„Нису успели да га ликвидирају на Ибарској магистрали, ни у Будви. Данас покушавају да га политички ликвидирају у Народној скупштини, пред лицем целе Србије. Преживеће и тај атентат”.

(Достављено Информативној служби СПО путем електронске поште)

✎ МИЛЕНА М. ПОПОВИЋ

Председник Српског покрета обнове и министар иностраних послова СЦГ Вук Драшковић 15. децембра упутио је неувидљиву поруку кабинету Војислава Коштунице. Ако Србија не почне да испуњава своје међународне обавезе (сарадња са Хашким трибуналом), неће бити ни Студије о изводљивости, ни Косова, ни државне заједнице; не промени ли се ситуација у јануару, СПО ће бити опозиција и влади и скупштинској већини, рекао је Драшковић. Ова Драшковићева порука била је најјаснија у низу сличних упућених влади у протеклих неколико месеци. Њом је означен повратак у само средиште спора вођеног у СПО, који је почео одбијањем Драшковића да уђе у мањинску владу уз подршку Милошевићевих социјалиста. Посланици СПО у Скупштини Србије захтевали су улазак у владу по сваку цену. Нису желели, какао је речено, да буду далеко од центра одлучивања. Тај центар је у међувремену, међутим, без изузетка одлучивао да не испуњава своје међународне обавезе.

Одговор на наведену Драшковићеву изјаву стигао је два дана касније: У једном српском таблоиду појавило се писмо потписано од свих тринаест посланика СПО из Народне скупштине Србије, три посланика из Скупштине СЦГ и министра трговине и туризма Бојана Димитријевића.

У њему се Вук Драшковић и његова супруга Даница оптужују за непотизам размера какве нису виђене у модерној политичкој историји (запослили у државним установама 500 (пет стотина!) својих пријатеља и рођака), потом – за несавесно трошење огромне суме од 136.000 евра, средстава која су странци додељена на основу Закона о финансирању странака, и на крају – за недемократску процедуру избора посланика. Писмо је окончано ултимативним захтевом Драшковићу да у року од 3 (три!) дана достави списак запослених на начин описан у ставу који говори о непотизму, и да при томе наведе критеријуме по којима су та лица одабрана.

Десило се, дакле, оно што се очекивало још од дана када су посланици одлучили да уђу у владајућу већину или као посланици СПО-а, или, ако та странка другачије одлучи, као посланици у НС или, чак, ДСС. Уједно, постало је савршено јасно зашто су посланици СПО-а, данас без знака отпора дозвољавали челницима Милошевићевог режима (Дачићу и осталим)

да без отпора са скупштинске говорнице бла-те Српски покрет обнове са посебним освртом на политику коју као министар иностраних послова води Вук Драшковић. Очигледно је да се рачунало на специјалне ефекте у Милошевићеву борбу против Вука Драшковића (на првим линијама фронта у тој борби били су Мила, Штула, Миљана Балетић, Крсте Бијелић и остали): облаћеног Драшковића лакше је уклонити са политичке сцене. Зато се, на пример, одговор Верољуба Стевановића, шефа посланичког клуба СПО, на бујицу увреда упућених на рачун Драшковића, претворио у похвалу сопствених метода помирења са левицом. Стевановићева парадигма за ово (браћо социјалисти, не користите мрсне речи у време поста, била је Стевановићева молба) помирење представља његова коалиција са СПС на локалном нивоу, остварена упркос забрани СПО-а да се формирају такве коалиције. У сенци Стевановићевих похвала каргујевачком прваку Милошевићевог режима, траје борба Невене Петковић да се врати у СПО након што је из те странке искључио ОО СПО Горњег Милановца са образложењем да је као општински одборник гласала за избор кандидата СПС-а за председника СО Горњи Милановац!

ДИГИТРОН У ШАКЕ, ПРОФЕСОРЕ!

Када се анализира садржај писма, за које поједини потписници тврде да је имало другачији садржај кад су га потписивали, лако се долази до закључка да је аргументација понуђена у њему толико слаба и рањива да се сваки непристрасни посматрач мора заабринуту за здравље скупштинске већине која почива и на гласовима потписника писма. Да ова тврдња не би остала без доказа, анализирајмо кључне ставове из тога писма.

У писму се наводи да су посланици „путем медија сазнали да је на име броја посланичких мандата Министарство финансија уплатило странци 136.000 евра, а да се не зна ко располаже тим парам и где се тај новац налази”. Први одговор на ову оптужбу дат је на седници Извршног одбора СПО (седница је одржана након објављивања писма у поменутом таблоиду; писмо је, наводно, било упућено органима странке и нашло се у медијима јер га је, како рече Влајко Сенић, неко од његових потписни-

ка заборавио у копијер апарату). Један од чланова ИО СПО, иначе стручњак за маркетинг, рекао је да само дуг СПО једној великој медијској кући, настао коришћењем рекламног простора у току једне предизборне кампање, превазилази далеко ову суму добијену на основу броја посланика. Када се томе дода да централа странке издваја месечно око 110.000 динара за закуп пословног простора и комуналне услуге; трошкове књиговодства – 12.000, сервисирање опреме и одржавање просторија – 20.000 и плате службеника (осам запослених) око 305.000, произилази да је годишњи издатак по овим основама око 69.000 евра. При томе, до овог часа је из централе одборима уплаћено око 20.000 евра, од чега отпада 8.200 евра само на Крагујеваки одбор СПО.

Енормне трошкове последње предизборне кампање, коју је у највећој мери на својим плетима изнео Вук Драшковић – посланици уопште не помину. Примера ради, сат гостовања челника странака на јагодинској ТВ Палма плус, уочи самих избора износио је (децембар прошле године) око 1.500 евра. На осталим телевизијама такво гостовање у просеку кошта око 700 евра по сату. Ако се саберу сви трошкови ове врсте (без штамања плаката, њиховог ди-

стрибуирања и истицања на јавним местима), за једну просечно интензивну кампању странке имају толике трошкове да се често нађу на ивици банкрота. Све ово, Верољуба Стевановића, Бојана Димитријевића, Воју Михаиловића и другове, уопште не занима! При томе, примера ради помињемо – Михаиловићу то добро зна, пошто углавном чита новине које купује СПО – да само набавка дневних и недељних новина коштају централу странке око 1.500 евра годишње!

Занимљиво је да је писмо са овако проблематичним оптужбама за проневеру страначких

финансија потписао и министар трговине и туризма (био је и кандидат СПО за министра финансија!) Бојан Димитријевић. Овај ванредни професор Економског факултета добро зна да ни бруцош његовог факултета не би ставио потпис испод тако проблематичног садржаја без употребе дигитрона. Сам тај Димитријевићев гест сведочи да да је овај главни заговорник коалиције СПО са социјалистима и овог пута уместо метода на којима се темељи његов основни позив посегао за методама политичке дисквалификације. Скуп у хотелу „Таш“ на коме је у току прошлогодишње предизборне кампање Димитријевић изложио јавности Економски програм СПО, Димитријевић то добро зна, такође је праћен финансијским издацима странке. А то је била само једна од стотине предизборних активности СПО!

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА НА КРАГУЈЕВАЧКИ НАЧИН

У суштини, овај став из писма о самовољи Централне и у трошењу страначких финансија, само је продужетак чувене кампање Верољуба Стевановића против београдизације деловања Српског покрета обнове. Стевановић тражи

децентрализацију странке, такву да је у њој могуће да Невену Петковић избацују из странке због подршке коју је пружила социјалистима, дакле – истог онога дела због којег би Стевановићу, према сопственом мишљењу, требало доделити титулу **Витеза од Помирења са Целатовим Шегртима**.

Други важан став писма посланика односи се на наводно попуњавање рођацима и пријатељима Вука и Данице Драшковић 500 (пет стотина!) места у републичким органима, установама и управним одборима. Прва реакција на ово „сабирање“ већ је стигла: Даница Драшко-

вић поднела је тужбу за клевету против свих потписника писма, пружајући на тај начин могућност посланицима да јавно изнесу свој списак имена рођака и пријатеља породице Драшковић који су укључени у структуре власти. **Ниједан, ниједан и ниједан наш рођак и пријатељ није запослен у владиним институцијама – запослени су искључиво функционери СПО**, била је реакција Данице Драшковић. Остаје нејасно зашто посланици СПО у Народној скупштини Србије не помињу пријатеље и рођаке Вука и Данице Драшковић када се говори о жртвама Милошевићевог режима. Ово се посебно односи на Даничиног брата Веселина кога, изгледа, не помињу да не би пробудили нечисту савест Милошевића и његових политичких наследника.

Парадигму која указује у какву су се трку за неаргументованим оптужбама о запошљавању пријатеља и рођака упустили посланици представља случај Министарства за трговину и туризам. Министар Димитријевић је у то министарство довео своја два бивша студента (функционера СПО) на функције заменика и помоћника министра. Та тројка је најгласније заговарала улазак у мањинску владу (читај: коалицију са СПС). Ни један, ни други од ових младих членика српске владе није имао ни дана радног стажа уочи овог запошљавања. Кад се овоме дода и то да су се у СПО до недавно изругивали на рачун једног потпредседника ДОС-ове владе, управо због тога што је прво запошљање добио у влади, тада Димитријевићево придруживање критичарима кадровске политике коју наводно води председник странке, делује и лицемерно и гротескно.

ПОСЛАНИЦИ: НИСМО ИЗАБРАНИ ДЕМОКРАТСКИМ ПОСТУПКОМ

Питање „кадрирања“ у СПО заиста јесте једно од централних. Међутим, не на начин на који су га поставили потписници писма. Још на седници ГО СПО, на којој је одлучено да се уђе у мањинску владу уз помоћ социјалиста, било је постављено питање како посланички кандидати који на изборима нису прешли ни цензус могу да буду на листи оних који ће представљати странку у парламенту. Примера ради, на ту листу стављени су Војислав Михаиловић и Бојан Димитријевић (потписници писма). Први је на својој изборној јединици добио 1097 гласова (3,13 одсто), а други – 3069 (3,89 одсто). Узимајући у обзир чињеницу да је СПО био у предизборној коалицији са НС, и да је СПО-у припало 60 а НС 40 одсто мандата (локални избори показали су да је то било реално), изводи се закључак да је Војислав Михаиловић добио поверење 1,88 одсто бирача изашлих на изборе у Старом граду, а Бојан Димитријевић – 2,33 одсто бирача изашлих на изборе на Палилули! Пошто је цензус био пет одсто, поставља се питање о моралности те врсте кадрирања која их је увела у Скупштину! Они, међутим, данас ултимативно траже да се објасни начин на који се „кадрира“ у СПО! При томе, гле ироније!, критикују Драшковића за самовољни избор посланика на листу која је ушла у сазив Скупштине. Ево те критике (писмо): „**Одборима СПО је наложено да за једно посланичко место предложе више кандидата, с тим да ћете Ви**

(Драшковић) одлучивати ко ће бити на листи и евентуално изабран за посланика“. Овакав став би заиста био за анализу да су посланици (изабрани на овако „недемократски начин“) цитирану реченицу наставили са оваквим ставом: „**Као наш знак неслагања са поступком, на темељу којег смо ми одређени за посланике, подносимо неопозиву оставку и тражимо да се на нови демократски начин одреди листа посланика СПО у Народној скупштини Србије**“. Међутим, овако нешто није ни у памети посланичке групе СПО, а да не говоримо о писму. Зашто се ова борба за „страначку демократију“ није завршила протестним оставкама посланика? Да би се одговорило на ово реторичко питање најпре треба имати у виду следећу чињеницу: писмо је обелодањено јавности тек оног часа када је из врха владе стигло у посланички клуб СПО уверавања да им мандати неће бити одузети! Тако се остварио онај сценарио о коме су аналитичари писали поводом притиска на Вука Драшковића, који су почетком године вршили посланици СПО са циљем да га приволе да уђе у мањинску владу. Ако одбије, прелазимо код Велимира Илића, била је порука која су посланици СПО слали медијима преко неименованих посредника! Аналитичари су ову нову ситуацију у парламентарном животу Србије назвали **киднаповане странке**. Тринаест посланика СПО, изабраних за посланике, како сами наводе, недемократским и противставтарним поступком, данас покушавају да **киднапују странку!**

На потезу је Коштуница са својим чувеним легализмом. Недавно се у ДСС дигла граја до неба због пребега једног њиховог посланика у ДС. У ДСС-у том пребегу оспорен је посланички мандат. Ево прилике да се стави на пробу све оно што је у ДСС рађено поводом чувене пљачке мандата у претходном сазиву Народне скупштине Србије.

ЧЕДОМИР ЈОВАНОВИЋ, ПОЛИТИЧАР

Као што је државни тужилац који је истраживао убиство Кенедија питао ко је од смрти Џона Кенедија имао корист, тако и ја постављам јавно питање: ко је од убиства Зорана Ђинђића имао корист? Ко је од пораза политике Зорана Ђинђића имао политичку корист?

Ако је Коштуница нови

СЕНА ТОДОРОВИЋ

Резимирајте, шта је изазвало неспоразуме између Вас и Демократске странке? Зашто сте искључени? Ко Вас се из ДС плаши?

То је последица тезе која се заправо везује за мит о српском јединству и српској стабилности, који су креирали писци Меморандума, генетичари Слободана Милошевића и идеолози ратних злочина. То је, заправо, пројекат који у својој суштини има настојање да се Србија задржи у вакууму у којем се данас налази, како би се спречиле промене, јер они у тој модерној, новој Србији не виде себе. Ти људи су креатори политике која је егзистирала на дисконтинуитету са политиком и странком Зорана Ђинђића. Јер, процес трансформације ДС започео је још у време када је на њеном челу био Зоран Ђинђић.

Ми опет живимо рециклиране деведесете, а то је могуће само ако постоје личности које политичке неистомисљенике бришу потезом партијске клике која је одлучила да мене склони из ДС због тога што сам својим постојањем у ДС доказивао да она постоји. Ја, макар и у минимуму,

симболизујем могућност повратка на онај концепт због којег је Демократска странка створена. Ја сам, дакле, искључен из странке због инсистирања на политици промена, на прекиду неприродног политичког односа ДС и ДСС и због јасног супротстављања конзервативним снагама које Србију држе у живом блату. Ту мислим на део САНУ, део цркве, мислим на војску, на подивљале службе безбедности које су се трансформисале у партијске и због тога се осећају сигурне и моћне. То лажно залагање за јединство Србије уствари је још више разара. Ово је последња фаза политике засноване на тези да сви Срби треба да живе у једној држави, да би се на крају та политика окончана констатацијом да Србија није држава. Срби који су некад сањали сан о животу у једној држави или веровали у илузију која им је тада понуђена, живе у независној Словенији, независној Хрватској, независној БиХ, практично независном Косову, а ускоро вероватно и у независној Црној Гори.

Има ли таквих у ДС? Ко их предводи?

Наравно да има. На скупштини странке победио је политички концепт који је на крају, чи-

њеницама на којима је грађен, негирао саму ДС. Ту не мислим само на прихваћену тезу Војислава Коштунице о неопходности чишћења ДС и дисконтинуитета са политиком и странком Зорана Ђинђића. То је био практично израз континуитета са политичком епохом Слободана Милошевића. Мислим и на идеју коју је промовисао тада кандидат за председника странке Борис Тадић, о могућности деловања у политици на другачији начин од оних који су карактеристични за ДС. Практично је тог тренутка ДС, коригујући своју политику, послала поруку да више не држи до оне политике која је била њено основно обележје, а то је политика одлучног инсистирања на реформама.

ПОСАО КОЈИ ДРУГИ НЕЋЕ

Да ли сте Ви, у погледу оснивања фракције, имали у странци и истомисљенике?

Постоји много људи који су подржавали моју политику и оценили да је то што се десило велики проблем за странку.

Данас ти људи размишљају о алтернативном путу, очекују од мене одговор. Ја ћу им тај одговор дати. За мене није проблем оснивање но-

ве странке, што ми иначе препоручују колеге и бивши сарадници партије, данас чланови руководства ДСС-а. То је био један од аргумената којима сам ја стално оспораван унутар ДС. Мене су кандидовали за градоначелника, оснивали су ми странку пре годину дана и то чине и данас. Мени је важан мој политички принцип: за мене странка има смисла уколико ради конкретне послове у Србији. И овог тренутка Демократска странка и сви они који ми предлажу оснивање нове странке, треба да кажу који то посао они неће да раде па предлажу мени да га урадим. Ја не мислим да је политика комунални посао и да ми треба да радимо оне послове којих други не смеју да се дотакну, јер су суштински против тога, као што је то случај са Војиславом Коштуницом и његовим односом према ратним злочинцима и сарадњи са Хашким трибуналом. Или случај са актуелним руководством моје странке и делом коалиције на којој почива Влада Републике Србије.

Зашто сам основао фракцију унутар ДС а не сопствену партију? Зато што мислим да је кроз фракцију било могуће кориговање политике ДС и покретање тема о којима се унутар странке мора разговарати. Многи људи су ми последњих месец и по дана рекли да примећују да Борис Тадић, после сваког мог јавног наступа, практично помера свој политички курс, покушавајући да на неки начин одговори на питања која сам поставио.

Приближава се Вашој идеји?

Да. Декларативно. То се десило у случају избора који су организовани на Косову. Потом, кроз декларативну осуду владе Војислава Коштунице или кроз ово формално залагање за ванредне изборе. Разлика између њега и мене јесте у чињеници да бисмо ми на тим пословима конкретно радили. Када се Срби позову на косовске изборе, онда се мора учинити све да

нификује Војислав Коштуница, човек који је наводно склопио политички савез са Борисом Тадићем, како би подржали једни друге у другом кругу локалних избора. А у самом изборном дању учинио је све за пораз ДС и успех свог природног политичког партнера СРС. Дакле, ја сам написао тај текст о фракцијама након другог круга локалних избора, јер сам сматрао да је потребан потпуно другачији политички курс како би се дошло до циљева који нису спорни чак и када о њима говори Борис Тадић. Ја немам ништа против Борисове идеје да ми будемо европско друштво, само што то не можемо бити са овом политиком за коју се он одлучио. Ја немам ништа против његове тежње да сарађује-

че на остварење тих циљева. Али, када погледате активности Вука Драшковића и Бориса Тадића, видећете да је Драшковић далеко активнији од Тадића, што је, само по себи, мени довољно да констатујем да, поред тих заједничких циљева, пут којим иде Борис Тадић дефинитивно није пут којим ДС може стићи до свог циља на успешан начин. Зато се ја залажем за другачији пут.

У овом истом тексту постоји формулација „колхозно-полтронска струја“. Ко се из ДС препознао у тој реченици, а кога сте ви ту видели?

Ја сам говорио о једној појави која је карактеристична за ДС, да прву поставу странке чи-

ОДНОСИ СА ПОРОДИЦОМ ЂИНЂИЋ

Ми смо пуно година провели заједно. Ружица Ђинђић није никада била мој политички ослонац. Коначно, она није учествовала у партијском животу нити помишљала да тако нешто ради. Након 12. марта, наравно, њена позиција је постала битно другачија и због свега онога што је Зоран Ђинђић представљао за ДС. И она је морала другачије да се понаша. Али то је њен избор. Ја тако нешто нисам тражио нити сам у било ком тренутку очекивао да од Ружице Ђинђић добијем политичку подршку. Не би ми пало на памет да то од ње тражим или да очекујем да се она изјашњава да ли се слаже с тим или не. Или да она износи Зораново мишљење о мени, или о Борису Тадићу, иако је она један од највернијих сведока који би тако нешто могао да уради.

мо са Хашким трибуналом. Он је као председник Републике ненадлежан, нема могућности да ту сарадњу учини ефикаснијом. Али он као председник Републике, у оквиру својих надлежности и у Врховном савету одбране, мора вући одређене политичке потезе којима би се тај процес сарадње са Хашким трибуналом деблокирао. Који су то процеси? Па, први је свакако морала бити смена начелника Генералштаба ВЈ, Милошевићевог генерала, чувара антихашког лобија унутар институције која је непромењена читавих шездесет година. Борис Тадић је

не климоглавци, дакле људи који спусте слушалицу када им поставите питање на које пре тога није одговорио њихов председник, или људи који уместо одговора кажу да су у ромингу и да због тога са вама не могу да разговарају. Немају шта да кажу.

Ја говорим о странци која је изнутра противуречна, у којој се налазе људи који су у свему блиски мојим политичким ставовима, а истовремено не могу у тој странци да се изразе, зато што је систем вредности на којој странка данас почива потпуно другачији.

ПАРАЛЕЛНИ ЖИВОТИ

У јавности се често чује оцена да је Борис Тадић више следбеник политике Војислава Коштунице него политике Зорана Ђинђића!

Мислим да је то очигледно. Просто, разлике између Ђинђића и Тадића су као између неба и

Милошевић, ко је нови Коштуница

они на те изборе и изађу. И да би се Србији објаснило зашто је важно њихово учешће, да се постигне циљ. И када се осуђује политика Војислава Коштунице, онда није довољно зауставити се на критици, јер Тадић није кolumnиста, већ председник странке, председник државе и мора омогућити што скорију трансформацију, која се постиже само конкретном акцијом. Када се залаже за ванредне изборе онда то залагање не треба да буде позоришна представа.

ДРАШКОВИЋ И ТАДИЋ

У Вашем ауторском тексту у Нину од 21. октобра пише да је фракција само „другачији пут до истог циља“. Зашто другачији пут?

Тај текст је писан почетком октобра, након избора на којима се најбоље могла препознати та деформисаност ДСС и политике коју персо-

два пута спречио смену начелника Бранка Крге из разлога који су мени нејасни и због чега ја извлачим закључак да, поред декларативног инсистирања на сарадњи са Хагом, нема ни спремности ни политичке храбрости. Или можда постоје неки скривени интереси који заправо Бориса Тадића држе тако неактивног и у позицији посматрача.

Дакле, ја немам ништа против његових прокламованих циљева. У овом тренутку на српској политичкој сцени постоје два човека који говоре практично на идентичан начин. То су председник Републике и министар иностраних послова. Председник Републике је истовремено и председник странке која има 36 посланика у парламенту и члан Врховног савета одбране. Министар иностраних послова има малу посланичку групу и минималне могућности да ути-

земље. Ђинђић је био ватра, а Тадић је вода. Данас ДС има изузетан рејтинг, а истовремено практично статира у политичком животу земље. Никада нисмо имали формално већу подршку друштва и никада нисмо били ненефикаснији него сада.

Како се догодило да се Демократска странка практично уруши и да Коштуница победи на изборима. Испада да је ДС, свесно или несвесно, на неки начин помогла Коштуници...

Ја мислим да лидери пресудно утичу на карактер, профил странке. ДС је без икаквог проблема следила Ђинђића у дефиницији Војислава Коштунице као трута, баш као што две године после тога ДС сасвим нормално посматра Војислава Коштуницу као државни интерес. То су исти људи, само су прилике другачије. И

околности у којима странка егзистира су другачије.

Да ли је Тадић наредио да Вас искључе из странке?

Он је о томе одлучио.

Какав је Ваш однос са Тадићем?

Мој однос са Борисом је непромењен годинама. Ми живимо паралелне животе који се не додирују, свако свој.

Да ли сте разговарали са њим после искључења?

Не.

А да ли сте можда контактирали са Руџицом Ђинђићем?

Јесам. Односи са Руџицом су потпуно другачији. Што се мене тиче они никада не смеју бити политички.

Како она гледа на ту новонасталу ситуацију?

Ја дозвољавам да она може да има другачије политичке ставове. А о томе нисам са њом разговарао. Мада ми је јасно да су разговарали други. Породица Ђинђић је прошла кроз ужас, и још увек живи у томе и ја не могу да својом судбином и својим проблемима, увећавам њихове невоље, да их оптерећујем. Нити хоћу да оспоравам начин на који она мисли да ће те проблеме умањити.

ПРОБЛЕМ ОПОЗИЦИЈЕ

Постоји ли у странци жеља да се Ваш „случај“ преиспита?

Хиљаде демократа потписују иницијативу да се тај поступак обустави. Не знам ниједан одбор који се слаже са одлуком Општинског одбора на Новом Београду, али је јасно да се Тадић на то не обазире и да га превише не додирују ти ставови. Он је одлучио тако, без обзира на штету коју ће странка претрпети. Да себи обезбеди позицију унутар странке, тако што ће елиминисати најозбиљнијег конкурента. То је ментални склоп карактеристичан својевремено и за Слободана Милошевића, који је био талац Југославије макар се она простирала само до Пожаревца.

Влада се стално љуља, али никако да падне...

Коштуничина политика није спорна у Скупштини и може да рачуна – од ситуације до ситуације – на пуну подршку у парламенту. Некада ту већину чини СРС, а некад ДС. Али, наша Скупштина нема никаквих додирних тачака са животом у Србији. Коштуничину политику одбацио је чак и онај део Србије који је гласао за политичке потезе које је Коштуница повукао. И онај део Србије који не верује у приватизацију, и онај део коме логично изгледа премијерова порука да му је Хаг девета рупа на свирали. И онај део који не схвата да се Устав не једе... Зато што наше друштво од политике очекује резултате. Оног тренутка када те резултате не види та политика је неприхватљива и народ се од ње дистанцира. Данас имате чињеницу да се друштво одрекло политике која има несумњиву већину у републичком парламенту. И тако ће бити све док сам Коштуница не процени да су политичке прилике такве да му највише одговара расписивање ванредних парламентарних избора.

Ко је стварна опозиција владајућој коалицији у овом тренутку?

Србија данас нема организовану опозицију, и то је страхан проблем. Имате повремено де-

кларативну критику од стране председника Тадића. Затим константна размимоилажења између Драшковића и Коштунице. Али то су размимоилажења две личности која не прати и политика странке Вука Драшковића. Највећи проблем је стварање те алтернативе коју треба

Политика према Косову води се на начин како је то чинио Милошевић – бирају добре и лоше Албанце онако како је то чинио Милошевић, оне са којима хоће и оне са којима неће да причају. Попут Милошевићеве делегације у Рамбујеу. Са светом разговарају тако што јед-

КО ЈЕ ИЗДАО РЕВОЛУЦИЈУ?

Ја не волим термин издаја, али Србија 5. октобра јесте преварена, кроз човека који је био персонификација петооктобарских догађаја, због кога смо ми практично све то урадили. То је Војислав Коштуница. У тој чињеници лежи и суштина нашег сукоба, који је започео у ноћи између петог и шестог октобра. Тада се догодио први сукоб између Ђинђића и мене, с једне, и Коштунице с друге стране, који је завршен питањем Војислава Коштунице: да ли ћете

СЛУЧАЈ РАДЕТА БУЛАТОВИЋА

Није он шеф зато што је способан. Прави шефови су други људи. То је симболична порука да се братство својих људи не одриче и да братство увек на крају побеђује.

ви да зауставите то што радите или да ја сад изађем овде пред пола милиона људи, да вас осудим пред њима.

формулисати. Ја мислим да се она може створити кроз дефинисање два политичка правца којима ће бити брањена политика модернизације и реформе Србије – један десни, други леви. Један више национално демократски, други грађански. Ја мислим да Вук Драшковић већ јесте лидер тог национално-демократског блока, који кроз политику коју данас промовише, у потпуности може понудити одговоре на она питања која су стално постављена и која без одговора не отварају могућност стабилизације, односно трансформације нашег друштва. На грађанској страни је у овом тренутку велика конфузија, јер су странке које су преостале у фрагментима у позицији опозиције, заправо странке које су биле изложене најжешћем притиску, које су биле највише нападане и оспораване у последње време.

Ваш страначки колега Слободан Гавриловић у једном интервјуу каже да садашњом владом Србије управља Слободан Милошевић из Хага?

То је потпуно погрешно, то је само још једна од бесмислица које прате политику ДС. Милошевић је добио свог идејног наследника, иако са њим нема никакве везе. Милошевић живи живот хашког затвореника, без права на телефонски позив, иза челичних врата притворске јединице у Шевенингену. Данас Србијом управља нови Милошевић, и он се зове Коштуница. Пошто имамо новог Милошевића, интересује ме ко је нови Коштуница и о томе би требало Слободан Гавриловић да размишља.

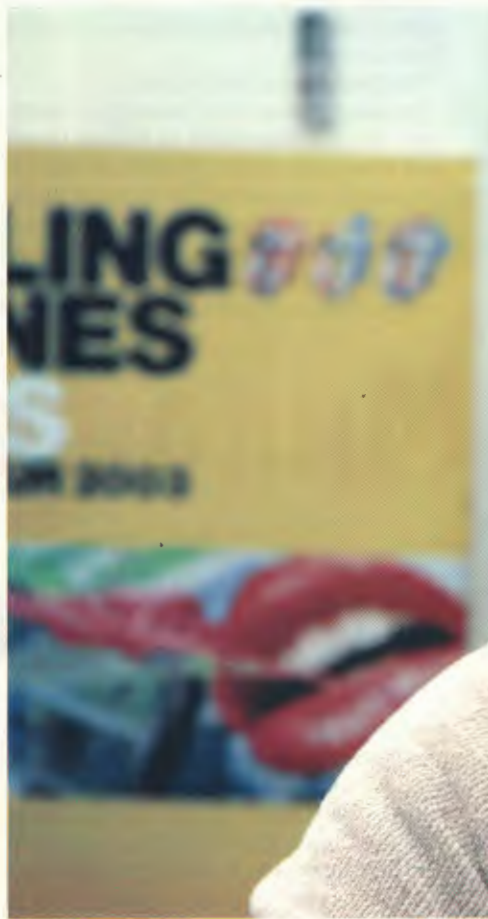
НЕМА ТУ ТАЈНЕ

Ко би то могао да буде? Да ли је то Борис Тадић?

Ја мислим да сам кроз ову аналогију све рекао. То питање ко је сада нови Милошевић у Србији, изгледа бесмислено. Проблем је у нечему другом – у систему вредности који је непромењен, који и данас постоји, и који се дневно акурира, не политиком Слободана Милошевића, него његових наследника, следбеника те идеје који се не налазе у СПС-у, већ, најжалост, у странкама које су данас на власти или у опозицији, а не дају суштинске одговоре, којима треба направити дефинитивну дистанцу у односу на Милошевића и његову Србију. Србију у формату Милошевића, Србију кроз Милошевићеве законе, Милошевићев устав.

но мисле, друго говоре, а треће раде. И на крају кажу да је за све одговоран Милошевић.

У штампи сте дуже време Ви, а и ДС, оптуживани за везе са мафијашким клановима, са криминалним аферама. Да ли су те везе постојале? Да ли је то био државни посао и да ли је, коначно, за то било потребе?

Политика Зорана Ђинђића обележена је контраверзама. Нема никакве тајне. Ја нисам крио те чињенице. Оне су познате јавности. Оне су се везивале за петооктобарске контакте са припадницима Милошевићеве полиције, између осталог и са припадницима Јединице за специјалне операције. Није било никаквог скривања нити дилеме у вези са начином на који је решена побуна „црвених беретки“. Није било дилеме или скривања која се везују за било какав

потез или било какву нашу активност koja би се могла довести у везу са тим криминалним групама и људима монструозне прошлости, који су у том тренутку сањали монструозне снове. Али оно што је била моја обавеза као политичара јесте да решавам проблеме тамо где они настају, са онима који те проблеме праве.

РЕЛАТИВНА НАДЛЕЖНОСТ

Чија је била процена да је то бољи пут, да је то и тако нужно?

Када причамо о 5. октобру, мислим да је тај избор био исправан и да би га одабрао свако ко је одговоран према овом народу. Ми смо 5. октобра били у ситуацији да донесемо неке врло озбиљне одлуке да бисмо спречили злоупотребу полицијских снага које су биле индоктриниране тезом да смо ми претходница НАТО пакта. Покушавајући да сачувамо људске животе, тада смо отворено разговарали са многима, па и са припадницима посебних полицијских јединица, САЈ-а, интервентне бригаде, специјалних јединица ВЈ, и између осталог, ЈСО. Свима је речено исто. Сви у Србији знали су шта су они, поготову људи који су имали са њима директне контакте, па и Зоран Ђинђић, и ја лично. Али, најважније питање је ко је њима манипулисао и у каквом интересу. Наши контакти са тим љу-

дима били су апсолутно у интересу овог друштва и ни на какав начин нису се могли подвести под лични интерес. Коначно, судбина Зорана Ђинђића на најбољи начин то потврђује. Такође, и оно кроз шта сам прошао ја. Они који су манипулисали том истином заправо су покушавали да прикрију ону много већу, која се сада враћа као бумеранг њима у лице. То се сада најочитије и најјасније препознаје кроз изјаву адвоката Милорада Улемекa, да се он предао

због тога што је охрабрен политичким променама које су извршене у Србији доласком нових људи на власт. Све оно што се, заправо, везивало у једном тренутку за мене, поновиће се свакоме ко одлучи да буде политички противник онима чијим су доласком на власт те убице охрабрене, а потом и самих убица. Од фазе, рецимо, која је обележавала у једном тренутку нашу свакодневицу, којом сам ја третиран као криминалац, дошли смо до тезе о Вуку Драшковићу, кога су два пута убијали – да убица безобзирно поставља питање и „подсећа“ га на личне односе које је наводно имао са њим. Или у другом судском процесу, такође убица, који је гледајући лешеве како горе око себе и неубијеног Вука Драшковића изговорио „Ђубре је још живо“, јавности Србије „открива истину“ како је Вук Драшковић планирао Војиславу Шешељу то што се десило њему. А онда су они били хумани и одлучили да...

...убију Драшковића а не Шешеља?

Баш тако. Али у овако хаотичном друштву не знате шта је истина а шта је лаж. Шта је правда а шта не. Шта је злочин, а шта је добро дело. Зато сам ја овде, спреман да одговорим на свако питање у околностима које дефинишу други. Ја мислим да они који су мене оптуживали, на тако нешто нису спремни. И знам колико је бесмислено то што су мени ставили на терет. Коначно та врста пресинга којој сам ја био изложен, показује у којој мери је то што ја говорим значајно и важно. Ја сам задовољан и прија ми позиција у којој се налазим. Било би ми много теже да ме, на пример, Улемек хвали.

Јако је важна прецизна анализа околности у којима су ти потези повлачени. Срушен је Слободан Милошевић. Тражена је смена Раде-та Марковића како би се започео процес рашчистивања, што унутар државне заједнице није омогућено. Тражена је смена генерала Павковића како би се те промене пренеле и на војску која је практично инфраструктура зла. Онда је почело препуцавање око надлежности. А то је показало колико смо стварно спремни да решавамо проблеме. Требало је да питамо Коштуницу у чијој је надлежности паљење Скупштине. Да нађемо оног ко је надлежан да запали Скупштину да би он дошао на власт. Или да се запали РТС.

Или у чијој надлежности су багери – да ли је Џо багериста надлежан за нешто или не. Какве су то приче? Петог октобра је спроведена демократска револуција у Србији. Они који су били протагонисти те револуције били су дужни да омогуће демократизацију сваке поре нашег друштва.

Ко је наредио убиство Зорана Ђинђића?

Пошто је Зоран Ђинђић убијен због политике којом се бавио, јасно је да је убијен да би

НЕ ОДРИЧЕМ СЕ ПРИЈАТЕЉА

Када нису могли да ме оспоре као политичара, оспоравали су ме као личност. Најприземније! Сећате ли се приче о вили Вука Драшковића на Женевском језеру; па приче о Ђинђићу као националном издајнику и шпијуну Америке и Немачке, све до фазе када сам ја поделио судбину свих оних који су противници те политике. Не могу да ме оспоре као политичара, јер немају аргументе за то, онда ме оспоравају као личност. Па, није била вила на Женевском језеру, али је зато била кућа у Бановцима. Ја нисам имао право да живим у селу удаљеном 40 километара од Београда, у кући мог пријатеља. Србија се бавила мноме да се не би бавила онима који су сели на Дедиње. Драгољуб Марковић више није проблем. Нико се више њиме не бави.

нека друга политика била одбрањена и потом спроведена. Био је то државни удар. Као што је државни тужилац који је истраживао убиство Кенедија питао ко је од смрти Џона Кенедија имао корист, тако и ја постављам јавно питање: ко је од убиства Зорана Ђинђића имао корист? Ко је од пораза политике Зорана Ђинђића имао политичку корист?

Имамо ли одговор?

Ја мислим да ми живимо тај одговор.

СЛУШАЈТЕ ЛЕГИЈУ

Пети октобар је прошао, а контакти са мафијом, са земунским кланом су се наставили. Зашто те везе нису пресечене?

Да је један промил, а не један проценат, тачан од оног што је речено о тим везама... они који су били „симболи“ тих односа, као што сам рецимо био ја, не бих данас био овде где јесам. Будите сигурни да су они људи који се данас налазе на власти, живели за тренутак у коме би могли да коначно тријумфују констатујући да смо ми криминалци, дакле онакви какве су нас они годинама представљали.

Па, је ли било веза са мафијом?

Са наше стране није, али ће суђења која су у току показати да су, заправо они који су указивали на нас као на људе који су имали посебан однос према том криминалном политичком подземљу, то радили да се не би видели они сами.

Не чини ли Вам се да је можда била погрешна тактика да се о томе ћути. Да ли је то требало одмах обелоданити? Рећи: то радимо због тога и тога?

Нема ту никаквих репова. Они који су нас убијали, који још увек то покушавају, заправо раде једино за шта су способни. Покушавају да лажима измене истину. Значи, нема никакве мистике нити тајне. Делимичне истине или полумистине су горе неко када нема никаквих информација. Пропагандна машинерија реагује брзо. На пример, чим је Вук Драшковић фокусирао суштину проблема он је постао „човек који наручује ликвидације по Србији“, заједно са сугрупом. Чим је дирнуо у антихашко братство, суочио се са Улемеком у судници који му каже: па шта се ви чудите, када смо ми годинама били присни? И да сам се са вашом супругом срећао, виђао, разговарао... Гледајте ко су они који сада упиру прстом и на основу тога ћете закључити колико у томе има истине. Мени је ја-

СРПСКА РЕЧ ■ БРОЈ 361 ■ 22. ДЕЦЕМБАР 2004.

ко важно да на та питања добијем потпуне одговоре. Али, некоме овде одговара да се не саопшти истина. Улемекове изјаве треба проверити. А полиција ћути и држи у фијоци извештај УБПОК-а, из кога се јасно види да ли Улемек говори истину или не, када нас рецимо оптужује за продају 600 кг хероина.

Проблем је што они који су склопили савез са Улемеком и у оквиру тог савеза њега довели овде, како би спречио сазнавање истине кроз судски процес, данас не смеју да кажу да њихов штићеник говори неистине. И због тога ћуте. На сву срећу, унутар те полиције има довољно часних људи који знају шта је истина и који неће дозволити да та истина остане испод тепиха.

АФЕРЕ ОРГАНИЗОВАНЕ

Приближавају се избори, где о свима коначну реч кажу бирачи. Како они могу, веровати, на пример, Чеди Јовановићу, ако он тек сада каже нешто што је могао да каже и пре три године, да је, рецимо, Коштуница сарађивао са Милошевићем ...

Ја сам то рекао 2. априла 2001. у Влади Србије на конференцији за новинаре. Дан после хапшења Слободана Милошевића. Дакле, на време. Ја сам рекао да је Милошевић уживао потпуну подршку ВЈ, која је пошто-пото желела инциденте и оружани сукоб, како би имала изговор за заустављање наше акције и да је Коштуница својом неодлучношћу и својом прикривеном подршком то поддржавао. У време побуне „црвених беретки“, Коштуница се и није крио. За њега је то био нормалан синдикални протест, а за председника тадашњег Одбора за одбрану и безбедност – данашњег министра полиције, протест је био израз вапијућег. Све се знало.

Занимљиво је да су афере, које су покретане, негде заустављене. Нису завршиле пред судом. Да ли су оне можда служиле нечијем политичком маркетингу?

Афере које су прављене и стваране, покретане су увек са истог места, из кабинета Војислава Коштунице, са циљем да се сруши влада Зорана Ђинђића. Прва афера покретана је након хапшења Слободана Милошевића. Пре тога су тињали тихи конфликти иза затворених врата. Јер, ми смо тражили смену Павковића и Марковића. Он за то „није био надлежан“, али је био надлежан да их задржи. Хапшење Милошевића и његова испорука Хагу, довели су до тога да се изгуби сваки оквир и кроз афере почиње отворено рушење и владе Зорана Ђинђића и наше странке. Прва је афера Гавриловић. Ту аферу је креирао и обмању јавност Војислав Коштуница, да би имао разлог да напусти владу. Практично од тог тренутка све до фебруара ове године, Коштуница је рушио ДС. У центру тих афера били су они који су били мотори политике супротстављања тој мрачној Србији. У једној фази Зоран Ђинђић и ја, а након смрти Зорана Ђинђића ја и Ђинђићеви најближи сарадници. Али, зашто се ниједна афера не решава? Ни афера Гавриловић, нити афера са прислушкивањем. Након тога долази 2003. и сав онај бесмисао којим смо ми оспоравани, а који се везује за улогу Зорана Ђинђића и за наш однос са подземљем, са политичким структурама Милошевићевог режима, наш однос са неким богатијим људима у Србији...

ШТА ГРАЂАНИ СРБИЈЕ МИСЛЕ О ОПТУЖБИ ЗА „А

Де-Бе „ШТИТИО“

У Србији је све могуће, па и то да се не сазна ко су налогодавци бројних политичких убиства од пре две, три, пет или чак десет година, а да се експресно налазе наручиоци убиства за која се ни не зна да су почињена. Тако су радикали искористили исказ бившег шефа београдске полиције Бранка Ђурића са оптуженичке клупе за злочин на Ибарској магистрала, да би оптужили Драшковиће како су, наводно, наручили убиство Војислава Шешеља. Србија са интернета се овога пута није делила у уверењу да су радикали поново пуцали на онда питали ко је, него само на оне који сматрају да је Шешељевим следбеницима време да нестану из Србије, и на оне друге, који би волели да Драшковићи за било шта одговарају, јер им, једноставно, одговара овако како је.

Било је лако оповргнути саму идеју да су Драшковићи инспиратори било каквог политичког атентата, јер грађани Србије и дијаспоре који су расправљали на ову тему не само да нису могли да пронађу логичан мотив, него се не сећају да је било икакве рекације свемоћне тајне полиције у време када је, наводно, атентат на Шешеља планиран. Штавише, многи су се подсетили да је, за разлику од лидера радикала, управо у то време сам Вук Драшковић два пута био на мети атентатора.

– За разлику од атентата на Драшковића, ја не знам ни за један покушај ликвидације Шешеља. Никада нигде у медијима, па ни оним прорежимским, нисмо могли да чујемо нешто слично. Радикали су сазнали да је пре пет година неко унајмио неког да убије Шешеља, и шта се десило?! Ништа! А треба ли подсећати на радикалску „глад“ за правдом, истином, поштовањем закона и права. Они су Ковачевићеви „балкански шпијуни“. (Александра Б)

– Што онда нису ухапсили Драшковића кад се то десило? СРС је тада био или на власти или близу власти. (Нинослав)

– Па се Вук покајао и одустао? Као, неће на кума? СРС добро зна да је такву оптужбу тешко доказати, али сенка сумње остаје и то им је и био циљ. (Аламан)

– А Стамболић и Ђурувија хтели да смакну Слобу и Миру...! (Антас)

– Шта да закључимо? Да је ДБ организовао убиство Вука, да овај не би убио Шешеља? (А.)

– Еј, Србине Јоване Јовановићу, четири питања за тебе: да ли је Вуку Шешељ икад био

конкуренција да дође на власт? Да ли је можда Слоба по „кумовској линији“ гађао Вука на Ибарској магистрала? Да није можда било обрнуто, зна се да је Шешељ био „опозиција“ из Слобине кухиње? Зашто се такви правдољубци као што су радикали никада нису претргли да се реши иједан СТВАРНИ атентат, него измишљају неке „своје“? (Мислилац)

– Нећемо ваљда веровати полицајцу Ђурићу који је једва дочекао својих пет минута да нападне оне који га оптужују за атентат! Прича о атентату на Шешеља је исто тако фантастична као и када се Легија огрнуо белим чаршафима да би непримећен дошао до своје куће, без обзира што снега није било. Ти из полиције би могли мало маштовитије, да лаж личи на нешто. (Грађанка)

– Да испад ове врсте направи нпр. Тадић, гласачи ДС-а би му листом окренули леђа, али бирачи СРС ће у најбољем случају мислити да је Аџика мало пренаглио јер је био испровоциран. Ако уопште мисле. (Марко)

– Од радикала се може свашта очекивати, па и оваква провокација. Само су забавили да кажу ко је ангажовани човек и ко је спречио „атентат“ на Шешеља. (Милан Радомир)

– Српску радикалну странку је створио ДБ. Ко је 2003. најављивао „крваво пролеће“? Ко зна шта прича Лабус о „Књазу“ у својој канцеларији и како то да су радикали увек најбоље обавештени? Ваљда су сви натпросечно паметни, образовани, или видовити, а? (Малиша)

НИЈЕ ТУЖБА, НЕГО НОВИ АТЕНТАТ

У оптужби Бранка Ђурића и радикала виђена је и логистичка припрема за нови атентат на Вука Драшковића.

– Ко још сумња у сарадњу СРС и њиховог великог вође у свим злочинима који су се дешавали од 1990-2000? Лично је Шешељ прозвао Ђурувију са скупштинске говорнице као издајника само дан пре убиства! (Серјожа)

– Доказ да су СРС и СПС осетили да су довољно јаки да, потпомогнути Коштуничиним ДСС-ом, крену у нов напад на будућност Србије. Сценарио је исти као марта 2003, када је убијен Зоран Ђинђић, који је пре тога био изврнут најтежим клеветима, да никоме не буде жао када буде убијен. Није случајно дан пре овог напада на Вука Драшковића у радикалском „Интернационалу“ објављено наводно истраживање по коме је управо он „највећи издајник Срба“. Није случајно ни то да се ова мон-

Шешеља убијајући Вука

струозност покреће из СРС дан након што је СПО предложио Закон којим би сви досијеи тајних служби били доступни јавности. Логика нам говори да је СРС политичко крило милитантног антихашког лобија који предводи БИА и КОС. (Марина)

– Невероватне ли сличности са изјавом „Србијом ће ускоро тећи крв“ тог издајника Вјекослава, пре одласка, а ја бих рекао, склањања тог шпијуна, у Хаг, на сигурно. Да ствар буде још занимљивија, и његов заменик Тома Гробар, 14 дана пре убиства запрети Ђинђићу чувеном реченицом „И Тито је био пре смрти на штакама!“. И која је то коинциденција са повратком духовних и стварних отаца црвених беретки! И то уз асистенцију министра правде. Драшковићу, не потцењуј ову причу! (Дача)

– Ови испади радикала својим стилем неодољиво подсећају на Легијин исказ пред судом. Монструми поново дижу глас, а од ове владе се не може очекивати ни нож за писма а камоли „Сабља“. (Сантиаго)

Највећи део дискутаната је у тужби коју је најавио СРС видео дугогодишњи посао ове партије да не бира оружје које потезе, али и то да се радикали поново осећају комотно у политичком животу Србије.

– Хоће ли Вучић опет да пред ТВ камерама маше папирима и осталим „доказима“ и да прави циркус? У нормалним земљама странке попут СРС су на нивоу статистичке грешке или једва прелазе изборни цензус. Питам се зашто

Чеси немају своје радикале, Словаци, Румуни, Пољаци, па и Хрвати су гурнули Ђапића и праваше у запећак. Стварно смо проклета авлија. (Виља)

– Е, пропаде радикалима имиџ свезнајућих. Увек су знали ко је покрао изборе, ко је кога убио, а сада са пет година закашњења сазнали да је „неко“ спремао атентат на њиховог вођу! И то, на основу једног јединог климавог сведочења режимског егзекутора разних налога подижу кривичну пријаву. Да сам Шешељ, одрекао бих их се. (XL)

– Колико год се Вучић трудио да изгледа озбиљан док је износио разлоге за ову оптужбу, толико је изгледао чак незаинтересовано. (Мерлак)

– Типично за Великосрбе. Замена теза и лажи су их одржале у животу. Ови из СРС – типични Срби – хоће да од жртве учине злочинца, а од злочинца жртву. То је већ примењено у сукобима са Хрватском, у Босни, на Косову, а сада су прешли на Србију. (Марко Краљевић и просјак)

– СРС је тумор који метастазира у назовимо демократском блоку. Оно што су радили за Милошевића, сада раде за његове наследнике. Посао не мењају већ 14 година – све који су окренути западу треба онемогућити, љуби их Мира. (грежу)

– Синдикат Радника и Сељака (читај СРС) је већ петнаестак година у покушају убиства Србије и ко зна докле ће тај покушај још трајати без суда и пресуде. Плачи вољена земљо. (Дарк)

ДОК ЈЕ БУДАЛА, НЕ БРИНЕМ

Да су на месту Драшковића, јавног тужиоца или странака које држе власт, многи дискутансти на интернетским форумима би знали шта даље чинити.

– Ја бих овде ударио контратужбом, да се крене са искорењивањем овог радикалског отпада једном заувек. Најгоре је што ће онај полусвет из цемента и пилана да поверује у ове будалаштине. И ето новог зла пред изборе. (Сунце слободе)

– Забранити СПС и СРС је било најнормалније. А сада су то цењене странке, које имају славу прошлост. Које могу да туже, еј!

– За душевни бол. За немирне ноћи. За ускраћене снеове. За губљење апетита. За висок крвни притисак. За чмичак на оку. За бубуљицу на челу. И, шта ради наша власт? Као да једва чека да је радикали смене, само да се навладају и поткрпе новцем. (Тера)

– Забранити странку умешану у злочине, која и у свом програму и деловању има рат и наси-

ље, злочин и неправду, је-сте израз демократије. Забрана таквих странака је-сте демократско искуство – нађите данас нацистичку странку у Немачкој, а нациста, извесно, има! (Владан)

– Требало би да се поднесе кривична пријава против Шешеља који је подстрекивао Ђинђићево убиство својим изјавама непосредно пре убиства. Затим, више пута је виђен у кући Душана Спасојевића у Земуну. И на крају, пар дана пре атентата одједном одлази за Хаг?! А што се тиче тог „сведока“ да је Вук спремао Шешељево убиство, сасвим је нормално да ће он сад на све да пре-

баци кривицу само да би сачувао своју кожу. А можда се и нада да ће на следећим изборима радикали да победе, па да га помилују и пусте из затвора. Срамота... (Николић)

Последње изјаве радикала у вези са атентатом на Шешеља изазвале су провалу гнева код учесника формума у Србији и ван ње, а поједине није мрзело и да напишу читаве есеје и анализе о доприносу странке Војислава Шешеља у напретку земље.

– Радикали су болест ове државе, па нам је и земља озбиљно болесна. Сада причају о некаквом скрнављењу, а ја их питам: Зар није скрнављење Србије када неко изгуби четири рата, са идејом Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица (немој само да ми неко каже како смо се бранили... у то ме више ни Вучелићев Дневник не би могао да увери). Зар није скрнављење Србије када се осам милијарди ДМ пребаци на Кипар? Зар није скрнављење Србије када се пева „Спремте се spremte“ и призивају НАТО авиони – „дођите, чекамо вас!“. А после се лицемерно тугује за малом Милицом из Батајнице, док дебелог задојеног „Војводу“ живог и здравог носају по Скупштини. Радикали, што нисте изашли на аеродром у Батајници па призивали НАТО ? Зар није скрнављење Србије када 300.000 углавном младих и образованих људи побегне из земље, да не иде у Милошевићеве и Шешељеве ратове и не трпи репресију и беду? Зар није скрнављење Србије када због опструкције ДБ-а нико не може да буде кажњен због свега наведеног, него испада да је народ сам себи то радио? Господа радикали мисле да ако нису више на власти, онда више немају никакве везе са оним што се догодило. Дакле, запалиш кућу, станеш са стране да гледаш ватрогасце, па кад један од њих развали нека врата да је спасе, кренеш на сав глас да се дерњаш „Вандал, скрнави кућу!“ (Урке)

ТРИСТА ГОДИНА РОБИЈЕ

Забрињавајући део јавности у Србији је чак пожелео да је вест о атентату на Шешеља и тачна.

– Када неко спаси једног човека од смрти он спасава читаво човечанство. А када неко убије макар само једног непријатеља човечанства онда спасава човечанство. Мислим да је ван сваке сумње да је Шешељ истински непријатељ човечанства и ту не мислим на његове изјаве, већ на свима добро познате његове акције за време рата. (Влада)

– Да ли би неко смео да тврди да су је-врејски заробљеници који су се побунили у логору Собибор и убили 20 СС официра поступили неисправно? (Владимир)

– Ради се о још једном лажном сведочанству на каква су нас оптужени за убиство Зорана Ђинђића већ навикли. Циљ тога је замагљивање ситуације и представљање злочинаца као жртава. Ипак, кад би ова вест била тачна не би ми уопште било жао. (Француска револуција)

– Овим путем желим да изразим наду да ће у Новој 2005. СРС престати да постоји, а доктор Шешељ бити осуђен на 300 година робије. (Из мојих уста у божије уши)

2005.

umetnost komunikacije

Važno nam je, ponekad važnije od svega, da razgovaramo, da delimo nade, strahove i sreću, da obodrimo jedni druge.

Komunikacija je za čoveka ključna potreba.

Telekomunikacije, to su impulsi koji pobeđuju prostor, razvijaju emocije, dodiruju na daljinu, nedostupno čine dostupnim, a daleko bliskim. Zajedno gradimo svet u kome se nijedna misao neće izgubiti, svet u kome će svaka poruka doći na svoje mesto.

ПЉАЧКА КАО ПРАВА СТВАР У ПРАВОМ ТРЕНУТКУ

или како су догађаји међусобно повезани,
а да тога ни неки учесници у њима нису свесни

ПРЕДИСТОРИЈА

Кључни човек је Миливој Рељин (готово сигурно нема везе са човеком истог имена који се налази на функцији шефа службе Водовода и канализације). Његов отац је био пуковник КОС, један од битнијих и утицајнијих, запослен и у СДПР. На време, је као добро обавештен човек, обезбедио свом сину лиценцу за трговину оружјем за лондонски огранак СДПР. Миливој Рељин је тако из Лондона направио веома разгранату мрежу трговине по целом свету, врло брзо ширећи посао. Набавио је и лиценцу за трговину руским оружјем. (Један од већих послова била је трговина тенковима у Кувајту). У неком тренутку је нагазио неког или нешто, тако да је морао хитно да се макне из Енглеске. Данас наводно уопште не сме да крочи на њено тло, иако наводно, је ли, нема забрану уласка.

Сели се у Швајцарску (почетак деведесетих). У граду Цуг у близини Цириха оснива фирму ИНТОРА. Копартнер му је врло интересантан тип – Брајан Отемброу (наш извор није сигуран око презимена), адвокат чувеног, једног од највећих продаваца оружја на свету, Кашогија, познатог по томе што крстари бродом са којег тргује. Елем, Брајан и М. Р. се удружују и оснивају ИНТОРА фирму која тргује на велико.

Представништво Инторе у Београду је на углу Крунске и Молерове. Рељин је из неког разлога пукао 1992. Заглавиће у затвору у Риму где је издржавао казну од годину и по дана због илегалне трговине оружјем.

Негде у то време се и разводи. Има једну ћерку из првог брака. Након тога се враћа у Београд. Упознаје извесну лепу и ћутљиву цицу којом ће се и оженити. Најбоља другарица и кума његове жене је – Живуловићева жена. У том тренутку Живуловић је сиротињски адвокат који има канцеларију у подруму зграде на углу Ивана Милутиновића и Светогорске. Рељин га ангажује не за велике паре, али за Ж. врло потребне (има три ћерке); Ж. му је потребан да би га увео у домаће кругове из којих је избијао 20 година. Од тада је Ж. Рељину „мали од палубе“. Изузетно интелигентан и способан, Рељин је од почетка припремао Ж. за иступни план, али у суштини је он мозак целе операције, из сенке. Ж. нема ништа против, позиција која му је додељена одговара његовим амбицијама.

РАЗГРАНАВАЊЕ ПОСЛА

Ж. и Р. оснивају ТИР институције, свака има своју интересну групу, а заједно покривају готово све што је потребно:

1. Институт за геополитичке студије (Кнез Михајлова 10)
2. Масонску ложу Велики Оријент
3. Lions club international, НВО

Ова последња је основана да би окупљала, између осталих, и жене дипломата које се баве хуманитарним радом. (У Београду председник је извесни др Чолић)

ИГС се труди да окупља пре свега војне аташе и остале који су на различите начине заинтересовани за Војску. Са једне стране, институт за странце оставља утисак савршене НВО која је од поверења а добро упућена и сл., а заправо све време представља очи и уши КОС. Рељин је, треба ли то нагласити, све време човек од великог поверења КОС. О томе много зна – Јован Чековић.

У институту од почетка седи интересантна екипа:

– Радован Радиновић,

– Живота Панић (он је ишао у мисију спасавања у Рим кад је Рељин заглавио у затвору),

– Пера Стојић, још увек на врху (војне) канцеларије за контакте са војним мисијама у СЦГ (парафразиран назив),

– Пуковник Спасић (Спаић?), директор Војнотехничког института (који се, гле случајности, сад продаје),

– Вељко Кадивијевић, генсек Атланског савета СЦГ, саветник Давинићев,

– Милош Ладичорбић, шеф војне безбедности,

– Давинић.... мој извор тврди да не ради за ЦИА, као и да је потпуно изманипулисан, односно да нема појма каква је прича иза фасаде Института и Савета.

Ова и још неколико имена се све време врте, и има их у свим фазама приче. Исти се налазе и у А. савету.

ПОСЛЕ ПЕТОГ ОКТОБРА

Ж. и Р. гасе институт отприлике шестог октобра, дакле чим се то могло обавити, и крећу у акцију добијања „лиценце“ за Атлантски савет. Тада ће Рељин једини пут, бар до сада, ставити себе на место фронтмена – наине приликом конкурсања за АС, он ставља себе као потенцијалног председника.

У добијању АС практично кључну улогу ће одиграти Душан Батаковић из Атине и преко грчких веза. Наине, 2001. на Бледу се одржава састанак АТА, на којем је требало преломити ко ће, од две заинтересоване групе из Београда добити А. савет. Осим Рељина, за ту причу су залегли Војин Димитријевић и Ватрослав Векарић. Батаковић лобира преко Грка за Рељина и сазнаје да је споран управо Р. на место председника, брзо се реструктуришу – Ж. се истура на место председника, Рељин је званично само обичан члан. Тако добијају лиценцу.

Касније, кад су кренули да развијају посао, Р. схвата да му је потребна политика да би добио шири простор.

Давинић је њихов кадар, али наводно нема појма ни о чему. У његов кабинет су инкорпорирани кључни Рељинови играчи: Ладичорбић, питања безбедности, Кадивијевић и Горан Стојановић.

Прича о Фонду и његовом формирању је више мање позната – смислили су праву ствар у правом тренутку, не би ли у потпуности освојили монопол у области којом се баве.

Сви који су у то умешани, јер је по природи ствари била неопходна њихова сагласност деле део колача, односно ћуте јер изузетно добро зарађују. А осим тога, то је уједно и најјача неначета преживела институција сваког антиреформског лобија, екипа (пре свега окупљена око КОС-а) која је и на Милошевића гледала као на појаву ограниченог трајања. Тадић који се често погрешно повезује са њима, само је маскота, кућни љубимац, и углавном нема појма о суштини.

МЕХАНИЗАМ РАДА

Замишљено је да Фонд у првој фази продаје имовину, у другој да се бави наменском производњом и у трећој да се бави обновом и продајом индустрије... И даље...

Сада, врло просто, нађе се купац за рецимо Војнотехнички институт, без тендера, хајде да се нађемо у Женеви и Цириху, важи, склопи се уговор на 15 милиона евра, уплатите један милион на рачун Инторе. Мој извор каже да сигурно не иду на мање од добро познатог европског процента од три одсто.

Од свих европских земаља са комунистичким режимом, укључујући Совјетски Савез, земље такозваног совјетског лагера и државе настале распадом Југославије, Србија је апсолутно и убедљиво на последњем месту када је у питању раскид са комунистичким наслеђем, када се ради о реформама, функционисању правне државе, укључивању у евроатлантске интеграције и уопште у свим сегментима правног савладавања ауторитарне прошлости. Процес транзиције у Србији је толико успорен да се слободно може рећи да уопште не функционише. Србија је држава у којој ни после 15 година од распада комунизма у Европи, нису донети Закон о рехабилитацији политичких осуђеника, Закон о враћању имовине и обештећења за одузету имовину и Закон о отварању досијеа служби државне безбедности, а Закон о лустрацији (или Закон о одговорности за кршење људских права) донет је али представља мртво слово на папиру, пошто се апсолутно не примењује.

ПИТАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ КЛИМЕ

Србија је једина земља у транзицији у којој је убијен председник Владе да би се извео политички пуч. Иако убиством премијера државни удар није извршен, након годину дана огромним успехом радикала на изборима, доласком на место председника српске Владе Војислава Коштунице и постављањем његових људи на кључна места нове српске власти практично је дошло до рестаурације Милошевићевог режима који је свргнут 5. октобра 2000. године.

Пре извесног времена на конференцији за новинаре представљен је Предлог закона о отварању досијеа служби безбедности у Републици Србији, који је урађен и представљен иницијативом, агилношћу и заслугом председника Српског покрета обнове Вука Драшковића. Предлог закона урадио је експертски тим на челу са Биљаном Ковачевић-Вучо. У свом излагању госпођа Ковачевић-Вучо истакла је да је Предлог закона урађен по угледу на сличан закон у Немачкој, која је била прва европска држава која је уредила питање отварања тајних досијеа злогласне службе Штази, која је деловала у некадашњој комунистичкој Источној Немачкој. Пре овог Предло-

га закона сачињен је и Модел закона о досијеима службе државне безбедности Републике Србије, који су урадили експерти Центра за антиратну акцију и Центра за унапређивање правних студија. Поводом тог Модела опширно су писали Александар Ресановић, Владимир Водинелић и Иван Јанковић, углавном са акцентом на начин решавања овог питања у бившим европским комунистичким земљама и компаративном анализом са нашим искуством. Иако су оба наведена законска пројекта добра, пот-

◆ ДРАГОЉУБ ТОДОРОВИЋ

пуно прихватљива и у сваком погледу спремна за скупштинску процедуру и усвајање, налазимо да тренутна политичка ситуација, расположење политичких странака, политичара и на власти и у опозицији, интелектуалаца, средстава информисања и најширег српског јавног мњења, једноставно садашња политичка клима, атмосфера или политички амбијент није такав да би се могла разматрати, анализирати и подвргавати критици активност тајне полиције у комунистичкој и неокомунистичкој прошлости у земљи Србији у другој половини двадесетог века.

Мит тајне полиције толико је укореењен у само биће српског народа, у његов менталитет и карактер, тако да је просто незамисливо да се убудуће не воде досијеа, да нема доушника, да се тајна полиција не меша у политику и да се не користи за борбу против политичких неистомишљеника.

Потпуни неуспех сваког покушаја савладавања ауторитарне прошлости, посебно раскринкавање деловања тајне полиције у Србији узроковано је чињеницом да је тајна полиција у Србији обоготворена, да се цени и третира као потпуно легитимна сила изнад и изван закона, суда, права и правде са правом одлучивања о животу и смрти сваког грађанина.

Традиција тајне полиције у Србији од 13. маја 1944. године до данас показује да је супериор-

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ОТВО

Досије

ност, тајност, узвишеност и неприкосновеност те службе дубоко укореењена у сваког грађанина Србије у тој мери да је тајна полиција прерасла у мит, легенду и божанство. Тајна полиција је у свести српског народа постала институција без које се не може, без које нема опстанка, нема политике, државе и скоро да нема живота. Мит тајне полиције толико је укореењен у само биће српског народа, у његов менталитет и карактер, тако да је просто незамисливо да се убудуће не воде досијеа, да нема доушника, да се тајна полиција не меша у политику и да се не користи за борбу против политичких неистомишљеника. Наведена питања која се тичу делатности тајне полиције у Србији нажалост нису у надлежности ни државе, ни Скуштине, Владе, политичких странака, нити било које друге институције или појединца. Тајна полиција у Србији прерасла је у мит,

легенду, у божанство, у нешто недодирљиво и недостижно. С обзиром да је тако, сваки покушај да се демантира, развласти и у потпуности разобличи тајна полиција у Србији осуђен је на неуспех.

Оснивачи тајне полиције у Србији, масовне убице и злочинци, Александар Ранковић и Слободан Пенезић Крцун, одавно су најцењенији и најслављенији личности у новијој српској историји. Постали су епски јунаци о којима се пева уз гусле и у десетерцу. Крцунове слике се код

Као судбина

српских домаћина држе поред икона светаца чију славу славе. На сахрани Александра Ранковића окупило се око 200.000 људи и то упрокос забрани окупљања од стране актуелних власти.

ЧУДАН СЛЕД ДОГАЂАЈА

Један од највиших домета Титове политике и можда најзначајнији корак ка демократизацији за време Титове власти јесте смена Александра Ранковића и развлашћивање тајне полиције којој је био на челу на Пленуму средином 1966. године. Међутим, српски књижевник, отац нације и касније председник Републике Добрица Ћосић, датум смене Ранковића и трансформацију тајних служби третира као први корак распада Југославије и почетак катастрофе српског народа на самом крају 20. века. По Добрици Ћосићу произлази да су Срби без Ранковића и тајне полиције, коју је формирао и којом је руководио, осуђени на пропаст.

Шеф тајне полиције у Србији крајем двадесетог века, у време крваве Милошевићеве диктатуре и монструозних злочина које је Милошевићева тајна полиција починила широм бивше Југославије, Јовица Станишић скоро да је по популарности надмашио Ранковића и Крцуна. Има надимке Ледени, Дугоухи и харизму коју у Србији сем Милошевића није имао ниједан други политичар. Недавно, када је Станишић привремено пуштен на слободу из затвора у Шевенингену, пошто је пред Хашким трибуналом оптужен за ратне злочине, у Београду је дочекан као херој. То је била прва вест на свим информативним емисијама свих београдских електронских медија, а три најзначајнија београдска недељника истог дана објавили су на насловној страни слику Јовице Станишића као да је добио Нобелову награду или Оскара. Колика је моћ, снага и харизма Јовице Станишића види се и на основу две изјаве у емисији „Инсајдер“. Наиме, Горан Петровић, бивши начелник Ресора државне безбедности у првој години Владе премијера Ђинђића, рекао је да је Момир Гавриловић на дан када је убијен отишао код тадашњег председника СР Југославије, Војислава Коштунице, по налогу Јовице Станишића, који га је послао да Коштуници понуди нова кадровска решења у Ресору државне безбедности и ко зна са каквим још порукама. Дакле, и у време када је био обичан пензионер и није имао никакву власт, Јовица Станишић је био сива еминенција, човек који се пита и који упућује високог функционера тајне полиције председнику Републике са предлогом нових кадровских решења у тајној полицији. После те посете Гавриловић је убијен и тада долази до дефинитивног сукоба и разлаза између председника СР Југославије Војислава Коштунице и српског премијера Зорана Ђинђића. Тај сукоб

се развијао и кулминирао је убиством премијера за које су оптужени високи официри тајне полиције. У истој емисији „Инсајдер“ новинар Дејан Анастасијевић изнео је податак да му је један полицајац након хапшења Јовице Станишића у марту 2003. године на његово питање о чему испитују Станишића рекао: „Ко сме да уопште испитује Јовицу Станишића?“ Дакле, Јовица Станишић је моћан, недодирљив и непри-

косновен и када је на власти и када је у пензији и када је у затвору, било нашем или у Шевенингену.

МИХАЈЛОВИЋЕВА ВЕРЗИЈА

Колико се иде у величању служби тајне полиције и који значај им се придаје сведочи и изјава министра полиције за време власти ДОС-а, Душана Михајловића, који Легију проглашава за историјску личност као атентатора на премијера, за човека који је извршавао задатке које му је поставила држава и човека који заслужује поштовање. Објаснио је да и друге државе својим тајним полицијама издају наређења да убијају своје грађане. Та изјава је толико скандалозна, невероватна и представља афирмацију потпуно и на главу изокренутих моралних, политичких, цивилизацијских и уопште људских вредности, да је не би требало ни коментарисати. Међутим, морамо да питамо господина Михајловића шта су то скривили премијер Ђинђић, бивши председник Србије Иван Стамболић, шеф опозиције Вук Драшковић и један од најугледнијих српски новинара Славко Ђурувија да би држава дала налог да се убију. Да ли господин Михајловић сматра да је тај налог државе да се убију Ђинђић, Стамболић, Драшковић и Ђурувија оправдан, легитиман и легалан, и да ли је господин Михајловић мислио да такве налоге издају и САД, Велика Бри-

танија, Француска и друге земље западне демократије. Ако тако мисли, господин Душан Михајловић је дужан да обавести српску јавност која је то западна држава издала налог својим тајним службама да убију актуелног премијера, бившег председника државе, шефа опозиције и најугледнијег новинара? Ако Михајловић презентира јавности било какав сличан пример, сматраћемо његов аргумент валидним.

Својевремено београдски дневни лист „Експрес политика“ објавио је текст „Ђурувија дочекао бомбе“ који је потписао извесни Мирослав Марковић и који је био позив на линч Славко Ђурувија. Убрзо после тог текста Славко Ђурувија је мучки убијен у хаустору зграде у којој станује. Једини очевидца тог злочина била је госпођа Бранка Прпа, која је била у друштву Славко Ђурувије. Ових дана појавио се текст у једном дневном листу са насловом „Бранка Прпа амнестира НАТО убице“. У том

тексту се потенцира да Бранка Прпа није српске националисти, а наводи се још неколико личности које су функционери у Влади Србије или неким другим органима власти, а који нису српске националности. У том пар екселанс расистичком тексту истиче се да је Бранка Прпа у неком каталогу написала реченицу „Рат са НАТО 1999. године“, па се аутор пита да ли то значи да је Србија напала НАТО и какве су последице када неко из држава чланица НАТО цитира ову публикацију. У

контексту овог чланка треба поставити питање Душану Михајловићу да ли је легална, легитимна и са свих других аспеката нормална одлука државе да ангажује тајну полицију за ликвидацију Бранке Прпе и других личности које партиципирају у актуелној српској власти а нису Срби.

Поводом Предлога закона о отварању досијеа служби безбедности у Републици Србији навели смо само неке примере који су разлог за наш песимизам да ће тај закон бити усвојен, а посебно да ће бити примењен у Србији у којој се политичка полиција сматра легитимном, па чак и злочини које је она починила третирају се као легалан и легитиман чин. Да би се донели закони који су усвојени у скоро свим земљама у транзицији, сем у Србији, неопходно је да се промени политичка клима у Србији, да се промени власт, да се појаве нови људи са чистом демократском оријентацијом и без предрасуда у односу на тајну политичку полицију. Међутим, како сада ствари стоје у Србији су на изборима вољом народа изабрани представници Српске радикалне странке, Демократске странке Србије и Социјалистичке партије Србије и потпуно легитимно обнашају актуелну власт у земљи. Код таквог односа снага на српској политичкој сцени није могуће донети ниједан закон који смо у овом тексту навели, а без којих не може бити успостављена демократија у Србији.

Нико неће шампиту, сви хоће сластичарну

Афера око Војно-техничког института отворила је по ко зна који пут питање реституције, враћања имовине некада одузете правим власницима.

СВЕТОЗАР АНТИЋ

Уотимачини око зграде Војно-техничког института у Београду пале су и прве, сасвим неочекиване жртве. Како „Српска реч“ незванично сазнаје, Синиша Николић више неће бити директор Дирекције за изградњу Београда, јер се у свађу између Војске, војних фондова и Републике умешао захтевом да се и каси „његовог“ предузећа исплати осам милиона евра на име накнаде за земљиште на коме се налази ВТИ. Николић није смењен зато што градска дирекција није имала право да други пут убире ту накнаду (она је једном већ плаћена када је подигнут ВТИ), нити зато што је ушао у атар републичке Дирекције за имовину, него што се оглушио о чињеницу да су се јавили прави власници тог земљишта.

ЛАЖНИ СТРАХ ОД РЕСТИТУЦИЈЕ

Колико је у томе „помогла“ и чињеница да је реч о људима који су данас амерички грађани српског порекла, а да се посао око ВТИ прави управо са Американцима, није потврђено, али се поуздано зна да је спорно земљиште после Другог светског рата одузето неколицини привредника, међу којима се налазио и Душан Ђорђевић, већински акционар „Ингре“. То предузеће је градило здање у коју је касније уселјена Савезна скупштина, али и зграду некадашњег Министарства војног, које Војска СЦГ и дан-дanas користи бесплатно. Наследници Душана Ђорђевића из САД и Француске недавно су путем удружења Мрежа за реституцију одлучили да поврате 1.300 квадратних метара плаца на коме је касније изграђен ВТИ, а за плац на истом месту од око 70 квм, бори се и словеначка фамилија Гердеј. Ни једни ни други немају претензије на саму зграду – њу држава може да прода или отуђи коме год жели, али не пре но што се одреди ко је власник земљишта. Уколико не остваре своја права пред домаћим судовима, наследници су спремни и да их истерају пред Европским судом за људска права у Стразбуру, које је другим државама већ налагало да плате огромне надокнаде. У том случају, смена директора Дирекције биће печатљива, али ипак занемарљиво мала штета од тога што се у Србији већ четири године одговлачи са доношењем закона о реституцији, којим би се предатним власницима вратила имовина одузета комунистичким законима о конфискацији и национализацији. Јер, наследника у случају ВТИ има још поред оних који су се пријавили, а

КУПАЦ НИЈЕ ВЛАСНИК

У приватизацији постоји много примера да нови власници нису заинтересовани за развој посла који су купили, него се интересују само за имовину предузећа.

– Нови власник предузећа, нарочито државног, купио је заправо само 70 одсто друштвеног капитала и стекао наслеђена права коришћења. Најбољи примери за то су предузећа од по четрдесетак пословних просторија, као што су Фризерско-Београд, Градска посластичарница или предузеће Варош капија, у оквиру које је и чувена београдска кафана „Знак питања“. Ово предузеће је од 18 локација које користи заправо само четири имала у својини, а над осталим је имала само право коришћења. Када су то купци сазнали, погрешно су усмерили гнев према Агенцији за приватизацију. Без реституције, у сваком тренутку било ко може да промени ставке купопродајног уговора, и да тај пословни простор, који је још у државном власништву, додели неком другом. Управо то се догодило купцу Градске посластичарнице, наводи Миле Антић.

само би Ђорђевићевци могли да поднесу одштетни захтев Републици Србији у износу од 14 милиона евра. Толико, наиме, према најновијим прописима и на основу грубе рачунице вреди њихових 1.300 „квадрата“.

До данас је Комисији за нацрт закона о повраћају отете имовине стигло неколико предлога, а два су поднели правници из Мреже за реституцију. Када је 1. новембра пробијен и последњи рок за упућивање јединственог нацрта Влади Србије на разматрање, наде да ће посао ускоро бити завршен развејао је сам министар финансија Млађан Динкић. И поред јасних сигнала из Европе да је овакав закон неопходан Србији што пре уколико жели да се прикључи Унији, он је недавно поручио да од реституције нема ништа „до краја 2004. године“, а вероватно ни касније, јер се Комисија заглавила на месту на ком су се спотicali и други предлози – како одредити колико ће отете имовине да се врати у природи, а колико у обвезницама. Враћање предузећа, фабрика, стамбених и пословних зграда, а нарочито грађевинског и пољопривредног земљишта највише би одговарало породицама које су га својевремено стекле, али не и држави. И то не само зато што се власничка слика у последњих шездесетак година драстично променила од времена када је све у Србији било у приватним рукама, осим монопола државе над дуваном и железницом, што надлежни експерти узимају као главни адут да је данас тешко проценити колико коме вратити. Приватизација тзв. друштвене имовине је бржебоље почела науштрб права на приватну својину, па су бројни случајеви већ стигли до Трговинског суда, а наследници не желе одштету у обвезницама својих предузећа јер, једноставно, не верују држави да ће их икада реализовати.

Њима за право даје и чињеница да је Комисија, на чијем је челу управница Трезора Весна Џинић, већ обнародовала да ће реституција грађане Србије коштати између фантастичних 35 и 200 милијарди евра. Чланови Мреже за реституцију, међутим, позивају се на процене Светске банке према којима целокупна имовина Србије административно не вреди више од 70 милијарди долара, односно који милион мање у еврима. Зато тврде да се бајковитим цифрама реституција систематски огађује јавности. Зашто, може се наслутити из бројних примера распродаје „свачињих и ничијих“ предузећа у Србији, када су поједини државни службеници узимали масне провизије за протежирање одређених купаца, па су поједини „бизнисмени“ сумњивог капитала присвајали читаве привредне гране и за само три евра.

Миле Антић, координатор Мреже, за „Српску реч“ истиче да највећу вредност имају пољопривредно и грађевинско земљиште који су од Другог светског рата прешли у руке државе, односно републичке и локалних дирекција.

– На ту имовину зато данас нико не плаћа порез, што се најбоље види у податку да је укупан удео пореза на имовину у буџету Србије само 0,9 одсто. У развијеним земљама са законима тржишне економије такав порез пуни и до 30 одсто државне касе. Зато би управо повратком грађевинског земљишта држава много више зарађивала, каже Антић. Скупштински одбор за законодавство је већ потврдио да не постоји било каква препрека да грађевинско и пољо-

ПОЧЕЛО ЈЕ... ОД ХОТЕЛА

Од око тристотинак породица које су заинтересоване за реституцију, око педесет њих у земљи и иностранству потражује неки од великих привредних система каква је Електропривреда Србије. У Мрежи за реституцију сматрају да би грађевинско земљиште и у том случају могло да се врати првобитном власнику, а да би удео у предузећу могао да се оствари акцијама. Међутим, владине службе су до сада показале добру вољу само у стопирању приватизације имовине у које се деценијама није улагало, као што су, на пример, хотели.

– Од момента одузимања, понегде су у хотелима су остале и завесе из 1948. године. Ту је реприватизација најчистија, са познатим купцем-наследником, истиче Миле Антић.

привредно земљиште пређе са државе на грађанина коме је одузето, а тиме би се, напомиње Антић, смањиле остале пореске стопе које оптерећују привреду. Што је и најважније, уништило би се плодно тле за бујање корупције, монопола и криминала.

– Реституцијом би се створио економски амбијент који могу да прихвате страни инвеститори, али не они који су до сада улазили у Србију, путем разних инвестиционих фондова и фантомских фирми са Девичанских и Кајманских острва. Њихов оснивачки капитал је по правилу незнатан, а циљ им је, што многи и не крију, да улепшају српска предузећа како би их даље препродали за много већу цену од куповне, каже наш саговорник.

ПРВОРАЗРЕДНА ИРОНИЈА

У Мрежи за реституцију тврде да је најсвежија мета тог прљавог капитала, спремног за „прање“, и бисер-локација у срцу Београда, тзв. Блок 20, поред парка Калемегдан. После неколико пропалих тендера, сада је за градњу на том земљишту заинтересована фирма АБД д.о.о. са оснивачким капиталом од само 2.500 долара, а њихове канцеларије је немогуће наћи на адреси под којом је заведена у судском регистру. Од тог посла Дирекција ће на име накнаде за уређење земљишта зарадити око 900.000 долара, док се стварна вредности земљишта процењује од 30 до 50 милиона долара, истиче Антић. Случај постаје још сумњивији уколико се зна и да је „посредник“ у том послу предузеће Унион Инжењеринг, које је дозволу за градњу изгубило још пре више од две године, али је и поред тога Дирекција за изградњу Београда почела да прикупља понуде за „сукоришење“ плаца са овом фирмом! Када је потом, 2002. године тендер објављен, америчка амбасада је послала ноту Влади Србије да стопира продају имовине америчких грађана у Блоку 20, јер једна парцела припада америчком држављанину српског порекла Богдану Вељковићу. Вељковић је наследник овог плаца, као и хотела „Српски краљ“, који се на њему налазио док није срушен у бомбардовању града 1941. године.

Он је неколико пута доказивао директору Дирекције Синиши Николићу, као и потпред-

седнику градске владе Бојану Станојевићу (данашњем градском менаџеру) да је још 1947. године поништена конфискација тог плаца, који је припадао његовом оцу, али су тендери и даље важали, чак и када је један од њих прекинут упадом озлојеђених власника. Директор Николић је и поред тога истицао да ће се грађевинско земљиште у Београду и даље изнајмљивати, и то само зато што још није донет закон којим би се земљиште враћало првобитним власницима. Ово је, наравно, била прворазредна иронија, јер је Николића на место директора Дирекције именовао ДОС, који је пре победе на републичким изборима обећавао да ће хитно донети закон о реституцији. ДОС је по доласку на власт доживео амнезију, а његов тадашњи министар за трговину и туризам Слободан Милосављевић чак најављивао да су се за плацеве у најужем центру Београда интересовале и највеће хотелске компаније Шератон, Хилтон, Хајат и Мериот. Када су одустале, у јавности је протурено да су их поколебале сувише високе цене грађевинског земљишта. Миле Антић каже да је прави разлог за то што су Хилтон и Шератон одустали од градње хотела управо то што им је случано нуђено земљиште које потражује држављанин САД, Богдан Вељковић.

– Постојећа правна регулатива странцима не гарантује правну сигурност. Они су навикли да у својим земљама купују а не да изнајмљују земљиште на коме ће градити. На основу стеченог власништва које прилажу банци као хипотеку, добијају кредит. Пошто је земљиште државно, а не приватно, чак и када би купац пристао да плати само право на његово коришћење, не може бити сигуран да га неће „поткачити“ повратак тог земљишта правим власницима, објашњава Антић.

Оваквих примера, нажалост, има широм престонице, па и земље. Саговорник „Српске речи“ наводи и пример Пословног центра Ушће, некадашње зграде Централног комитета Србије. Купац те зграде (а у медијима се највише помињало име власника МК Комерца Миодрга

НА ДВЕ СТОЛИЦЕ

Заговорници реституције често истичу да је благовременим повратком бројних црквених поседа и цивилних газдинстава могли да се спасу Косово и Метохија. Они при том не помињу протеривања Срба у последњој деценији, него масовне погроме за време Другог светског рата, које су касније подржале и комунистичке власти, забранивши повратак прогнаних.

– Данашње власти још нису поништиле ту забрану, која је водила и одузимању српске имовине. А на округлом столу смо тражили одговор да ли је тачно да је Српска православна црква већ добила новац на име своје имовине, представник СПЦ то није негирао. Истовремено смо били шокирани податком да је у СПЦ забрањено да се дају информације о имовини, посебно на Косову.

Склоност да се над имовином остави право коришћења и даљег закупа, али да се остане на буџету Србије показује и Српска академија наука, тврди координатор Мреже за реституцију.

Костића, познатог из тзв. шећерне афере, прим. аут) који ју је касније препродао, истовремено је заузео и неколико хектара земљишта, које је још увек у власништву Републике.

ЗАКОН У ПОХЛЕПНИМ РУКАМА

– Уместо да се поједини људи окористе препродајама, сматрамо да се и имовина коју држава има као вишак искористи као компензација за ону имовину која се, објективно, не може вратити у природи старим власницима, што смо и предвидели нацртом закона о реституцији, каже Антић. Он каже да је главна препрека реституцији још важећи механизам стицања личне имовине подобношћу и лојалности партијским структурама уместо радом, и за то има примере.

– Не можемо очекивати да ће главне полуге спровођења реституције, правосуђе и полиција, бити ефикасно и независно, јер имамо и конкретне примере када су те полуге стављене у руке криминалаца. Летос су порушене куће на имањима породица чувених српских привредника Теокаревић и Алексић у Београду. Случај је отишао и на Европски суд за људска права, јер је Дирекција за изградњу, како се испоставило, имала повластицу да поједине локације дели појединцима на поклон, па су људи из тог јавног предузећа узурпирани туђа имања у сарадњи са приватницима, наводи наш саговорник. А колико су опасно када се због похлепе појединих људи из локалних и републичких власти злоупотребиле право доношења закона, говори и Закон о планирању и изградњи који је усвојен у последњим данима ванредног стања 2003. године, далеко од очију јавности.

– Тим законом је предвиђено да се земљиште у Србији може дати на коришћење и до 99 година, што практично значи – у власништво. Само неколико дана касније и Унмик је на Косову донео истоветну одлуку, упозорава Миле Антић.

Станишић и Симатовић фитиљ на бурету барута

ИЛИЈА СТАМЕНКОВИЋ

После одлуке Хашког трибунала да до почетка суђења пусти на слободу Јовицу Станишића и Франка Симатовића, огласили сте се у јавности упозорењем да оваква одлука представља претњу свим потенцијалним сведоцима. На основу којих сазнања сте тако реаговали?

Необична је одлука да се пусте на привремену слободу некадашњи најмоћнији полицајци из времена оружаних сукоба, када је Србија била прокажана као држава која има јединице Државне безбедности организоване за вршење ратних злочина. Жалбено веће Трибунала је очито заборавило шта се догодило када је капетан Драган сведочио у предмету Милошевић. Он је првог дана сведочења износио податке који су све изненађивали зато што их је износио као инсајдер, за те податке се није знало у јавности. Онда је следећег дана, на питање судије да ли је у међувремену с неким контактирао, капетан Драган рекао да је разговарао са својим пријатељем Френкијем Симатовићем. После тога његово је сведочење добило потпуно другачији тон, чак је негирао и оно што је претходног дана рекао. То је био први знак колико су контакти сведока са бившим високим полицајцима из одређених разлога врло релевантни и да директно утичу на само сведочење.

Када је најављено разматрање жалбе тужилаштва на одлуку претресног већа о пуштању на слободу ове двојице, имала сам прилике да чујем о томе да, нарочито у Војводини, постоје притисци на оне који евентуално контактирају са хашким истражитељима, а били су припадници „црвених беретки”, Српске добровољачке гарде и „шкорпиона”. Из тих контаката ја сам разумела да постоји страх од откривања веома важних доказа, па се организује застрашивање управо због тих доказа које тужилаштво нема, али га имају појединци за које се још не зна ко су.

ЛИСТЕ СУМЊИВИХ

Као већ оптужени, Станишић и Симатовић свакако имају интерес да сви трагови и потенцијални сведоци остану ван домашаја Хага. Међутим, с обзиром да би се они тиме изложили додатном ризику, ко би могао да руководи акцијама застрашивања?

Наравно, нема података о томе да Станишић или Симатовић непосредно позивају људе или да шаљу неког са својом личношћу поруком. Застрашивање и покушај спречавања изношења доказа углавном иде преко Милана Милановића званог Мргуд, генерала полиције (нема сазнања да ли је још у служби или је пензионисан)

Мргуд Милановић није особа којом се неко до сада бавио као новинар – тако да се он потпуно губи, иако се све време налази у близини. Сада он служи као тај канал комуникације, преноси претње, односно непосредно их преносе они припадници „црвених беретки” и СДГ и „шкорпиона” који су учествовали у ратним злочинима. Они имају листе могућих сумњивих који би били у стању да контактирају са хашким истражитељима, а можда имају нешто од доказа за којима се трага. Уз претње ликвидацијом они кажу да то није због заштите непосредних починилаца злочина, већ ради одбране много важнијих личности – конкретно Станишића, Симатовића и Милановића.

КОПИЈЕ УНИШТЕНЕ

У вези са доказима о умешаности српских тајних служби у вршење ратних злочина, помиње се извесна видео-касета, снимана на босанском ратишту. Какав је њен садржај?

Та видео-касета је до сада најочигледнији доказ о умешаности у егзекуције. Ја никада раније нисам чула да постоји иједно снимљено стрелбање, где се види да

Мргуд Милановић служи као канал комуникације, преноси претње, односно непосредно их преносе они припадници „црвених беретки” и СДГ и „шкорпиона” који су учествовали у ратним злочинима. Они имају листе могућих сумњивих који би били у стању да контактирају са хашким истражитељима, а можда имају нешто од доказа за којима се трага. Уз претње ликвидацијом они кажу да то није због заштите непосредних починилаца злочина, већ ради одбране Станишића, Симатовића и Милановића.

који је био активан до јуна 1999. Његов ангажман је почео 1991. и на тој линији са Јовицом Станишићем био је задужен за логистичку подршку јединицама Државне безбедности на терену, за опремање и распоређивање на одређене локације. Тај Милан Милановић је главни сарадник Јовице Станишића; нема састанка код Милошевића у вези са Источном Славонијом и догађајима у Босни а да нису присутни Станишић и Мргуд Милановић. Он није познат у јавности, као што нама ни дан-данас ни Станишић ни Симатовић не би били тако познати да није дошло до оптужнице. С друге стране,

они који стрелбају имају униформе, да се виде њихове ознаке и њихова лица. Потера за касетом је у току, лице које је поседује није идентификовано, али се сумња своди на круг између 15-20 људи, њима се шаљу поруке које сваког морају озбиљно да заплаше. Многи су само чули за ту видео-касету, а неки су били у прилици 1995. и да је гледају зато што се у то време она показивала у Шиду, као доказ херојског дела наших јединица. Касета садржи призоре како се поступало са заробљеницима из Сребренице. Међутим, убрзо се неко досетио шта би се могло догодити ако се једног дана

промени ситуација па касета дође у руке оних који спроводе закон или у руке хашких истражитеља. Онда је дошло до уништавања највећег броја копија те касете, одузимала их је јединица ДБ „Шкорпион“. Према доступним информацијама изгледа да постоји још само оригинални снимак и једна или две копије.

Ко су све protagonisti снимљеног догађаја?

Уколико тај видео-снимак дође у руке Хашког трибунала имали би непобитан доказ о ангажовању полиције Србије, односно јединица ДБ, у ликвидацији сребреничких муслимана. Према оном што се на том снимку види, један од присутних је и Горан Стопарић, који је био наш сведок у случају Подујево. Постоји податак да је Милан Милановић у име МУП Србије довео јединице ДБ на планину Јахорину, а онда на Трескавицу. На Јахорини су одржани састанци којима су присуствовали Караџић и Кољевић и тада је договорена стратегија за Сребреницу. План је био да јединице ДБ Србије симулирају напад на Сарајево, како би се армија БХ повукла са других делова фронта и бранила Сарајево, мислећи да је покренута офанзива ширих размера, а тиме би се испразнио простор око Сребренице. Све јединице ДБ стигле су аутобусима из Србије, који су касније коришћени за развлачење заробљеника дуж линија фронта. На Јахорини је направљен план да се ликвидација врши у близини линија фронта, како би се збуњивале снаге армије БХ, да помисле да су то њихови борци који су настрадали у борбама – да би их они одмах преузимали и сахрањивали. Реализација ове замисли разлог је што је и дан-данас тако мали број ексхумираних чија су тела пронађена у близини линија фронта.

Према сведочењу поменутог Горана Стопарића, аутобуси су стизали на раније одређена места, свако је добијао по једну групу заробљеника за стрељање. Када је у штаб „Шкорпиона“, у коме се налазио командант ове јединице Слободан Медић, стигла једна таква група, Медић је рекао својим телохранитељима да их одведу у планину и да све снимају. На том снимку се детаљно види стрељање групе од шесторо Муслимана. Забележено је њихово одвожење, држање на земљи са везаним рукама, све до тренутка њиховог стрељања. Њихова тела су 1996. ексхумирана управо на месту где су начињени снимци. Тако постоји комплетан доказ о ликвидацији, са тачним местом и временом извршења.

То је оно чега се боје Станишић и Симатовић, будући да су они све време у разговорима са хашким истражитељима упорно тврдили да ни полиција ни ДБ нису били умешани у ратне злочине, нити у оружане акције на територији БиХ и Хрватске, што је у потпуној супротности са изнетим чињеницама.

ОФИЦИРИ СУ ЗНАЛИ

Постоји ли вероватноћа, у случају да касета стигне до Трибунала, да оптужница за Сребреницу буде проширена?

Генерал Милановић Мргуд закључно са истцањем децембра ове године постаје потпуно сигуран да Хаг неће подизати оптужницу, као што је сигуран да овде о његовим акцијама, почевши од 1991, зна мали број људи, углавном они са којима је био повезан у полицији и који

су такође умешани у злочине. Према томе, може се рећи да је он прилично заштићен – овде се готово нико неће ангажовати да утврди шта је све то он радио, што би довело да подизања оптужнице. Мада, једном када се изнесу докази о присуству полиције и јединица ДБ у Босни, на тим снимцима се види и он, то постаје трајни документ који може увек бити основ за кривично гоњење.

Чињеница је, међутим, да сви они поред разумљивог страха још имају невиђену моћ: тиме што су Станишић и Симатовић напустили ДБ уопште не значи да је њихов утицај у тој служби умањен. За Станишића они са којима је он одлазио на састанке код Милошевића или га познају из разних акција и договора кажу да је један од богатијих људи у Европи, и да води веома уносне послове, што му обезбеђује широку подршку.

Упоредо са израженом жељом да се суђења за ратне злочине организују у Србији, нека од већ започетих иду веома тешко и споро? Хоће ли ова суђења довести до исхода који задовољавају међународне правне стандарде и политичка очекивања од власти у Србији?

Суђења пред домаћим судовима могла би да одиграју велику улогу у томе да јавност са зна шта се догађало. Али, велико је питање колико код нас институције, укључујући вла-

да са њима поступају према сопственом нахођењу. Иако је било потпуно извесно да ови само желе освету, тј. да ликвидирају заробљенике.

Дакле, и када започне неко суђење са одређеним сценаријем, може доћи до промене, ако су у предмету ангажовани јаки заступници оштећених који јавно изнесу чињенице и тако „узнемиравају“ они који треба да примењују закон. Уколико им се чињеницама покаже да су вршили селективно оптуживање и практично оптужницом штитили официре ЈНА. Само таквим притиском јавности, на основу чињеница, може се очекивати напредак у суђењима пред домаћим судовима.

НИЈЕ ИХ БРИГА

Како, у целости, оцењујете досадашњи рад специјалног одељења Окружног суда за ратне злочине, а поготово тужилаштва. Јесу ли по Вашем мишљењу дорасли суђењу генералима које тражи Хаг а ми их „не дамо“?

Наша тужилаштва нису оспособљена да суде четворици генерала, зато што је реч о изузетно компликованом процесу. Они би морали претходно да имају довољан број суђења који би створио грађу, знање о томе шта се све догађало током деведесетих. Наши тужиоци тек сада почињу да прикупљају грађу о оружаном сукобима. Нико од њих који раде на предмету Овчара није имао појма шта се тамо догодило,

тек су под притиском чињеница успели да формирају правилан став.

Суђење генералима, на којима инсистирају министар правде и Влада, немогуће је организовати пред домаћим судовима зато што би то представљало потпуно демистификацију периода НАТО бомбардовања и напуштање оних флоскула да се у то време Србија само бранила од агресора. Мислим да то време једноставно овде

СТРАХ ОД ВИДЕО-СНИМКА

Ко год да има видео-снимак егзекуције још увек се не усуђује да контактира ни хашке истражитеље, као што се, међутим, не усуђује ни да је врати онима који је траже. Имам утисак да ће се она ипак наћи у рукама хашких истражитеља, као и да ће бити прилике да се покаже нашој јавности. То је потребно зато што се до сада никад није видео снимак једне егзекуције. Јавности са тим мора да се суочи, да би престале приче о томе да ми ни на који начин нисмо били умешани у догађаје око Сребренице.

ду, озбиљно мисле када се залажу за суђења пред домаћим судовима. Показало се да код нас нека суђења почињу из политичких разлога. Овчара је, рецимо, најављена као случај који ће да пружи доказе о томе да су официри ЈНА невини. Врло брзо дошло је до хапшења и оптужница, али када је кренуо процес видело се да се том оптужницом заправо циља на оне који су непосредни починиоци. Међутим, када су као сведоци позвани бивши официри ЈНА, показало се да прича баш не стоји тако: да су територијалци и „шешелјевци“ полудели или се толико напили да су све сами, на своју руку извели, а да су регуларне јединице биле у позицији да прихватају одлуке које су они доносили. На основу сведочења официра ипак се могло закључити да главну одговорност носе официри ЈНА. Они су имали толико јасних знакова шта се може догодити и свесно су предали заробљенике територијалној одбрани. Чак и када су предали заробљенике, било је официра на тој фарми који су о свему извештавали своју највишу команду, али ни тада ништа није предузето. Значи да је свесно донета одлука да се територијалцима препусте заробљеници

није дошло. У једном тренутку после свргавања Милошевића, почело је да се говори о суштини, шта се за време бомбардовања догађало, међутим то је страшно кратко трајало, да би преовладао тон да армија и полиција нису могли да чине злочине, јер се Србија бранила од агресора. Када се сруши и демантира такав став, биће створени услови да може да се суди генералима. Али док постоје таква објашњења у форми званичне идеологије, иза које ће да стане свака политичка партија, за суђење нема услова.

Ниједно тужилаштво у Србији не би било у стању ни да преузме оптужницу какву је Хаг издао против генерала, нити да организује суђење у којем би докази могли да потврђују ту оптужницу. Зато што би током суђења све било концентрисано на одбрану Србије, док су „Албанци побијени зато што је трајао рат“. Не верујем да Влада и министар Стојковић стварно хоће да виде правду. Будући да они о Хагу мисле као о једном политичком телу које оптужује искључиво Србе, никад ништа друго нису рекли што би се могло протумачити као да је њима стварно стало до чињеница и правде.

Томислав
КРЕСОВИЋ

Између злочина и казне

Избором Рамуша Харадинаја за премијера Косова наставља се криза међународне политике на Балкану са могућностима да се примене радикалне мере етничког и политичког насиља, које би могле да успоре или блокирају дијалоге. Рамуш Харадинај је, формално, избор председника ДСК и Косова др Ибрахима Ругове, који је изабрао Алијансу за будућност Косова и Харадинаја као коалиционог партнера и премијера.

Опозиција садашњој влади је ДПК Хашима Тачија и Ветон Сурои, који ће у наредним месецима битније утицати на опстанак садашње владе и отварање све реалнијег међуалбанског сукоба због карактера власти и остваривања националног циља – независности Косова.

Администратор Петерсен сагласио се са избором Харадинаја као премијера, јер је реч о „демократској одлуци“ и на тај начин је видно дестабилизовао интересе српске заједнице на Космету као и државне политике Србије. Влада Србије тражи „да СБ УН поништи ризичан чин избора Рамуша Харадинаја за председника владе Косова и Метохије“, имајући у виду постојање материјалних доказа упућених Хашком трибуналу о криминално-злочиначкој активности Харадинаја. Међународна политика олако је, за сада, прешла преко избора Харадинаја за премијера Косова, пре свега да би сачувала формални мир и стабилност у етничкој већини и спречила шире сукобе на Космету, где би мета били Унмик и Кфор.

Тренутно се између интереса албанске заједнице и позиције српске заједнице и Србије по резолуцији 1244 СБ УН Унмик определио да „игра“ на албанску карту. Поставља се питање да ли је реч о стратегији да се Србија битније изолује и испровоцира на погрешне кораке који би водили погоршавању односа Унмика и владе Србије, или је реч о тактичком потезу да се формално испоштује воља албанских партија које врше власт, а да се кроз кампању јавности и оптужнице Хашког трибунала Харадинај нађе у позицији да мора да оде у Хаг или да Хаг званично повуче оптужницу за Харадинаја. Врло брзо ће се видети да ли је реч о политичкој игри или смишљеној стратегији која води ка деградирању Хашког трибунала и аболирању албанских лидера који су били део ОВК која је вршила злочине на Космету током 1998/1999. године, као и након доласка међународних снага јуна 1999. Постављањем Харадинаја за премијера Косова Петерсен је потпао под притисак албанског лобија и прагматике унутар СБ УН, која полази од претпоставке да Унмик не треба да заоштрава односе са већинском албанском

заједницом, већ да Харадинајева позиција треба да се одреди и дефинише унутар албанског „политичког корпуса“.

Могућа намера је да се сагледа у којој мери ће албански покрет стати уз Харадинаја или ће га жртвовати за глобалне циљеве албанског сепаратистичког покрета.

ХАРАДИНАЈ – ТРОЈАНАЦ

Друга хипотетичка је опција да је избор Харадинаја постигне формални компромис међу Албанцима, а да се врши притисак на Србију и српску заједницу и „казни“ због неизласка Срба на изборе на Косову по препоруци Владе Србије. Харадинај није битније хомогенизовао политичке факторе на Космету, али је његов избор за премијера битније учврстио став Србије и српске заједнице да неће сарађивати са Харадинајем као премијером, што у одређеној мери може бити и намера центара међународне моћи. Може се очекивати да ће касније Унмик тражити да преговарач из албанског политичког тима не буде премијер Косова, чиме ће његова међународна па и унутрашња улога и ауторитет битније бити угрожени, већ, рецимо, др Ругова као председник, Неџат Таџи као пред-

ције 1244 СБ УН и почетку дијалога. Друга опција је да, уколико Харадинај остане премијер и према њему се не примени Хашка оптужница, следи могући бојкот сарадње Србије са Хашким трибуналом и успоравање политичког дијалога са међународном заједницом.

Србија је битно пропустила шансу да озбиљније подигне јавно мњење и дипломатске кругове у свету пре избора Харадинаја за премијера Косова. Иза Харадинаја стоји мафија која на Косову и Метохији броји 7-10.000 „војника“ мафије, око 5.000 припадника КЗК, који су наклоњени премијеру и око 25.000 обучених бивших припадника ОВК који се налазе и у структурама АНА. Харадинаја штити и моћни дувански и нарко-клан, који убире око 400 милиона долара профита и има мреже утицаја на читавом простору западног Балкана.

Харадинај би могао око Хага да направи велику политичку кампању, која би га третирала као националног борца и „мученика“ за албанске националне интересе, што би му додатно ојачало ауторитет и моћ на албанској политичкој сцени. Администратор УН на Косову Петерсен очигледно жели јачање веза са владом и косовским парламентом да би његова мисија

Подизање оптужнице против Харадинаја може да буде повод за раздор унутар сепаратистичког покрета, притисак на Унмик и Кфор од албанских екстремиста и мафије или ново хомогенизовање Албанаца, које би било спремно да и радикалним мерама крене у фазно осамостаљење Космета.

седник парламента или опозициони лидери Тачи и Сурои. Тешко је очекивати да ће Унмик ићи на једнострану политику без обзира на степен пристрасности и корумпираности. Уколико Хашки трибунал не подигне оптужницу против Харадинаја, таква мера ће значити крај Хашког трибунала и његово компромитовање. Подизање оптужнице може бити повод за раздор унутар сепаратистичког покрета, притиска на Унмик и Кфор од албанских екстремиста и мафије или ново хомогенизовање Албанаца, које би било спремно да и радикалним мерама крене у фазно осамостаљење Космета. Стратешки гледано, брзо ће уочити да ли Хаг према Харадинају и ОВК има толерантан став или ће се применити међународна правила Хашког трибунала.

Британски лист „Сандеј тајмс“, који вешто преноси и комбинује дипломатско-обавештајне информације, које су између „ексклузиве“ и „сензација“, пласирао је информацију да би Хашки суд у року од неколико недеља могао послати Унмику налог за хапшење Рамуша Харадинаја. Уколико стварно дође до хапшења косовског премијера, могући су конфликти на Космету и одлагање дијалога албанске стране са међународном и српском о спровођењу Резолу-

била што успешнија у односу на развој институција на Косову и Метохији. Пренос овлашћења „корак по корак“ са Унмика на владу Косова јача опцију независности Косова уз видно игнорисање Србије и српске заједнице као и Резолуције 1244. Очигледно је да за албанску страну Резолуција 1244 нема важности ни значаја, за УНМИК је она само форма међународне политике на КиМ са много недоследности и одступања, а за Србију и српску заједницу је она кључна међународна одлука која представља адут и наду за заштиту државно-националних интереса. Албанска заједница је користећи Унмик све ближе остваривању својих интереса, а Србија и српска заједница на КиМ је преко Унмика све угроженија и даља од државно-правног утицаја на КиМ.

ШТА ХОЋЕ СРБИЈА

Србија формално има „план владе“ као државни програм за КиМ, који фаворизује модел децентрализације којим се штите интереси српске заједнице, али и државни интереси Србије. Политички сукоби и различита тумачења плана владе Србије утичу на недостатак адекватне стратегије и операционализације државне

– Шаховска партија

политике о Космету. План владе Србије није верификован у парламенту заједнице Србије и Црне Горе нити је резолуцијом парламента заједнице подржан, чиме се битније слаби позиција „плана владе“ али и јасне дефиниције националне стратегије за Косово и Метохију. Поставља се суштинско питање да ли је план владе Србије прихватљив и за власти у Црној Гори, које очигледно Космет не третирају као „витално питање“, већ је оно у домену државног оптерећења и блокаде европске интеграције Црне Горе и добрих односа са Албанијом, али и, у будућности, са Косовом и Метохијом у опцијама независности. Све је изгледније да ће Црна Гора јачати билатералне односе са Албанијом преко стабилности албанске мањине у Црној Гори, али и „дистанцирања“ од Космета и политике владе Србије. Децентрализација Косова по моделу владе Србије није приоритет политике Црне Горе према Косову. Очигледно је да ће будућност на западном Балкану донети многа изненађења, као и тесне везе Црне Горе са Албанијом и Косовом, које ће бити са већом прагматиком него са Србијом преко „јадранско-јонске“ везе. Коридор Београд-Бар биће знатно слабији и за ЦГ мање интересантан од „Јадранско-јонске“ иницијативе. Србија кроз парламент заједнице треба да провери колико су и влада и црногорска опозиција заинтересоване за „план“ владе Србије као могући стратешки модел преговора са Ункмиком у оквиру Резолуције 1244 СБ УН, која средином 2005. године „технички“ истиче. План владе Србије о КиМ све више има алтернативу у политичком и јавном животу у ставовима о разграничењу и подели КиМ по моделу Добрице Ђосиша или међународне конференције са могућностима да Србији припадне 15 одсто територије КиМ, што заступа лидер Г 17 плус и потпредседник владе Србије Миролуб Лабус. Министар спољних послова и лидер СПО Вук Драшковић подржава план владе Србије и на министарском скупу у Скопљу о КиМ каже да се „постојеће државне границе у региону морају апсолутно поштовати, Косово и Метохија мора бити у оквирима европске Србије и Црне Горе“. Драшковић јасно заступа модел за Косово по Резолуцији 1244 СБ УН уз јасну назнаку о намењању граница, јер независност Косова подразумева и нову албанску картографију на Балкану, која би изазвала ланчане сукобе већих размера. Скромно али аргументовано СПОТ (Момчила Трајковића) и ПСС (Богољуба Карића) обликују став о КиМ као евро регији уз високе стандарде, којима би се Србија и преко Косова, а и Косово преко Србије, у будућности нашли у ЕУ. Све је извесније да Србија неће имати ингеренције на КиМ по уставу из 1990. и након доласка снага Ункмика јуна 1999. Србија борбу за свој утицај на КиМ може искључиво водити политиком, дипломатијом и јачањем српске заједнице на КиМ, пре свега економско-социјалне сфере. Истраживања вршена у Србији показују да расељени Срби са

КиМ живе испод социјалног нивоа одржања, што није добра гаранција за кредибилитет државне политике на КиМ. Кључна разматрања за Србију око Косова и Метохије су 1) да ли је план владе Србије државни модел из којег се гради стратегија, 2) постоји ли још нека алтернатива која би ишла као резервна опција уз план владе Србије, 3) модел за Косово и Метохију активирати и лобирати у склопу анализе Резолуције 1244 СБ УН или покренути на међународној европској или конференцији попут Дејтона 2 за КиМ.

АМЕРИЧКЕ ОПЦИЈЕ ЗА КОСОВО

Разни амерички институти, центри за стратешке студије који утичу на центре моћи, као и специјални тимови ЦИА од 1992. су радили планове за КиМ. Треба подсетити да су амерички планови „Минесота“ и „Вирџинија“ током 1992-1993. обликовали КиМ као међународни протекторат УН под доминацијом САД и НАТО, уз преходну војну интервенцију, односно рат са Србијом. Такви сценарији остварили су се јуна 1999. Амерички Институт за мир сачинио је студију „Коначни статус Косова: опције и прекогранични захтев“, који има осам понуђених опција, односно сценарија могућих исхода базираних на симулацији односа између албанске заједнице, српске заједнице, Србије и међународне заједнице на КиМ. Сви модели разрађени су као „студија случаја“ али и као „компјутерске симулације“ које се најчешће раде у војним и обавештајним центрима за превенцију, управљање и изазивање криза.

Опција 1. нуди неограничени протекторат који би био радикализован и са албанске и са српске стране уз прелаз са протектората УН-НАТО на ЕУ, са вишеструким ризицима. Опција 2. је кантонизација/децентрализација, где српске енклаве имају пуну контролу над својом територијом, уз могућу симетрију како албански фактори не би кренули са територијалним захтевима на југу Србије и у Македонији. Опција 3. је лабава федерација, где Београду остаје номинални суверенитет, али Косово функционише као независна држава без статуса у УН. Овај модел био би одговарајући за међународни фактор, али не и за албански. Опција 4. је комонвелт, где је Београд номинално суверен, али уз статус Косова у УН, који је неодговарајући за обе заједнице. Опција 5. је одлука на међународном панелу, где би се дао рок (три или

више година) за утврђивање коначног статуса и где нема дефинисаног статуса независности. Опција 6. је условна независност, која иде ка независности Косова, без промена граница, уз проверу стандарда-услова за независност. Овај модел делимично одговара Албанцима, али би радикализовао политичке прилике у Србији и повезивање геополитичких и територијалних веза Србије и Републике Српске. Опција 7. је независност унутар граница, са одређеним датумом, уз гаранцију локалне самоуправе Србима али изван Србије. Албанци би по овом моделу ишли даље за „велику Албанију“, а српска заједница би свој неповољни статус искористила за непослушност према властима у Приштини, што би значило нове конфликте. Опција 8. је независност с поделом, где би северне општине Звечани, Лепосавић, Зубин Поток, као и северна Митровица, припали Србији, а остало независном Косову. Уколико овај модел не би утицао на процесе поделе БиХ и Македоније, могао би да буде примењив.

Садашњи политички тренутак у Србији и план владе Србије као и алтернативни планови говоре да би хипотетички Србија могла бити ближе опцијама два (кантонизација), пет (међународни панел и одлагање статуса Косова за три до пет година) или осам -независност уз поделу-разграничење српског и албанског интереса на КиМ. Албанска страна би могла ићи између опција шест (условна независност) и седам (независност унутар постојећих граница са извесним датумом). Међународна политика би могла да игра на опције четири, где је Београд номинално суверен, али Косово добија столицу у УН уз присутни међународни протекторат, опцију два (децентрализација) или опцију шест (условна независност). Ако бисмо гледали аналитички пресек могућих опција за све три стране, дошли бисмо до могуће матрице у којој би Србији одговарале опције два, пет и осам, албанској

страни би могле одговарати опције шест и седам, а међународни фактори би могли ићи између опција два, четири и шест. Ако бисмо узели заједничке опције међународне заједнице и појединачно српске и албанске стране дошли бисмо до опција два и шест, односно до модела кантонизације и модела условне независности. Миротворци, пре свега Кфор или Еуфор, морали би уз подршку САД да чувају српске енклаве и границе као и да дође до консолидације пре свега Македоније, којој прети федерализација, и БиХ, где је процес тихог растакања дејтонског споразума. Међународна политика у опцијама шест требало би да ради на јачању демократског друштва и повратка расељених, као и слободе етничких заједница и спречавања ширења насиља и угрожавања територијалне стабилности на западном Балкану.

Ова симулација није обавезно тачна и реална, али представља могуће компромисе или очекивана решења.

Јаре, паре, или обоје

Први људи Крагујевца и Краљева грчевито се боре да у својим градовима задрже изузетно профитабилну фирму, чији је месечни биланс за централну Србију око 2,5 милиона евра.

ГЉИЈАНА ЧОЛИЋ

Занимљивој и за србијанске политичке прилике несвакидашњој борби присуствујемо ових дана слушајући како се Крагујевац и Краљево аргументима боре за регионалну централу Телекома.

Симпатична политичка борба између градова радује. Не само што је ново да се два града свађају око властитих интереса, већ су изабрани на власти показали да раде свој посао. Најава из врха телефоније да ће административни центри Телекома бити измештени из Краљева у Крагујевац отворили су прави ринг између два града и, што је занимљивије за праћење, између првих људи Крагујевца и Краљева. Верко Стевановић, крагујевачки градоначелник, и Радослав Јовић, краљевачки „фронтмен“, не испуштајући један другог личну и страначку пријатељску десницу, боре се да у својим градовима задрже изузетно профитабилну фирму, чији је месечни биланс за централну Србију, према неким незваничним информацијама до којих смо дошли у врху Телекома, око 2,5 милиона евра. Мало ли је то пара за шумадијско-поморавску сиротињу?

Таман довољно да водећи политичари у оба града гризу где стигну за парче телефоније. У Крагујевцу се овој борби придружио и Телеком са својим стручњацима, а ако смо добро разумели изјаве београдских синдикатаца из Телекома, крагујевачки лоби је све јачи и у Београду.

Да се све не би завршило на борби водећих политичара два града, Верољуб Стевановић је званично обишао крагујевачки Телеком и уз присуство медија добио и стручну потврду своје намере. Телеком Крагујевац је, рекли су крагујевачком градоначелнику директор и његови сарадници, технолошки центар модерне телефоније за централну Србију, а сви заједно су се сложили да, ако је технолошки, што не би био и административни. И, најважније, што се у Крагујевцу не би налазио рачун „Телекома“, тренутно смештен у Краљеву, што изгледа „сврби“ обе стране.

ШТА КАЖУ У КРАГУЈЕВЦУ?

Да би локална прича о Телекому била јаснија онима који не плаћају телефонски рачун ни у Крагујевцу ни у Краљеву, споменимо да административни центри компаније у Краљеву постоје већ пет година, а злочици тврде да су баш тамо измештени јер су Горица Гајевић и њен партијски истомишљеник Милош Нешовић, иначе претходни директор Телекома, решили да своје родноме крају дају и нешто пара и двестотинак радних места, колико је у Краљеву тада отворено. У краљевачком Телекому,

кажу у овој фирми, запошљавано је и када је у свим осталим Телекомовим централама пријем нових радника био забрањен. Ко је и на који начин тада добио посао у службама краљевачког Телекома, остаје за неко даље истраживање, али је чињеница да је оваква одлука професионални нонсенс. Бар тако кажу у Телекому у Крагујевцу. Зашто би иначе у Краљеву седело пет територијалних и то углавном административних јединица, сви директори, шефови служби и, молим вас – рачун, а у Крагујевцу технолошки центри, нова Сименсова централа, некаква Фраме релату мрежа, два пута више телефонских претплатника него што Краљево има становника, два пута већи телефонски промет, центар мобилне телефоније за ово подручје и тако даље и тако даље... (сви ови пода-

ци су подељени новинарима у крагујевачком „Телекому“). Уз то, тврде Крагујевчани, град има стручњаке, универзитетски је центар са неколико техничких факултета. И, наравно, зграду „Телекома“, величине омањег хелидрома, која може под свој кров да прими и Насу, а камоли регионалне телефоне.

Аргументи су аргументи, стручњацима свака част, а лаички начин размишљања иде сасвим другим током. На пример, зашто све ово није и било на једном месту, па било где. Крагујевац или Краљево, свеједно. Е, није свеједно! Паре су 2,5 милиона евра, од којих бар један део „протиче“ кроз краљевачки рачун. А и две стотине радних места...

Није ли баш то оно што је обећано у предизборној кампањи. Верко Стевановић јесте обећао, а Раде Јовић ако није обећао нова, оно му свакако не иде у прилог да изгуби и постојећа радна места. Занимљиво је, међутим, и то да

борба политичара за интересе својих градова добија фаталистичке облике у Краљеву, где се малтене прети општенародним устанком, а крагујевачки политичари су се, пак, растрчали по Београду да лобирају за своју ствар. Из Телекома још увек нема никаквих најава о било каквим акцијама измештања и премештања. А ако их и буде, свакако нико неће питати ни Крагујевац ни Краљево.

ЈОШ ЈЕДНА ДЕКЛАРАЦИЈА

Баш због тога кампању Телеком треба са становишта крагујевачких политичара на власти посматрати у ширем контексту децентрализације за коју се залажу. Ономад је јавности представљена Декларација о Шумадији, чији нацрт је дала коалиција „Заједно за Крагујевац“, а иза које стоји крагујевачки градоначелник. Реч је о пројекцији региона са најмање десет општина, где би Крагујевац био снажан центар велике регије, која би имала и Велику Мораву и аутопут и, наравно, „Телеком“. Где се ту уклапа „непријатељско“ Краљево видећемо, али је општа оцена да све општине у суседству Крагујевца треба да прихвате оваква начела сарадње.

Нова крагујевачка власт покушава да стране инвеститоре у Крагујевац доведе без превеликог уплитања Републике, која се у претходном периоду показала врло мало способном у привредном оживљавању индустријског региона какав је Шумадија. Чињеница је да Репу-

блика ништа није учинила по питању стратешког партнера за Заставу, али ни за остале делове металске индустрије. Друге привредне гране су такође запостављене. Управо зато је једно од предизборних обећања победничке политичке групације у Крагујевцу било довођење великог броја инвеститора, од којих, причало се тада, неки само чекају смену локалне власти. Да у томе има истине, потврђују свеже информације о отварању фабрика радијатора и јестивог уља у Крагујевцу.

Елем, Крагујевац хоће да се пита, а Верољуб Стевановић, као политичар са великим утицајем у овом делу Србије, има све шансе да Шумадинце окупи око ове идеје. Са истог становишта се може посматрати и његова борба за Телеком. У сваком случају, из његове досадашње политике може се закључити да у Крагујевац хоће да доведе и „јаре и паре“. И да му бар једно од тога може поћи за руком. ■

TRAŽIVIŠE

**Odlična stvarčica
moja sim kartica**

Mobiklik

osnovni paket 690 dinara
uključen kredit 200 dinara

BEOGRAD | Bulevar umetnosti 16a ☎011 2138-608 ; Srbija šume Bulevar M.Pupina 113 ☎011 311-8367 ; Kneza Miloša 60 ☎011 3613-294 ; Kosovska 49 ☎011 3344-705 ; Pop Lukina 1b ☎011 2621-074 ; Veropulos Treći bulevar 86a ☎011 138-488 ; TC Merkator Bulevar umetnosti 4 ; TC Piramida Nehruova 51a ☎011 2275-880 ; Brankova 23 ☎063 824 34 27 | **SUBOTICA** | Matka Vukovića ☎011 557 439 | **VRŠAC** | T.C Bahus, Sterijina 24 ☎063 824 34 27 | **NOVI SAD** | Ilije Ognjanovića 24 ☎021 420-044 | **NIŠ** | Gen.Milojka Lešjanina 8 ☎018 547-798 | **PROKUPLJE** | Ratkovića 9 ☎027 322-063 | **BLACE** | Kralja Petra br.56 ☎027 370-984 | **JAGODINA** | Vuka Karadžića bb,TC Zir ☎035 231-615 | **KRAGUJEVAC** | Srete Mladenovića 1 ☎034 361 802 | **KRALJEVO** | Cara Lazara 36 ☎036 312-407 | **ČAČAK** | Dobračina 3 ☎032 343-226 | **KRIŠEVAC** | JNA 36 ☎037 420-490 | **LESKOVAC** | Cara Lazara 27 lok 9 ☎016 55-947 | **VRANJE** | Stefa Prvovenčanog 75 ☎017 417-917 | **UŽICE** | Vukole Dabića 1-3 ☎031 514-331 | **NOVI PAZAR** | Avnoja bb ☎020 331-831 | **TUTIN** | Ulica Revolucija bb ☎020 811-806

ALEKSANDAR ČOTRIĆ

Нећемо с њима

Господине Јанићу, актуелна власт у Србији и Министарство за дијаспору за само осам месеци испунили су неке од основних очекивања и захтева српског иселјеништва: формирано је Министарство за дијаспору, омогућено је право гласа у дипломатско-конзуларним представништвима СЦГ у иностранству, усвојен је нови Закон о држављанству, а војним обвезницима из иностранства је, коначно, омогућено да без страха дођу у отаџбину. Ви, ипак, нисте задовољни досадашњим учинком Министарства?

Нисам задовољан због тога што се скоро све што је учињено за тих осам месеци односи углавном на „олакшице“ за нас који живимо у расејању. Ми нисмо тражили да будемо издвојени од нашег народа на тај начин, а Министарство је запоставило чињеницу да је и морални и патриотски приоритет свих нас да и матица и расејање заједно учине све што могу да би се олакшао тежак живот нашем народу у матици. Без страха, или са страхом, наши младићи из

„Ви у Министарству имате проблем у томе што за ових осам месеци нисте признали ни једну од вас почињену грешку. Зашто? Било би од опште користи да сте признали да вам се у брзини поткрала грешка и да сте неумерно учинили оно што се десило.“

расејања могу и могли су увек да дођу у Србију. Али млади из Србије често не могу да добију визу ни за њихову кратку посету рођацима и пријатељима који живе у земљама Западне Европе. О спречавању или делимичном смањењу те и такве дискриминације дијаспора и матица није имала разговоре.

Прошло је осам месеци, а нисмо имали ни један разговор о томе да ли дијаспора и „њено“ министарство треба и могу да заједно учине нешто по питању Косова и Метохије? Убеђен сам да би све српско расејање (са занемарујућим изузетком) пристало да чека на све за нас позитивне промене, ако би се то време искористило да Србима на Косову и Метохији умањи-

мо њихов свакодневни ризик и страх за будућност, па и за голи живот своје деце. Стиче се утисак да је стварањем овог Министарства власт у матици журила и гледала дијаспору као нешто лепршаво, неодређено и неукорењено. То је велика грешка и зато данас ово Министарство нема ону тежину и смернице онаквог деловања које би требало да има, а од чега би сигурно и грађани и држава имали много већу корист. Корени српства у дијаспори су постојанији него што мислите, а често су и чвршћи и јачи него што је то добрим делом случај у престоници Србије.

ИСТИ КОШ

Зашто сте само неколико дана по пријему у Београду, демонстративно вратили Захвалницу Министарства за дијаспору?

Делимично из горе наведених разлога, а првенствено што је иста захвалница додељена особи за коју и ви и ја знамо да су и други одговорни службеници Министарства знали да она за народ, а посебно за наш народ на Космету, није учинила ни стоти део од наведеног. Тиме сте драстично смањили вредност раније додељених захвалница, а наводећи исто образложење за разлог додељивања, увредили сте све оне који су скоро деценију и по и емотивно и економски изгарали да би помогли народу коме припадамо. Ви у Министарству имате проблем у томе што за ових осам месеци нисте признали ни једну од вас почињену грешку. Зашто? Ко ради тај и греши и то вам сигурно не би био минус. Било би од опште користи да сте признали да вам се у брзини поткрала грешка и да сте неумерно учинили оно што се десило. Уместо тога неки људи у Министарству (не сви) понашају се као да сте ви ти који су увређени, а не ми које сте ви, истим описом стрпали у исти кош са онима због којих ту више не мирише пријатно и чисто. Што је још важније ви ћутањем дајете подршку ономе против чега се организована и поштена дијаспора бори годинама, а тиме умањујете углед Министарства. Сигурно бисмо имали више поверења у „наше“ Министарство ако би се оно из, пријатељског, породичног и непогрешивог, трансформисало у „чињенично и коректно“.

ПРЕВАРЕ

Често истичете да се налазите на челу најбројније српске организације у Шведској, која броји више хиљада чланова. Како онда тумачите чињеницу да се у тој скандинавској земљи није пријавило ни стотину наших држављана за учешће на председничким изборима, због чега у амбасди у Стокхолму и конзулату у Малмеу избори нису ни одржани? Да ли сте и Ви заказали?

Грешите да ја често „истичем“ да сам на челу најбројније организације у Шведској. Српски савез, чији сам ја председник (не „Свесрпско-југословенски савез“ који су појединци мимо њиховог важећег Статута самовољно прекрстили у „Савез Срба“, па нас сви мешају), јесте најбројнија организација у Скандинавији, а сигурно и једна од три најбројније организације српске дијаспоре у целом свету. На „истицања“ сам присиљен чињеницом што се организације са неколико стотина чланова, као на пример КСУ из Америке, од неодговорних новинара и медија у матици константно представља као „најутицајнија и најбројнија“ организација дијаспоре. Не видим зашто би се пар стотина чланова једне организације из Америке вредновало више од око 13.000 чланова Српског савеза из Шведске? Моја обавеза као председника је и да не дозволим да се на тај начин потцењују чланови Српског савеза, организације која може да се поноси онима што је чинила и што солидарно чини за наш народ и нашу матицу. Волео бих да видим некога ко би могао да стане испред мене и укаже прстом на нешто што је од нас, или од мене, обећано а да није

НИ У ЗАХВАЛНИЦУ

испуњено? Ако ово објавите, молим оне који читају интервју да ово не протумаче као неку хвалу. Хвалити се онима што сте учинили за свој народ је заиста ружно, али увек сам спреман на „упоређивања“ са разноразним „конгресима“ а посебно са КСУ из Америке. Ово говорим у име свих наших чланова и са нескривеним поносом. Несхватљиво је да данас једна или две особе оснују, или не оснују, неку организацију, али јој дају звучно име неког „Конгреса Срба Европе“ или „Конгреса Срба Евроазије“ и да се у матици о томе месецима говори и пише као о нечему што је заиста постојано, а сви знате, па и Министарство зна, да није. Распон разлика оваквих аномалија и превара иде од ситног тезгарења новинара који, као и многи други, једва састављају крај с крајем, али и до озбиљних и осмишљених планова на слабљењу координираног деловања наше организоване дијаспоре за добробит матице. Међутим, одговорност је иста и једних и других, и ја се надам да ће једног дана, они који већ дуго неометано и свесно шире лажи о дијаспори, а што је од велике штете народу, одговарати онима којима наносе штету.

Што се тиче нашег размишљања о неизласку наших људи на изборе, ја заиста не видим зашто бих ја или „Српски савез“ могли бити ти,

или део оних, који су „заказали“ по том питању? Право гласа нису имали само чланови Српског савеза. Иначе и да је тако, ми нисмо телали који треба да позивају народ да изађе на гласање. Штокхолм или Малме, које сте навели као пример, нису усамљени изузеци. Слична ситуација била је у многим градовима широм света. Ако треба за то тражити кривца, онда су то свакако они који су одлуку о гласању дијаспоре донели наврат-нанос и оне владине институције које су биле одређене и одговорне да то спроведу у дело. Иначе, морам нескромно да кажем да, док су познати „представници дијаспоре“ у матици листом тражили и изјављивали да дијаспора „тражи право гласа“, став Српског савеза је био да се прво мора видети да ли се то право (које смо као грађани већ имали загарантовано уставом) може у расејању остварити под условима сличним онима која имају гласачи у матици. И у медијима и у дијалогу са представницима Владе увек сам тврдио да би гласање само по конзулатима и амбасадама било велика превара, а одзив занемарујући. Дакле, оно што су сви знали, ми смо били једини који су о томе јавно говорили и пре

избора. Подвлачим да нисмо били „најпаветнији“, јер су то сви знали, али смо и тада као и сада и као што ћемо увек будуће да говоримо о свему што је од општег, а не нечијег партијског или другог, парцијалног, интереса.

ДА СМО ТО РАДИЛИ МИ

Пуно се ангажујете на пружању помоћи српском становништву на Косову и Метохији и одбрани јужне покрајине у оквирима Србије. Шта на том плану требају и могу да ураде заједно српска држава и дијаспора?

Што се тиче прве реченице у вашем питању, ја бих да то не коментаришем, али да констатујем да свака и свачија помоћ, ма колика била у зависности од могућности оних који је дају, добро је дошла. Време је и да то вреднујемо на један други, моралнији и коректнији начин. Пет или десет евра помоћи од онога ко их је за то одвојио тако што је свом детету купио тању

КАКО ТО РАДЕ НЕПОСТОЈЕЋИ

У медијима сте водили оштру полемику са појединим представницима неких организација из САД (Конгрес српског уједињења) и Француске (Конгрес Срба Евроазије). У чему је суштина Ваших спорења? Да ли они потичу из времена када сте заједно били у Савету дијаспоре, при Савезној влади СРЈ?

Да кренемо отпозади. Конгрес Срба Евроазије, кога ви називате „организацијом из Француске“, најбољи је пример непостојећег, које се представља постојећим. Говорити о томе као „организацији“ губљење је времена. Преварени сте, а особа која стоји иза тога никада није имала везе са Саветом дијаспоре СРЈ. Међутим, са госпођом Јасмином Вујић, потпредседником КСУ из Америке, која је била и потпредседник Савета дијаспоре (без бирања, јер је одлуком Министарства то место било одређено представнику из Америке) имао сам на седницама Савета, не у медијима, оштре дискусије. Наши ставови и схватања у много чему су били супротни. За мене несхватљиво, изненађујуће и неприхватљиво било је да је госпођа Вујић (заједно са помоћником министра Свилановића, Миланом Кљајевићем) била непоколебљив противник да Савет има комисију за изношење истине о страдању српског народа, а истовремено им није сметало да постоји комисија за манифестације. Понашала се као да је тај Савет дијаспоре Савезне владе, који је имао 22 члана, 11 из дијаспоре и 11 из матице, пословница КСУ из Америке. Записнике са састанака су правили како њима одговара. У њима су писали супротно од онога што је речено или решено на састанку. Из канцеларије КСУ су у име Савета (с којим правом?) слали неусвојена, значи непостојећа документа и дописе о којима чланови Савета, па ни трећи члан председништва Савета господин владика Лаврентије, или ја као председник његове Комисије за односе са јавношћу и информисање, нисмо имали појма.

зимску јакну или породица одустала од пар оброка с месом, вреднији су од десет хиљада евра датих од онога ко има и живи у изобиљу. Нажалост, ових других је мало, а чињеница да има оних који одвајају од уста да би помогли другима говори да су, и поред свега што је српски народ преживео и преживљава, Срби задржали оне људске особине по којима су увек били познати.

Што се тиче заједничког ангажовања српске државе и дијаспоре по питању Космета, одговорно тврдим да је национална и политичка срамота што до данас није учињено ни један одсто од онога што је могло и требало да се чини. Шта се на том плану могло и што се може учинити, дуг је списак. Анализа тога захтевала би простор једног посебног и целог броја, а можда и два, часописа величине и формата какав има „Српска реч“. Даћу вам два примера везана за оно о чему се последњих недеља доста говорило у политичким круговима и о чему су извештавали медији.

Прво су протести на избор Рамуша Харадинаја, а друго је понуда српског хирурга из Америке да заједно са бившим америчким председником Џимијем Картером „наговоре“

Караџића и Младића да се предају Хашком трибуналу. Што се тиче Рамуша Харадинаја, западни политичари немају разлога да се обазире на протесте званичне Србије, који су уследили после свршеног чина, све док њихова јавност њега и њему сличне и даље гледа као „борце за слободу Косова“. Изјаве српских политичара и њихови неусаглашени подаци о броју жртава, за које, како кажу, постоје необориви докази да је Харадинај главни кривац, извршилац или наредбодавац, такође је безначајно. Навођење различитих бројки и трдње да су у питању „званични докази“, деструктивно је. Али да је званична Србија те чињенице, доказе и документе који постоје о злочиначком деловању Рамуша Харадинаја доставила организованој српској дијаспори још пре неколико година, а ми све то време континуирано пласирали тамо где треба, данас он не би био на том постојају. Да су утицајни Срби из Америке који данас хоће да наговарају Караџића и Младића на предају (значи да је први корак да им се открије где се ови налазе), тај свој велики утицај искористили претходних година, да Америка утиче на Хаг да већ једном подигне оптужнице против оних који су чинили злочине према српском становништву у Босни, Хрватској и на Космету, ствар би била другачија. Када би се Рамуш и Тачи налазили у Хагу и када би Шешел који се добровољно предао своје суђење чекао у Србији, не би требало било кога наговарати да се добровољно преда. Тада би то био суд који поштује договор о сарадњи, а не једносмеран.

Зар је чудно није имал

Мрачни ходници руинираног хотела „Шумадија“ у Аранђеловцу. Неравни, запуштени, ненормално високи зидови и врата. Овде се некада налазио Центар за рехабилитацију са триста рањеника и инвалида, највећи такав центар у Србији за људе који су у рату изгубили део тела. Сада их је остало педесетак, неки су у самачком хотелу за инвалиде од 1991.

Инвалида у колективном смештају има још у Заводу за протетику „Рудо“ у Београду, њих двадесетак, има их неколико у Сланкамену, неколико у Бањи Ковиљачи.

Под истим кровом у истим креветима и собама, живе инвалиди који су страдали на босанском и на крајишком ратишту. Живе под истим условима, али имају другачији статус: ратници из Крајине су инвалиди, док су инвалиди који су настрадали на босанском ратишту – азиланти. Инвалиди и инвалиди-азиланти се хране на истом казану, шетају из собе у собу, играју карте заједно да прекурате време. Статус азиланта је уведен под Милошевићем још 1997. Пошто инвалиди из бивше РСК немају матичну државу они су на савезном буџету и примања су им данас шест до десет пута већа од инвалида из Босне. Њима, пошто имају матичну државу, Републику Српску, није место у Србији, па се неко досетио да им додели статус азиланата. Пошто је и статус азиланта бољи него никакав, они су га прихватили. Статус азиланта су изгубили једнога дана када се неко досетио да је то противзаконито, да азиланата у Србији нема, ако изузмемо једног Нигеријца са породицом.

ЗНАТИ ПОСТАВИТИ ПИТАЊЕ

До драстичних социјалних разлика између две групе инвалида дошло је после 5. октобра 2000, када су драстично повећане инвалидни-не корисницима савезног буџета. Инвалиди из Босне су остали на примањима која износе хиљаду до четири хиљаде динара. Социјално дискриминисани инвалиди су се организовали, написали протестно писмо министру за социјална и борачка питања у ДОС-овој Влади, Гордани Матковић. Њена правна служба је поништила и укинула статус азиланата инвалидима из Републике Српске.

– Она и помоћник министра за борачка и социјална питања, Мира Чаврљуга, покушали су да нађу компромис, да двадесетак инвалида из Републике Српске пређу на савезни буџет и изједначе се у статусу са инвалидима из Крајине.

Они из трочлане делегације који су ишли на преговоре у Министарство, сећају се да је Гордана Матковић говорила овако: „Фугите о овоме. Ово је противзаконито, али ви кад напустите самачке хотеле морате од нечега да живите. Са инвалидама од једне до четири хиљаде динара ни клошари не могу да живе...”

Може да се нагађа да ли би Гордана Матковић остварила своје обећање. Министарство

врши притисак на инвалиде да напусте хотел, легалисти који су сада на власти уцењују, тргују инвалидима, нуде повишицу, нуде прелазак на савезни буџет, али тако да паре остану Министарству. Цене смештаја и исхране су таман толико повећали колико је увећање инвалидине. Чиста превара.

Можда би манипулација и успела да мој саговорник Александар Рошченко, Рус из Санкт Петербурга, није дипломирани правник. Тридесетосмогодишњи Александар је три пута рањаван на сарајевском ратишту. У борбама је изгубио једно око. Он је, наравно, руски добровољац. Пошто је правник по професији, инвалиди су га овластили да их представља и уврстили у трочлану делегацију. Разговарао је са бившим и садашњим министром – Слободаном Лаловићем.

– Рус, ти си правник. Умеш да причаш, знаш да постављаш правилна питања...

Овим речима су инвалиди из Републике Српске испратили у Београд свог овлашћеног представника.

– Споразумно смо прихватили да нам дају савезну инвалидину, у зависности од тога ко у

коју групу спада. Инвалиди се разврставају на теже и лакше, све под условом да напустимо самачке хотеле и пређемо у место Дољевац, где се под протекторатом Министарства за борачка и социјална питања налази једна зграда која се може преуредити у инвалидски дом. Дољевац је место са 600 становника, налази се у недођији, ван цивилизације, далеко је, али ми смо прихватили и такву могућност. Тај социјални програм није

лош. Објаснили су нам да ће тамо дежурати лекари, психолог, социјолог, психијатар, да ће радити кухиња. Комплетна помоћ за инвалиде.

Инвалиди су били задовољни и презадовољни. Све би се добро завршило да Александар Рошченко није упитао колико ће све то да кошта. Реците конкретно?

– Неће коштати много. Цене су на нивоу републичког просека. Тај просек је у Београду 17

Александар Рошченко

хиљада динара. Значи, у Дољевцу ће бити 15 хиљада динара.

Таман колико и инвалидна. Да су се залетели, инвалиди са лакшим оштећењима, са инвалиднином од осам хиљада динара већ би данас били дужници Министарства.

– Тешки инвалиди, без руку и без ногу, са примањима од 40, 60 или 80 хиљада – то могу да плате. Али, инвалиди са инвалиднином од 18-20 хиљада динара, када плате исхрану и смештај, остају празних џепова. Њихов положај је гори него са садашњом инвалиднином.

У Министарству су слегли раменима: – Узми или остави!

Говорили су инвалидима у почетку, док је још трајао рат, да је хотел краткорочно решење док се не нађе трајно, сада их истерују и из хотела.

ПАДА КИША

Помиње се још једна комбинација: да јапанска влада одвоји неколико десетина хиљада евра за изградњу кућа, станова за инвалиде. Или је ову вест неко измислио и протурио ради смиривања ситуације.

Пошто су инвалиди схватили да је Дољевац чиста превара и пошто су одбили да крену тамо – годину дана чекају прелазак на савезни буџет. Уместо преласка, 1. октобра ове године

**За утрошену струју
у протеклих десетак
година дато је
милион еура.
Довољно да сви
инвалиди буду
стамбено збринуте,
да добију куће
или станове.**

ШТО СРБИЈА А ДВОБОЈЕ

стигао је допис да сви инвалиди морају да напусте хотел.

– Више не пишемо протестна писма. Сада зовемо телефоном правну службу Министарства за борачка и социјална питања. Али...

– Јуче је, знате, падала киша...

– Били су избори за председника...

Трећи пут је разлог кошава у Београду, па нису смели да крену, четврти пут олуја. Некада је разлог био и поледица. Нарочито зими. Лети су сви на годишњем одмору.

Какве везе имају борачка питања са изборима за председника. Рус, Александар Рошченко се пита: – Да ли, ако је смена директора пекаре у питању, она престаје да пече хлеб?

По закону, инвалиднине се исплаћују ретроактивно, и то од 1. јануара 2001, тврди Александар Рошченко. Инвалиднина се по закону исплаћује од момента подношења захтева. И док инвалиди чекају решење статуса, спремни да чим пређу на савезни буџет напусте хотел и наставе живот у приватној режији, Министарство их поткрада. Наплаћује, без њиховог знања и пристанка, боравак у хотелу.

Александар Рошченко објашњава: – Наша примања се састоје из четири дела. Први део је лична инвалиднина. Други део ортопедски додатак. Трећи део надокнада за тржиште рада, а четврти општинска лична инвалиднина. Сад је дошла друга цака. Дошао је допис у општину да се исплаћује додатак за тржиште рада, чиме заправо Министарство покрива трошкове нашег боравка у хотелу. Има инвалида, чија је лична инвалиднина 8 хиљада динара, на додатак за тржиште рада 14 хиљада. Држава нас пљачка док се инвалидима из Крајине ништа не одбија. Ако боравак у хотелу нама наплаћују, зашто инвалиди из Крајине живе бесплатно? Министарство је преузело мере штедње у последње две године. Изненада, преко ноћи, је откривено да држава нема пара. Спекулише се донацијом јапанске владе од неколико десетина хиљада еура. На име утрошка струје утрошено је у протеклих десетак година милион еура. Довољно да сви инвалиди буду стамбено збринуте, да добију куће или станове.

– У време док се на месту Комесара за избеглице налазила Санда Рашковић – Ивић, кад је долазила у оближњи хотел „Извор“, на неку прославу, ступили смо у контакт са њом. Питамо да ли зна колико је потрошено?

– Милион еура, госпођо Рашковић!

У хотелу није било угља. Колубара не испоручује угљем, нема пара.

– Купио сам кварцну пећ која кошта 20 парака, половну, на пијаци. Колико струје потроши кварцна пећ, кад је инвалид укључи? Колико пара потроши 300 грејалица? Потрошња струје у самачком хотелу је већа него у „Хајату“. „Питам управника, он се смешка, слеже раменима. Ни фабрика не вуче толико струје. Колико, управниче, кошта приколица угља? Педесет еура. Тако су се паре расипале у време Милошевића, а тако је и данас. И данас, понекад, нема угља. За новац који су извукле грејалице, кварцне пећи, могла су се срушити оба хотела и направити пет нових хотела.

КАБУЛ НИЈЕ БОСНА

Александар Рушченко је правник по професији, што аутоматски значи официр руске војске. Посао је изгубио у време распада СССР. Мобилисан је и као војник ратовао у Авганистану.

– Био сам у Кабулу, када тамо није било тешких борби. Након распада СССР понуђено ми је да, иако сам активни официр, радим као правник-консултант у једној приватној фирми. Одбио сам. Пре распада, необрађено стакло за наочари је било јефтино у Санкт Петербургу, ја сам га продавао и живео у Београду. Прилично сам зарађивао. Случајно на Зеленом венцу чујем руски језик. Читав одред од 15 људи је кренуо на ратиште. Сви су углавном официри, сви су прошли неколико ратова... Кренуо сам са њима. Размишљао сам и сам да кренем на ратиште. Од нас 24 Руса 18 лежи под земљом. Нас шесторо смо живи. Нема Руса који није рањен...

Да ли је Александар Рушченко пошао као плаћеник, пошто се о томе много говорило?

– Какав плаћеник?! Ја сам примао 50 килограма брашна и три килограма шећера. Ја сам официр, рат је моја професија. Као тракториста који заврши курс и ја морам у рат да чујем како фијучу меци. То нису видео игрице, то је прави рат. Разлика ратишта у Кабулу и Босни је огромна. У Босни је био позициони рат. Може да се губи или добије неко село. У Кабулу је било више тенкова него војника, дејствовала је авијација. Мада је сваки рат опасан.

Александар је три пута рањен на фронту.

– Први пут од дефанзивне бомбе, у око. Ласером сам оперисан на ВМА. Био сам на институту „Фјодоров“ у Русији. Они су за око богови.

Тако су га испеглали да се не примећује да га немам. Други пут су ми извадили кошуљицу од метка, рањен сам у пету, из аутоматског оружја. После неколико месеци опет сам се вратио на фронт. Треће рањавање је било страшно. Отворени прелом обе кости потколенице. Требало је надокнадити девет сантиметара кости, и лекари ВМА су ми наставили баш по руској методи. Била је у питању ампутација. Рат је моја професија, знао сам да могу бити рањен, као што грађевинар може да падне са скела.

ЉУДИ, НИСТЕ НАЈЛЕПШИ!

Какав је статус инвалида, ратних инвалида у Русији?

– Русија је сиромашна. Њихова примања су, знам сигурно, мања него у Србији, мања него у Републици Српској. Али, у Русији удружење ратних војних инвалида има толику снагу да га се власти боје. Не зато што су инвалиди организовани. Не зато што их има много. Него зато што су очајни. Зато што људи тамо знају шта су инвалиди прошли, знају да би могли да направе хаос, да узму ствар у своје руке. Зато свака општина тамо прво решава њихово питање. У Србији, кад инвалид штрајкује испред општине, њега се нико не боји. Просто, виде да је јадник, бедник. Иако су инвалиднине мале, третман ратних инвалида у Русији је другачији. Кад говори да је инвалид то је тамо част и понос. Кад угледа медаље и онај ко не може да учини услугу потрчаће, покушаће, укључујући и децу. А овде: – Ко те шиша!...

Као што је последње деценије пар стотина хиљада младих људи напустило Србију, тако је и Александар отишао из Русије. Разочаран што, као официр руске војске, пружа услуге пи-

љару приватнику. Пре него што је кренуо у свет из очајања био је фасциниран. Што се менталитета тиче, запазио је као странац да су Срби препотентни, нарцисоидни, преко мере. Овде људи не познају одговорност за дату реч. Царска Русија је имала двобоје – Србија није.

– У Русији постоји одговорност за дату реч. Постоји такозвани „карташки дуг“, који мора да се врати. У царској Русији за то се излазило на двобој, у болшевичком СССР-у се за то стрелало...

Научио је да су Срби „небески народ“ и томе се смеје – Свакодневно чујемо да су српске девојке, да су српске манекенке, најлепше на свету. Опет су Срби по лепоти изнад других народа. Па ко вам је то рекао, људи?! ■

М

Е

Д

И

Ј

А

Л

Е

Олга
СТОЈАНОВИЋ

Уколико лектор насловну реч „гадина“ није „исправио“ у реч „година“, ето моје честитке свима нама и вама за наступајући период слава, празновања и благодана. Те, уколико је још и уредник фотографије био благонаклон те објавио портрет чиче чији је поглед „забачен“ у светлију будућност, све остаје сасвим стилски чисто! А, честитка са чичиним ликом је, иначе, награђена на овогодишњем конкурс студентата Факултета ликовних уметности у Београду и њен аутор је Горан Маринић, унук овековеченог лика.

А медији, под крај овог грдног и увек депресивног просинца, дали су му га по продукцији нових емисија, тако да просто не знам одакле да почнем, а да не пропустим да пљуцнем или похвалим и понеку од старих. Но, ајмо о новим...

Национална телевизија је усталичила, али баш усталичила – што се тиче столица модерног дизајна за новог информативног глодура Стевановића и његове госте – емисију са насловом „Незаштићени сведок“, што је плагијат истоимене културњачке, аутора Веље Павловића са Студија Б. Ако не цепидлачимо, рећи ћемо да су асоцијације и референце на ову формулацију довољно широке и разнородне, те да могу да „покрију“ и политику и културу и феноменологију и било који појединачни случај, јер, шта смо сви ми до ли незаштићени сведоци прилично прљаве и безнадежне реалности?! Иначе, емисија је толико сериозна, да се водитељу ни полуосмех не поткраде читавих сат времена, те бих је сврстала у емисије „за ТВ-интелектуалце“, који раде на постизању жељене чврстине сопственог става.

А на ТВ Б92, дуго је рекламирана, самим тим и очекивана, (забавна) емисија „Тимофејев“ и, нешто краће, шоу Мирјане Бобић, „Ово вас још нисам питала“. Па, да видимо... Нота бене, глодуре су му га стварно дали по експонирању.

Елем, „Тимофејев“, у чијем је латиничном напису само средње „Ф“ осмишљено ћирилицом, са пет поучних звездица испод, за неупућене је нова, ексклузивна марка „вотке“, због „руског“ назива и оноликих звездица које упућују на квалитет. Али, где, у питању није вотка, већ жив човек који се, пак, за разлику од малочас поменутог глодура, превише смеје, да не кажем – цери. А емисија, ба-

же бити, али, после већ виђеног, никоме нећу дозволити да критикује „малу Миљковићеву“ („Кључ“), барем у мом присуству. Јер, след најављених гостију код „звездице“ и Бобићке, за разлику од олајаваног „Кључа“, више вуче на приредбу и другарско вече, него на шоу-програм који подразумева строгу драматургију ка „великом финалу“, који је код Тимофејева двапут изостао, док га је Бобићка некако осмислила, по принципу „сам свој мајстор“... Ако Тимофејев, у пређашњем и даљем тексту „вотка“ и „звездица“, иначе срдачан и симпатичан лик, мисли да ће „засенити финоћу“ овејаним сценаријом: ред политичар, ред глумца, ред музичар или алтернативац, тек је задовољио врхунске критеријуме једне амбициозне локалне телевизије, али не и претенциозне аспирације своје култне ТВ-станице. Но, можда би нам Тимофејев (с лимуном и ледом) довео Винстона Черчила и сер Лоренс Оливијеа, да су живи, али нису, фатално пропустивши гостовање на Б 92.

Ипак, хвала Тимофејеву (дуплом, без ичега) што нам је омогућио да од Вука Драшковића наизуст чијепо Преверову „Барбару“, јер Веља Илић, на пример, то не би могао, чак ни на француском.

А што се тиче сликарке, драмске те прозне списатељице, редитељке, спот-јунакиње и кolumнисткиње Мирјане Бобић-Мојсиловић – и тај феномен ваља најкраће разлучити. Бобићка је, просто, сачувала, однеговала и као заштитни знак пласирала тзв. београдски шарм, чија је педигрираност тек овлашна, али је добро учитана, па измиксована са интрендовима најновијих облика живота и рада. Никома се до краја не замерајући, а свакоме стављајући „шармантне“ примедбе, зачињене обесмишљеним грленим смехом и срећно растављеним зубима, ова жустра и попут плитког планинског потока бистра ауторка, својом „евергрин“ комуникацијом успева да остане „вечно млада“, али не само телом, већ, најалост, и духом који не сазрева, како не би остарио... Признајем да у оваквој обланди још никоме нисам „пљуснула истину у лице“. Али, Бобићка заслужује пристојност и обзире, јер је и сама прилично пристојна и обзирна особа, што се могло видети из њеног опхођења с оним већма извештаченим „ентеријеристом“ Борисом Стајковцем, који се обогатио као предузимач, а сада кани да „осиромаши“ као хуманитарац...

СРЕЋНА НОВА ГАДИНА!

рем судећи по две досадашње епизоде, не заслужује толике звездице. Можда, тек две до три, галантно. Јасно ми је да је за Б 92 крајње време да свој конципирани програм-проп освежи нешто „ноншалантнијим“ пројектима, а да сачува ниво култивисаности. Отуда се и јавила прека потреба за „вотком“ и Бобићком, те оплемењена агресивност емитовања ове две (у суштини конкурентске) емисије, заредом у елитним вечерњим терминима петком и суботом. Све је јасно да јасније не мо-

Најзад, уз срећну Нову гадину, поменућу једно изузетно значајно, а медијима непропраћено предавање, одржано ових дана у Народном музеју, из стања свести наше познате виолинисткиње Татјане Олујић. Наслов предавања је гласио: „Култура понашања на концертима озбиљне музике“. Његов науч би глатко могао да се односи на све просценијуме и остале велике и мале јавне и политичке сцене. Али, мала је сала Народног музеја.

Тамо где је министар полиције министар културе

На опште запрепашћење решили смо да прихватимо позив Н. Пријатеља и да одемо на шест дана на Азурну обалу. Иако би се очекивало да је то мој случај, заправо Небојша има пуно занимљивије пријатеље од мене. За све време тих силних путовања са оцем ја нисам успела да одржим ни једно пријатељство како ваља. Не волим да пишем, ни поштом ни мејлом, па чак ни да телефонирам. Тако моја познанства по белом свету издахну. Пре или после... За разлику од мене, мој супруг који је пре брака са мном био у свега три државе, има сасвим необична интернационална познанства, да кажем пријатељства, која на чудан начин истрајавају годинама. У том тефтеру има и један шеф руске мафије али и један будистички свештеник. Када смо преживели линч 94. због Кустиричиног напада отишли смо на месец дана у Москву код његовог пријатеља мултимилионера. Годинама су сви одлазили код њега и уживали у слатком животу, а када смо ми дошли он је управо све распродао и купио келију на Хиландару! Тако смо месец дана жвакали јапанске рибице и клечали по литургијама пратећи његов богонадахнути занос... Сасвим необичне богате и утицајне пријатеље мој супруг има у Америци, Аустралији и на Јамајци... Позив његовог старог пријатеља који је напустио комунистичку Југославију још 76. и отиснуо се у Америку, где је постао познат продуцент, успешан и славан, толико да је могао мирно у раним педесетим да се пресели на Азурну обалу, схватили смо озбиљно и тако се нађосмо у Милану. Лет Алиталијом ме опет уверио колико је Јат добар. Наиме, у овој италијанској компанији уместо вечере, или бар сендвича, добије се само један кекс. Изгладнели, уморни од српских стресова стајали смо на аеродрому, кад угледасмо М. Ђертића у кратким рукавима са томпусом и распуштеном плавом косом. – Хај – рекао је насмешен и преплауно и отаџ је кренуло наше путовање...

Да будем искрена сва та три сата вожње до његове виле нисам сасвим озбиљно ни схватала на какво необично место одлазимо. Падала је киша. Био је мрак. Просечна вожња 160 километара на сат. Нема више граница. Из Италије смо ушли у Француску, онда смо прошли Монако и опет смо били у Француској. „Ез на мору“ је мало место ближе Монаку него Ници, у којој живе славни, богати и они одбегли од високих пореза... Његова прелепа вила налази се недалеко од Кашогијево, сасвим лево од виле Џулијана Ленона... Около понеки шкотски маркиз, један нафташ и три сасвим досадна мултимилионера. На самој плажи вилу је направио Боно, а Урсула Андрес је мало више. Сви они, као обично друштвање из краја, пију и једу у скромном и слатком ресторану „Стара кућа“, који сви зову „Код Мома“. Мо-мо је заправо Мухамед али се то крије. Искрцали смо ствари, попричали са псом и мачком на француском и енглеском, обишли вилетину која има базен, приватну биоскопску салу и четири спрата и најзад заспали у огромном кревету са балдахином...

МОНАКО ПО КИШИ

На питање шта желим прво да видим, рекла сам – Монако, наравно... Нисам очекивала, па чак се ни надала да ове године видим кнежевину, али кад је већ тако испало нисам могла да чекам. Сви они који наспрам Монака преферирају Ницу или Кан или Сан Тропе немају филмофилске заносе као ја. Просто сам знала да ћу се заљубити у Монако. Наш домаћин влада свим финесима азурних топонима. Од историјских до филмофилских чињеница. Где је сниман који филм. Где је становала Грета Гарбо. Где се налио Ринг Стар, а где надувао Хелмут Њутн. Вожња од његове куће до центра Монака траје десетак минута и за то време добијете толико података који се просто не

могу савладати. А онда Монако... Чаробан и по киши... М.Ђ. каже да смо ми импресионирани Монаком јер нисмо видели Дизниленд. Могуће да у том америчком цинизму има истине. Ипак, Монако је заиста као кулиса за добар љубавни филм са елементима трилера. Државица без пореза, сиромашних и депресивних. Оаза гламура, касина, раскоши, страсти... Прво смо обишли дворца Грималдијевих. Испред њега је споменик првог Грималдија, који је побегао из Италије. Наш пријатељ Амер нам је у поверењу испричао све трачеве који се не могу пронаћи ни у једном добро информисаном таблоиду... Просто бесмо засути конспирологијом породице Грималди – од тога да је тај први даса, чији је споменик данас у бронзи испред дворца, кокнуо неке калуђере па је морао да брише из Италије, преко врло занимљиве приче о томе како је Реније успео да кнежевину из канџи нациста пренесу пред крај рата у „проалијанса“, па је чак и сам био рањен, до најзад најзабавнијих пикантерија о тајном љубавном животу принца Алберта, који по дану отвара разноврне хуманитарне акције, а увече креше кога стигне... После сликања и обиласка замка Грималди одмах сам се сјурела у катедралу да положим цвеће на гроб Грејс Кели, али ту ме избацише, јер су сахрањивали неког значајног. Иначе, у самом Монаку има свега 5000 домородаца, који су се, како се верује, или бар како љубоморни богаташи-дошљаци причају, хиљадама година укрштали, што је довело до непријатних резултата... Остатак присутних су мултимилионери и славне личности одбегле од пореза и папараца. На крају, ту су и туристи. Највише Јапанци, који брже шкљоцају апаратима него што удишу сладак, млак и миришљав ваздух кнежевине Монако...

МОНТЕ КАРЛО ЦАРСТВО ХЕДОНИСТА

Ко није бар једном попио пиће у Кафе д Пари тај не може да прича о џет сету... Никако. Па ни о хедонизму... Тоалет у Кафе д Пари је више од СФ филма. Ве-це шоља која је дигитална и сама се стерилише, пошто са ње устану размажене диве. Између бара Америкен и Кафе д Пари се све догађа. Интриге, преваре, обмане, страсти, нове љубави... Питам нашег домаћина зашто становници Монте Карла изгледају тако јадно, па чак и бедно обучени. Он ми открива да кад падне киша, а то се дешава ретко, они својом гардеробом и рашчупаном косом исказују протест. Одбијају да буду елегантни по киши... И заиста, већ сутра на плус двадесет пет у децембру, Монако је изгледао сасвим другачије. Даме у бундама и прескупим ципелама. Господа у скупим твид сакоима наслоњена на своје угланчане „мерцедесе“ и „ламборџиније“... Снобови – каже наш домаћин... Истина, има и снобова. Сасвим залудних, који купују „диор“ и „шанел“ капутеће од по неколико хиљада евра за своје пудлице... Ипак, све је ту помешано интроспективни хедонисти, бегунци од пореске полиције, богаташи нови, стари, лажни, заводници, изолперисане бивше звезде... Монте Карло је као Холивуд. Сваки његов угао, кафе, радња личи на други холивудски филм. Готово у свим продавницама можете да видите фотке Грејс Кели како је некад давно ту трговала. Изузев Кафе д Пари и „Ђанија“, ултраотменог ресторана, не може се рећи да је Монако нешто скупљи од Београда... Скупе су само некретнине, и то страшно скупе. Од наших ту су се упарложили понеки фудбалер, Филип Цептер и Лепа Брена са супругом јој Бобом. Квадратни метар у Монаку кошта страшно много. Око петнаест хиљада евра стартно. Дакле двособни станчић, изузетно скроман, кошта око пола милиона евра. Све остало је јефтино. И клопа, и пиће, и љубав... Да све функционише како треба ту је и министар полиције који је и министар културе. ■

Иницијатор сте великог пројекта „Под златним сунцем Србије”. О чему се ради и шта од целог пројекта можемо очекивати?

Брига за опстанак нашег народа створила је потребу да започнем овај пројекат. Идеја проистиче из чистог нарцистичког патриотизма. Гледајући како се нација растаче, како нестаје услед недостатка духовног вођства, немаштине, немоћи да преокрене субину у своју корист, гледајући раздор, неморал, интелектуалну и психолошку дезоријентисаност, пожелела сам да дам свој мали допринос изласку из кризе.

Решење видим у напретку по сваку цену, али без подстицаја и мапиране будућности, резултат је неизвесан. Многи нису свесни чињенице да смо небригом угрозили сопствени опстанак. Драстични пад наталитета, културно, интелектуално, економско назадовање, погрешни рол-модел, колапс свих вредности услед доминације ниских духом, пораст корупције и криминала, пад нивоа образованости, не могу никако да буду подлога за изградњу будућности.

Домаћа интелектуална и политичка елита остала је без снаге да се супротстави негативним трендовима. Али, осим домаћег, ми имамо и још један драгоцен ресурс, бројну дијаспору. Ако готово 40 одсто Срба живи ван отаџбине, занемаривање овог потенцијала чиста је непромишљеност или пре – глупост.

Наша држава је оснивањем Министарства за дијаспору по први пут остварила легитимни контакт са расејањем. Срби који живе на свим меридијанима света више неће морати да се осећају одбаченим, заборављеним или експлоатисаним, с обзиром да се од њих увек нешто очекује, а ништа им се не даје.

Стари олигарси шепуре се

Асоцијација коју преводим, *Ars et Norma*, већ 11 месеци ради на реализацији манифестације „Под златним сунцем Србије”. Кроз квалитетни програм из културе, без жанровских, идеолошких и политичких ограничења, отвориће се нови духовни простор али и облик комуникације Срба из матице и оних у расејању у околним, европским и прекоокеанским земљама. Допринос овој идеји дају најеминентнији домаћи музички и ликовни уметници, књижевници, ауторитети из области културе, социјалних наука, теологије и политике, из матице и дијаспоре.

Циљ овог програма није раздвајање по верским, националним, политичким и економским основама, већ проналажење заједничког именитеља за различита интересовања и амбиције, као неопходне основе просперитета. Покровитељ манифестације је Министарство за дијаспору Владе Србије, а подршку су дале организације СПЦ, бројни привредни и државни субјекти и знамените личности јавног живота.

И у претходном периоду били сте ангажовани на широј друштвеној, а не само естрадној сцени.

После интензивног учешћа у ДОС-овој кампањи и најаве петооктобарских промена, анга-

**АЛЕКСАНДРА
СЛАЂАНА
МИЛОШЕВИЋ**

Једна од највећих звезда музичког неба претходне, велике Југославије, након вишегодишњег живота и рада у Америци вратила се у своју земљу пуна ентузијазма и уверења да ће после слома Милошевићевог режима моћи да својим знањем и угледом некако припомогне Србији. Као један од првобраца 5. октобра, данас види да се Србија још није одрекла живота по комунистичким догмама.

жовала сам се у промени законског оквира који регулише односе у нашем шоу-бизнису. Именована сам за координатора реформе музичке индустрије, при Министарству културе. Међутим, мој рад је био знатно отежан због несхватања важности коју ова област има за нашу културу, народ и државу. Под таквим условима започела сам процес реформисања и реструктурисања струковних организација, предложила доношење и промену релевантних закона, иницирала повезивање са светским организацијама и владиним телима која се баве

овом тематиком. Поставила сам питање пиратерије. Разрадила сам начин пружања субвенција светских компанија, кроз стварање диференцијалних цена за музичке производе и компјутерски софтвер. Организовала сам едукацију страних стручњака из ове области, подстакла формирање прве асоцијације дискографа и још много другог.

Међутим, да је власт која је мојим именовањем за координатора реформе и званично подржала реформу, прихватила бар доношење закона о конфликту интереса, који сам предло-

жила 2000, сада бисмо имали мање корупције, раширене односе у предузећима, јавним службама итд. Изгубили смо пуне четири године зато што је неко у владајућем ДОС-у био необразован, тврдоглав, сујетан или, најгоре, повезан са онима којима се не испушта моћ из руку.

КО ЈЕ ПАМЕТНИЈИ

Да ли су Ваш програм реформе музичке индустрије и доношење рестриктивног закона о сузбијању пиратерије у издавачкој индустрији уопште остварљиви?

Како да не. Потребно је само нама који знамо шта треба радити дати одрешене руке. Иако је бивши премијер Ђинђић подржао спровођење реформи, нисам успела да оснујем Комисију за примену реформи при Влади, што би пре четири године покренуло процес. Тада се чинило да је све прече од проблема пиратерије, закон о конфликту интереса, унакрсног улагања, оглашавања, монопола, оснивања нових организација и реструктурисања постојећих, борбе за легалитет у медијском простору... Било је коментара и да нама не требају правила западних земаља. Сада увиђам да још увек не схватају шта обухвата појам музичке индустрије и колико је њено регулисање, потреба модерног, технолошког друштва. Управо је проблем у томе што ми сматрамо да ако нешто не знамо, онда то вероватно ни не постоји. Или да нама, паметнијима и вештијима од других, тако нешто не треба.

Моји вишегодишњи напори континуирано су се завршавали бесмисленим одговорима бившег министра за културу како нема средстава да се формира Музичка унија или уради елаборат о борби против пиратерије. Међутим, вредно сам радила на лобирању и упућивању у проблеме и решења, политичких чиноца, профе-

улажу, издају се највеће будалаштине које се могу замислити. Ниједна од славних домаћих звездица не би могла да пева ни у најгорој америчкој рупи, а камоли да снима албуме. При том се њихов мафијашки лоби вредно труди да ми који нешто знамо, случајно не добијемо простор у медијима и тако им разбијемо зидове Трумановог света. Чак и емисије које гледамо на најгледанијој ТВ Пинк, делују као шарене лаже, са кобајаги музиком, кобајаги костимима, сценографијом, кобајаги веселим водитељима и гостима који се лудо зезају. Још кад би хтели да нам открију шта је то тако забавно, па да се бар уживимо у лажи.

Квалитетни уметници су протерани. Раде као продавци, мајстори, службеници. Гледамо искључиво трећеразредне извођаче и провинцијске лакрдијаше. Приметно је да на тој наводној српској сцени нема ниједног урбаног аутора. Урбани ствараоци су у свим срединама и свим епохама покретачи новог, замајак напретка, развоја, чега се управо тај естаблишмент ужасава. Поновила сам много пута да је Милошевић уз своје помагаче којима је поклатио медије, над Србима учинио највеће зло, а то је културни и духовни геноцид. Професор Ратко Божовић додаје – и „урбаницид”. За ову кривично дело нико не одговара, већ су ти исти људи поштоване јавне личности које и даље уживају да нам буде непријатно.

Зашто поменути медији нису затворени после 5. октобра? Зашто за њих нема лустрације тј. одговорности за кршење људских права? Да ли ће се икада извинити за нанету увреду и психичку бол, уништене каријере и таленте? Ко ће нам платити изгубљен живот у земљи која је у 21. веку забранила модерне музичке трендове и прогласила их непожељним или мртвим?

траг о популарној уметности у протеклих пар деценија. Са ПГП РТС потписан је уговор о снимању новог албума, документарне емисије, прославе јубилеја, 25 година рада, и много тога још пре две године, али уговорене обавезе РТС није испунио и вероватно ће их само судским путем испунити.

По повратку из Америке, уместо добродошлице, вође домаћих музичких кланова претиле су ми оружјем, нестанком са сцене, али и из

НАЈВЕЋИ ГУБИТНИК ЈЕ ДРЖАВА

Реформа музичке индустрије обухвата реформу и у другим сегментима друштва, као што су област законодавства, извршне власти, финансија, телекомуникација и културе.

Због неприхватања реформе музичке индустрије, држава је на губитку више десетина милиона евра годишње. О враћању позајмљених фреквенција, државних добара, отетих средстава од државних предузећа, не треба ни говорити. Замислите где би сада биле поједине медијске куће да се примењује закон који сам помињала, или бар закон о радиодифузији? Да се наплаћује порез за оглашавања, примењују адвертајзинг и маркетинг регулативе? Замислите колико је новца држава поново поклатила истим нелегалним власницима медија и фреквенција само у последњих четири године.

живота. Још увек живим, али сам као уметник обесправљена. Прави феномен је како полази за руком малом броју људи који влада шоу-бизнисом да превари и наведе новинаре, критичаре, медије да се понашају према њиховом диктату. Знамо да су медији властито интересних група, али има и доста оних који су независни.

Проблем ове средине је што и даље следи догму комунистичке кампањске апологетике: Онај за

кога се каже да је у реду, биће слављен, онај на кога се баца анатема, нестаће без критичког разматрања. Користити своју главу и доносити суд није добра опција за наше друштво. Замислите како једна од највећих звезда старе Југославије већ девет година у својој земљи не може да изда албум. А издавала сам их у Кини, Европи. Једини сам домаћи аутор који је издао албум за енглеско тржиште. Милони мојих албума продавали су се широм света. ТВ Пинк, РТС и њихови блиски пријатељи не дозвољавају да се то и овде догоди. Упорно чине све да се моје име угаси и заборави. Што је најгоре, јавност о томе ћути. Нико не примећује да нешто није у реду и не жели да интервенише, што би била дужност чак и Министарства културе.

Значи, наставили смо да, као у време Тита, забрањујемо „политички неподобне”? Или је у питању јаз културе, менталитета, животне филозофије? Свакако долазимо до питања остваривања права на различитост, права на рад и питања загарантоване људске слободе. Можда овим случајем треба да се баве интернационалне организације за заштиту људских права?

И ПО „НОВОЈ” Србији

сионалних организација, појединаца. Била сам често жртва незнања, сујете, препотенције и љутње, иако моја намера никада није била угрожавање или претендовања на било чије место. Желела сам да поклоним своја искуства и знања стечена школовањем и праксом у најразвијенијим светским системима. Не требају нам стручњаци са стране, не треба нам принуда и претња страних држава да поштујемо ауторска права и хармонизујемо законске норме. Све је већ постављено и чека да неко донесе одлуку да се и примени.

Има ли данас у Србији добре музике и квалитетних аутора?

У Србији нема слободног тржишта и нема критеријума на основу којих би се установиле вредности. Томе су криве привилеговане дискографске куће које монополишу медијски простор и намаћу лични укус. По старој марксистичкој догми: укус владајуће класе је и укус поданика. Најбољи показатељ промашености њиховог концепта је катастрофална продаја албума и концерата њихових квазизвездица. Целокупна музичка сцена у Србији је лаж.

Издања су финансирана из извора самих извођача и пошто дискографске куће ништа не

Последице нечињења већ постају видне и тек ће се приказати у пуном обиму. Задатак уништаваоца наше културе је да учине све да квалитетних нема, како сами не би увидели колико мало вреде!

КАКО САМО УСПЕВАЈУ

Нема вас ни на програмима државне телевизије?

После бројних концептуалних конфликата и отвореног одбијања да учествујем и подржим политичке програме за подршку Милошевићевог режима, директор РТС Милановић факсирао је допис свим секторима РТС са изричитом забраном појављивања Слађане Милошевић. Сукоб појединца против државе ескалирао је до обрачуна који су насилно изнудили. Појединац, као и увек, тешко може да изађе као победник. Забрана мог појављивања још је на делу, упркос наводним променама у РТС, што је пример који најбоље говори о томе да у Србији није дошло до промена.

РТС је обрисао око 1500 видео снимака насталих током тридесетак година моје каријере. Тиме је уништио не само сећање на мене и мој рад, већ је избрисао део традиције, уништио

Једна непретенциозна али вишеструко значајна књига, која можда не би ни дошла до мене да није било деликатног труда госпође Љиљане Поповић из Старе Пазове, приуштила ми је не само читалачко задовољство него и својврстан времеплов кроз властити критичарски тридесетогодишњи ангажман и уверила ме још једном у далекосежан значај добро вођеног разговора који остаје историјски релевантан документ о људима, времену и доминантним идејама које су га прожимале. Интервјуи су обично рутински новинарски посао и новински жанр, што их најчешће осуђује на ефемерност, површност и брзи заборав. Да не мора бити и да није увек тако, раскошно потврђује књига „Разговори Александра И. Поповића“, објављена о трогодишњици Поповићеве преране смрти којом је српска култура изгубила драгоценог мислиоца, поузданог вредноватеља културних и уметничких појава и токова, а можда и значајног песника да је било среће и времена.

На почетку бављења критичарским послом послушала сам пре савет него редакцијски задатак Драгана М. Јеремића и за „Књижевне но-

Није никаква тајна да је последњих пола века наше историографије област у којој се немамо чиме поносити, ни у научном ни у моралном смислу, те да се још чекају историчари који ће крчити пут кроз шикару полуистина, званичних лажи и истина које су деценијама биле неподобне за проучавање и обелодањивање. Није ништа необично што су из галиматијаса новије историје многи историчари, са вокацијом или и без ње, утекли у давну прошлост, али је велико питање са каквим мотивима, циљевима и у каквој функцији. Злоупотреба прошлости, наравно, није само наш специјалитет, али је штета коју нам је нанела непроцењива и још увек хара нашим острашћеним и неуравнотеженим националним бићем хранећи га причама о величини, вечним неправдама, великим заверама и континуираним кривицама свих других изузев нас.

РАЗГОВОРИ ЗА ПАМ

вине” направила неколико интервјуа (са Миодрагом Павловићем, Бошком Петровићем, Зораном Глушчевићем, Слободаном Селенићем и Миодрагом Булатовићем), да бих се касније још само два пута вратила оваквом послу (са Светланом Велмар Јанковић објавила сам опсежан разговор у „Јефимији” и са Мирком Ковачем у „Српској речи”). И данас се сећам темељних припрема, самих разговора и занимљивих пропратних детаља који су из објављеног текста изостали, места и атмосфере у којој су разговори вођени, каснијег утиска да саговорнике боље и другачије познајем него пре, док сам само читала њихове књиге. Или, рецимо, и данас чувам занимљиву преписку са Ранком Маринковићем и Мирком Божићем, насталу у процесу договарања око интервјуа које никада нисмо реализовали. (Напомињем ово из поштовања према аутору 77 интервјуа, а из угла некога ко их је начинио само седам, па одустао упркос свести о значају разговарања као форме стваралаштва.)

Александар И. Поповић радио је годинама један изузетно важан а готово невидљив и стога незахвалан посао, посао за који је неопходна широка култура, велико знање, непатворена скромност, тактичност и толеранција. Радио га је, при томе, у деценији (последњој деценији прошлог века) када су све ове особине биле у Србији на најнижој тачки, готово непостојеће, и на најнижој цени, тако да и нису сматране врлинама и вредностима. Тиме је значајнији његов подухват да у време хаоса и безумља, подела и мржње, подлегања зову тла и крви, урушавању моралних и свих других компаса и вреднота, истраје у разговорима који се и данас мо-

гу сматрати парадигмом *умећа разговарања*. Поповићеве „Разговори” били би репрезентативни у сваком времену, али ми се чини посебно важним што документују једну другачију свест управо у оној страшној и бедној деценији када се у Србији углавном „разговарало” саопштењима, свађама, полемикама, утуцима, посковкама, завитланим пиштољима а богами и убиствима саговорника који мисле и говоре другачије.

♦ Љиљана ШОП

РАЗГОВОРУ НИКАД КРАЈА

Премда је ово чувена крилатица нашега народа, данас се овде све мање разговара у правој смислу те речи. Разговара се из нужде, проформа, на нечију иницијативу, е да би се приопштило да се разговарало, а не да би се размислила мишљења, послушали саговорници, усвојили и применили добри резултати разговора. Од разговора се више (захваљујући политичким разговорима, ваљда), не очекује ни корист, а камоли да се у њему види врлина, мудрост, лепота, или осети духовно задовољство или заумна магија *разговора као таквог, разговора по себи*. Место и улога *разговора* изгубили су се, између осталог, услед вишедеценијског терора *говора* којима су испирани мозгови. После тзв. историјских говора није било разговора; штавише, било је опасно па и погубно раз-

говарати. Разговори су се задржали у сфери духовности и уметности, где им и јесте најприродније место, али су се временом и ту почели прљати, осипати, кварити и загађивати вирусима спољних и практичних тема и дилема. Мишљење се повукло пред одређивањем, разум пред страстима, добро и лепо пред корисним, суптилно пред транспарентним.

Старији су заборавили да разговарају или су то чинили у неким својим уским и затвореним круговима. Млађе и младе нико више није ни учио да разговарају. Време говора и монолога се одужило и катастрофално одразило на *умеће разговора*. Последница: занимљив, узбудљив, креативан, конструктиван разговор је реликт прошлости и везује се уз доколицу, романтику, чудаштво, екстравагантност, екзхибиционизам, претенциозност и ко зна какве све још луксузе и необичности.

Ко мисли да претерујем препоручујем му да ослушне како звуче и погледа на шта личе све бројније емисије и рубрике тобожњих разговора у медијима. На све пре него на разговоре у изворном значењу овог драгоценог појма. Интервјуисти махом не познају дело својих саговорника под претпоставком да га ови уопште имају, а интервјуисани нису мотивисани да на стереотипна, неинвентивна и банална питања дају одговоре вредне размисљања и памћења. Гости су углавном скандалмајстори и саморекламери, актери афера и естрадне звезде, а домаћини отаљавају „разговоре” рутински и површно, муцаво и логорично. Речи се просипају попут киселих киша, а на публику далекосежно делују баш као и ове кише на планетарну флору. Од оваквих „разговора” ни ћутање

више не лечи, мада му – судећи по учесталости вазда истих „професионалних разговарача“ о свему и свачему – они ретки које би вредело чути прибегавају као достојанственом уточишту.

Ако се под разговором подразумева ћаскање, блебетање, ћакулање, трућање, свађање и јалово надмудривање без осећаја одговорности за изречено, онда данас код нас уистину важи и савршено пристаје изрека – разговору никад краја.

Александар И. Поповић је бирао саговорнике по различитим критеријумима: различитих генерација, професија, сензибилитета, погледа на свет. Ма шта било ко мислио о његовим појединачним сабеседницима или њиховом делу, о нашим академицима, научницима или уметницима, у питању су елитни кругови, такви какве смо имали и имамо. Пошто је реч о избору тридесетак имена, одабрани су (срећом) писци, сликари и историчари, јер актуелни политичари са којима је Поповић у деценији политичког мрака и краха такође неуморно разговарао свакако припадају некој другој и другачијој причи.

Поповићев истанчани и непогрешив осећај за меру између индивидуалног и колективног, по-

век уназад у трећем миленијуму наше ере? Ми у тоталном расапу, а научник се распевао о томе како смо самосвесни, самосвојни, древни, како су од нас настали други народи (амебоидном деобом?), како смо се коначно образовали пре осам стотина година (а ми необразовани да необразованији у свим значењима тога појма не можемо бити) и како је то наше славно образовање „исход вековног развоја и коначно доброг избора праве цркве“. Јанковићев аксиом је да млађи морају слушати старије (!), те у том смислу трага за доказима да смо „народ најстарији“ е да би нас сви остали, наравно млађи, требали слушати. У ред на поклоњење по старини да стану, руку да нам пољубе, воду да поливају док се умивамо, такве ми се еписко-гусларске слике врзмају пред очима док читам овог професора археологије који једну чаробну науку упрже у тужна кола наше глупости и сујете.

Није никаква тајна да је последњих пола века наше историографије област у којој се немамо чиме поносити, ни у научном ни у моралном смислу, те да се још

ник је одговорио вербалном сликом од које већ деценију и по није далеко ни моја запретена мисао: „У јужном Мексику сам данима, са неким својим пријатељима, пешачио кроз џунглу Чикајаса. Гледао сам Маје и Инке како беспомоћно седе и зуре у небо. Сада стално мислим да су Маје и Инке у своје време биле неупоредиво културнији и озбиљнији народи него што је Србија у овом времену. Па када им је дошло време да оду са овог света, они су једноставно отишли. Да поновим ту своју песимистичку прогнозу – мислим да је Србима дошло то време.“

Богохулна изјава за грубе, глуве, надобудне и оптимистичке уши, али с обзиром када је и како изречена, на нивоу промишљања историје цивилизација, завређује озбиљну пажњу и стабилнијих, практичнијих, рационалнијих народа а камоли нашу. Питање о будућности Срба и Србије Поповић је лајтмотивски постављао свим својим саговорницима, али су одговори махом били магловити, клишетирани, несигурни или оптимистички без покрића, каква је већ деценијама и наша колективна свакодневица. Приче о слози, помирењу, јединству, консензусу, о корекцијама менталитета који карактерише ирационалност и заинашење, подуде како би ваљало тумачити и користити историју и чиме би ваљало придобијати савремени свет све су већ теоријски испричане и у пракси упропашћене на безброј маштовитих начина. Било би неправедно рећи да су баш све упропастили политичари, са своје неукости, бахатости или корумпираности. Чак и да су уз своју моћ и какву-такву народну подршку имали воље да слушају наше научнике, историчаре и уметнике, не би нас извели на неки бољи и модернији пут, јер је већина наших интелектуалаца (половина Поповићевих саговорника су академици) старомодна, дезоријентисана, идеологизована или оболела од идеализоване прошлости. Шта данас градити на „научним“ поставкама Ђорђа Јанковића, проучаваоца „српских громила“, каква је вајда од померања доласка Словена на ове просторе за који

чекају историчари који ће крчити пут кроз шикару полуистина, званичних лажи и истина које су деценијама биле неподобне за проучавање и обелодањивање. Није ништа необично што су из галиматјаса новије историје многи историчари, са вокацијом или и без ње, утекли у давну прошлост, али је велико питање са каквим мотивима, циљевима и у каквој функцији. Злоупотреба прошлости, наравно, није само наш специјалитет, али је штета коју нам је нанела непроцењива и још увек хара нашим острашћеним и неуравнотеженим националним бићем хранећи га причама о величини, вечним неправдама, великим заверама и континуираним кривцама свих других изузев нас. Управо је та и таква „историјска наука“ која је од Срба саздала апсолутно невину жртву свих и свакога била генератор оне количине зла коју смо нанели другима и самима себи у последњој деценији прошлога века. На ту се „историјску науку“ вешто накачила и властодржачка гарнитура потхрањујући управо онај вид патриотизма који је уочиште хуља и шићарија.

Кроз разговоре са уметницима провејава лепота и немоћ правих вредности да се наметну у посувраћеним временима. Уочавају се њихове заблуде, победе и поразе у настојањима да се искаже и сачува индивидуалност под притисцима власти, идеологија, институција или националне еуфорије на коју каткад нису имуни ни најмудрији припадници својега рода. Једни су пронашли свој штит од терора вануметничког расуђивања и безумља свакодневних збивања, други баш и нису. Један од оних који су успели, песник Иван В. Лалић, подсећа нас на изузетну опаску Симоне Вајл: треба говорити о вечним стварима да би били сигурни да смо заиста актуелни...

Александар И. Поповић је својим саговорницима најчешће постављао питања о вечним стварима. Зато је ово књига разговора који јесу актуелни и који ће то још дуго бити без обзира на исходе наших живота у затропаном свакодневу.

ТЕЊЕ

јединачног и општег, пролазног и трајног, националног и универзалног, традиционалног и модерног, наводио је и већину саговорника да такву меру потраже у себи, свом делу, својим светоназорима. Поповићева скромност стишавала је уметничке сујете, његова проницљивост, обавештеност и поузданост у критичком вредновању уливали су саговорницима поверење, респект и вољу да кажу више и зају дубље у проблем него што би то чинили да су преко пута себе имали несигурног питача засењеног њиховим стварним или имагинарним ауторитетом.

Лично сам познавала и познајем готово све Поповићеве саговорнике; са неким сам пријатељевала и немало се наразговарала током година. Познајем њихово дело и у већини случајева моји се критички судови и тумачења потпуно поклапају са Поповићевим. Стога ми и ови разговори значе наставак познате, али никада исте и никада окончане приче која увек може попримити нов и непредвидљив ток, чак и када саговорника више нема међу нама привремено живима.

ИЗАЗОВ ДОБРИХ ПИТАЊА

Сваки је разговор ствар тренутка али његово ниво и домет није или не би требало да буде. Поповић се несеквично улагао у иницирање и ток свих разговора (реч је о мисији улагања себе у свако непознато јаство, како би рекао Итало Калвино), а исход је првенствено зависио од инспирације и удубљивања саговорника. Књигу с пуним правом отвара леп и мудар дијалог са сликарком Мићом Поповићем, а за памћење и промишљање остаје нам његов одговор на питање какве су му наде у нашу будућност. Умет-

БОЛОНА

◆ АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

Ма, каква Европа?!
Ми Срби хоћемо одмах у Америку.

Често мењам странке.
У томе сам доследан.

Са непријатељем нема дијалога.
Од њега беспоговорно
примамо наређења.

Државу су нам разбили,
територије отели, становништво
протерали, руководство похапсили...
Али, зато нам сада ништа не могу!

Они су некад били ми.
Ми смо, заправо, починили
злочин над собом.

Ми смо поносан народ.
Када примамо милостињу
гледамо их право у очи.

Ушли смо у историју.
Али смо у њој и остали.

Доспели смо догде
Зато што је наш највећи учитељ
био онај који ни основну школу
није завршио.

Даске нам живот значе,
рекоше бескућници из потлеушица
на периферији.

КАДА СУ ЈЕДНОМ ПАТРИОТИ НА РАЧУНУ У ИНОСТРАНСТВУ ПРОНАШЛИ МИЛИОНЕ ДОЛАРА, РЕКАО ЈЕ: „НИКО НЕМА ШТО СРБИ ИМАДЕ”.

Наша драма је специфична.
Нема крај.

Назад се не може.
Сва места су попуњена.

Слажемо се да је наша земља лепа.
Само, не знамо шта је наша земља.

Не рачунајте на нас.
Нисмо набавили фискалне касе.

Сваки почетак је тежак,
осим за наше министре.
Они су најтежи на крају.

Салонским патриотима
уста су пуна земље.

Намвни патриоти
том су земљом покривени.

Опростили смо им геноцид над нама,
Али смо то после заборавили.

Племе моје сном мртвијем спава.
Зато смо ми још увек на нивоу племена.

Сутра ће бити боље.
Метеоролози су управо јавили.

Уклонили смо све препреке
на путу ка Европи.
Сада можемо слободно
да распалимо из свих оружја.

Влада каже да зна шта ради.
Тако бар неко зна шта ради.

Ко има јака леђа,
Има и велики стомак.

Треба нам помоћ Руса.
Не можемо да попијемо
овогодишњу ракију.

Кренули смо на све или ништа.
После нисмо могли да се зауставимо.

Они који траже реално,
Заправо су провокатори.

Обећали су куле и градове.
И замало нису испунили обећање.
Добили смо куге и гадове.

У Украјини је власт тровала
опозиционог лидера.
Код нас је власт десет година
тровала народ лажима и мржњом.

Полетела два врана гаврана.
После им се прикључило читаво јато.

Даш му један прст, а он после тражи
и да гласаш за њега.

Српска се труба с Косова чује.
Свира посмртни марш.

Када је почео да копа
по нерасветљеном случају,
ископали су му раку.

Откад је непријатељ постао велики,
Очима не могу да га видим.

Кад смо непријатељу показали зубе,
Он се сажалио и позвао
стоматологе.

Важније је познавати,
него знати.

Народ је тражио промене
и добио их је.

Сада други људи
причају исте приче.

Наше тешкоће су привремене.
Већ у следећем животу биће нам боље.

Наши успеси су толики
да више не могу да се крију.

Доста је било овако!
Хајдемо из почетка!

Наш сан је да мирно спавамо.

Није глупо ићи уназад,
ако си у Ђорсокаку.

Време ради за мене.
Рече осуђени на доживотну робију.

Председник Србије је
председник свих грађана.
Који су чланови његове странке.

Били смо брод лудака.
Због лудог капетана.

Добили смо из Европе
на поклон нове контејнера,
што ће значајно обогатити
понуду исхране за неке
катеорије становништва.

Могли бисмо да хранимо
пола Европе.
Онај део који држи дијету.

Не можете државној
безбедности приговарати
да не ради довољно.
Она је, штавише,
најактивнија ноћу.

Окрнули су други лист
и ту су стали.
Зато ништа не знају.

Демократији је ограничена
слобода кретања.
Не може да дође у Србију.

Кад су позвали народ
на велика одрицања,
одрекао се њих.

Док други руше,
ми комунисти градимо.
Берлински зид је најбоља
потврда за то.

У СОФИЈИ ПРЕДСТАВЉЕНА АНТОЛОГИЈА СРПСКЕ САВРЕМЕНЕ САТИРЕ

У Градској галерији у Софији пре неколико дана представљена је Антологија савремене српске сатири у којој је заступљено четрдесетак аутора из наше земље. Избор радова српских сатиричара сачинио је Крсто Крстев, уредник бугарског сатиричног листа „Стршел”. Афоризме и сатиричне приче на бугарски језик, поред Крстева, превели су Жела Георгиева и Ганчо Савов.

Промоцији су присуствовали и гости из Београда Драгутин Карло Минић, уредник „Сатирикона” у „Политици”, Радивоје Бојичић, главни уредник „Ошаног јежа” и Александар Чотрић, колумниста „Пете колоне” у „Српској речи”.

Присутнима се обратио и Чедомир Радојковић, амбасадор Србије и Црне Горе у Софији.

Александар Чотрић, који је и сам заступљен у Антологији, рекао је да је објављивање овакве књиге још једна потврда сличности између српске и бугарске уметности и књижевности, као блискости менталитета два суседна народа.

Манули смо се пшенице, шећерне
репе, кукуруза, крава, оваца...
Ми гајимо наду...

Нема слабих противника.
Ми смо их ликвидирали.

БРАНИСЛАВ ЈЕФТИЋ

БОРЦИ КОРПУСА ГОРС

Аврамовић Драгић, јереј, парох стојнички, орпусни свештеник, страдао у босанској голготи

Адам Михаило, редов, на служби у корпусу Горске гарде

Ајдуковић Милан, машинбравар, борац из села Влашка код Младеновца

Аксентијевић Милан, редов, на служби у Гарди, родом из Шума код Тополе, после рата робијао у Сремској Митровици

Анђелковић Спиридон, жандарм, био легализован у жанд. станици у Влашкој, на служби у Младеновачкој бригади

Антоновић Димитрије, капетан 1. класе, командант Космајског корпуса, био командант и Јастребачког и Расинског корпуса, био на служби у Команди Србије, умро од тифуса 28.2.1945 у Дервенти

Арсенијевић К. Негован, поручник, из Рајковића код Ваљева, командир Јуришне чете Ваљевског одреда 1941, командант Прве (Опленачке) бригаде, страдао у босанској голготи

Арсенијевић Обрен, наредник, из Пајазитова, командир чете у Опленачкој бригади, после рата робијао

Аћин Бранислав, капетан, ком. Друге јуришне бригаде пре одласка у Босну, ком. Треће јуришне бригаде пре одласка у Босну, емигрирао у Аустралију

Аћин Милош Коста, капетан

Бабић Радомир, борац из села Мала Иванча, Космајски срез, убијен од комуниста 19.12.1943.

Бартуловић Ј. Михајло, поручник, капетан, дошао из Пољске страже 1943, начелник штаба Горске гарде, страдао на крају рата

Бацак Јанко, активни равногорац из Јагњила (Младеновац), страдао у одласку за Босну у околини Ивањице

Бесара Негован, поручник, родом из Сарајева, на служби у Младеновачкој бригади

Благојевић Драгољуб, на служби у Гарди, из Пласковца

Благојевић Ђорђе, потпоручник, обав. официр у Јуришно пратећој бригади 1945.

Благојевић Чедомир Чеда, поручник, учитељ, родом из Бреснице, Гружа, био пре рата учитељ у Крагујевцу, командант Космајског среза

Богдановић Марко, жандарм, легализован у станици у Кораћици, Младеновац, на служби у Младеновачкој бригади

Богдановић Милован, редов, борац из села Вучковица у Гружи, страдао у босанској голготи

Богојевић М. Светозар Света, капетан, мајор, родом из села Клок, Опленачки срез, помоћник команданта Горске гарде, од рањавања у Аранђеловцу ослепео, емигрирао у Енглеску

Богосављевић П. Ратко, командант села Рогача, Космај

Божанић Радојица, командант села Мала Иванча, Космајски срез, члан Равногорског одбора у Малој Иванчи, убијен од комуниста у Раљи

Бочановић Божо, служили у Гарди и крили се после рата

Бојановић Добрица, арт. капетан, обавештајни официр, одржавао везе са Београдом

Бојовић Драгутин

Млађа, пилот, капетан, из Београда, командант Космајског гардијског корпуса, командант Треће (Младеновачке) бригаде, погинуо у Аранђеловцу септембра 1944.

Бојовић Душан, редов, на служби у Гарди, родом из Стојника, погинуо на Букуљи код Аранђеловца

Бојовић Раде, потпоручник, командир Прве чете Првог батаљона Гарде 41.

Боравац Светозар, жандарм, избеглица, родом из Подравске Слатине На служби у Младеновачкој бригади

Божковић Чедомир, редов, на служби у Гарди, из Белосавца, преживео рат

Валић Љ. др Петар, професор, „Срђан Руднички”, уређивач корпусних новина, убијен у емиграцији од Удбе у Белгији

Валић Момчило, ученик, родом из села Младеновац, на служби у Младеновачкој бригади

Вељковић Нада, чиновница, поверница ЖРОС-а у корпусу, из Младеновца

Весић Миладин, редов, родом из Кусатка, на служби у Младеновачкој бригади

Весић Ј. Радисав, пеш. наредник, командир 1. чете 2. батаљона Космајске бригаде

Вигњевић Милош, пешадиски капетан 2. класе, обавештајни официр у корпусу, био раније у Златиборском корпусу, стрељан у Ваљеву 1945.

Видаковић Милорад „Мачак”, морнар, наредник, био у пратњи Николе Калабића, од 1943. био у Врховној команди, од 1944. у Поморско-обалској команди у Котору, пребацио се 1944. у Италију, после рата емигрирао у Јужну Америку

Витас Б. Милан, поручник, командант Другог батаљона Гарде 1941, помоћник команданта Горске гарде, извршио самоубиство 1942. опкољен Немцима, одликован посмртно Карађорђевог звездом

Вујић Б. Вукадин, капетан 1. класе, био у Топличком корпусу, обавештајни официр у корпусу

Вујић Радисав, редов, борац из околине Тополе

Вујић Светомир Света, поднаредник, командир вода у Јуришној бригади, коман. села Винча код Тополе, тешко рањен 1943, преживео рат

Вујишић Божићар, наредник, избеглица из Међумурја, на служби у 3. батаљону Младеновачке бригаде

Вујовић Драгомир, капетан 2. класе, родом из Страгара, командант Орашачког среза

Вуковић Адам, наредник, родом из села Грбице (Крагујевац), командир чете у Космајској бригади, члан тројке код Жике Павловића Артиљерца, после рата робијао

Вуковић Александар Леза, био учитељ у Шепшину, на служби у Младеновачкој бригади

Вуковић Жика, редов, борац из Младеновачке бригаде

Вуковић Тадија, редов, родом из села Шепшин, на служби у Младеновачкој бригади

Вукчевић Ј. Блажо, капетан 1. кл., био на служби у Космајском корпусу

Вучелић Радош „Бајазит”, капетан, организатор устанка у Космајском срезу, убијен од Немаца 1941.

Вучковић Радиша, редов, на служби у Гарди, родом из Стојника, погинуо у Босни

Гавриловић Гвозден, наредник, корпусни заставник

Гавриловић Драгомира, ученица, чланица ЖРОС-а из Младеновца

Бранислав Јефтић је двадесет година истраживао ко су били учесници равногорског покрета, из чега је произашла обимна документација, рекло би се својеврстан споменар са тачним личним подацима четника у Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Хрватској и Словенији. Из те обимне документације „Српска реч” и у овом броју наставља да објављује персонални састав и деловање Корпуса Горске гарде.

КЕ ГАРДЕ

Гајић Г. Драгољуб, командант села Мали Пожаревац, Космајски срез, председник Равногорског одбора села М. Пожаревац, убијен на крају рата

Гајић Зоран, родом из села Влакча

Гардовић, наредник, био у пратњи капетана Медића

Гачић Драгослав, наредник, командир чете у Опленачкој бригади, из Чумића, преживео рат

Глишић С. Драгољуб Браја, каплар, родом из села Јагњило, Космајски срез, члан командоске групе 1945.

Глушац Миро, јереј, парох из Сече Реке (Косјерић), војни свештеник Златиборске бригаде, бригадни благајник у Гарди, погинуо у босанској голготи

Грујић Станојка, члан Р. одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, стрељана 1944. у Гроцкој и бачена у Дунав

Грујић Страхиња, ученик гимназије, члан Р. одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, убијен 1944. у Гроцкој и бачен у Дунав

Грујић Б. Михајло „Гулбо“, рез. пеш. наредник, родом из села Равањ, Рачански срез, командир Пратеће чете

Дамњановић М. Богдан, потпор. богослов, родом из Коштунића, коман. Опленачког среза, стрељан у Крагујевцу од комуниста 1944.

Дамњановић Милош, редов, родом из Доње Трешњевице

Даниловић И. Михајло, богослов, родом из села Горња Грабовица код Бруса, био у Копачничкој бригади Расинског корпуса, прешао у Гарду, заробљен од комуниста 1945, по пуштању илегалисао на Копачнику

Дејановић Бранко, ђак, по народности Хрват, био распоређен у Опленачку бригаду

Дејановић Драгош, потпоручник, по народности Хрват, командант Трећег батаљона Опленачке бригаде, командант Космајске ударне групе, страдао у босанској голготи

Десивојевић, наредник, на служби у Гарди, убијен у Београду

Ђорђевић Ж. Драгослав, ђак, наредник, борац из села Котража код Страгара

Ђорђевић Љубомир, члан Омладинског центра Гарде

Ђорђевић К. Милан, пешадијски поручник, обавештајни официр у Опленачкој бригади

Ђорђевић Светомир, редов, борац из села Пласковац код Тополе, страдао у босанској голготи

Ђорђевић, наредник, командир чете у Опленачкој бригади

Ђукановић „Еркан“, ађутант команданта Гарде

Ђукић Првослав, наредник, борац родом из околине Тополе

Ђурић Михајло, редов, борац из Доње Шаторње

Живановић Живота, борац из села Закута, Гружа

Живановић Гаврило „Гаја“, наредник, на служби у Гарди, родом из Вукасаваца, заробљен од Немаца и стрељан на Бањици

Живановић Милорад „Јастреб“, командир 1. чете 2. батаљона Опленачке бригаде

Живковић Милован, командир чете у корпусу

Живојиновић Светозар „Зака“, редов, борац из села Шуме, срез Опленачки

Жилић Петроније Пера, наредник, радиотелеграфиста код Медића

Законовић Војин, редов, члан Преког корпусног суда

Ивановић Антоније, командант села Сибница, Космајски срез, стрељан од комуниста у Сопоту крајем 1944.

Ивањац Миле, наредник, командир чете Коњичког дивизиона

Ивањац Славиша, редов, борац из Младеновачке бригаде

Илић Војкан „Суља“, ђак, на служби у Опленачкој бригади

Илић Б. Миодраг „Кум“, наредник, родом из села Рајковац, на служби у корпусу, звали су га и Мића Боларевић

Јаковљевић М. Добросав „Либер“, потпоручник, на служби у корпусу

Јашић Божић, јереј, члан Р. одбора одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, стрељан у Гроцкој 1.10.1944.

Јашић Бранко, члан Равногорског одбора у Малом Пожаревацу, Космајски срез, убијен на крају рата

Јашић Миливоје, члан Р. одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, стрељан 15.10.1944 у Гроцкој

Јевтић Миодраг „Бата“, потпоручник, капетан, учитељ, командир Друге чете Првог батаљона Гарде 41, командант Друге (Орашачке) бригаде

Јевтић Душан „Мали“, жанд. каплар, родом из Белог Поља код Ваљева, био у групи који је водио Никола Калабић, погинуо од Немаца у Брежђу 22.12.1942.

Јездимировић „Језда“, резервни наредник, командир чете у Гарди, из Става (Медведник)

Јекић Владета, ученик, родом из Неменукућа, лични пратилац Драгутина Бојовића, умро од тифуса у Босни 1945.

Јелисијевић М. Милутин, редов, борац из села Петропоље, Гружа, страдао у босанској голготи

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Горовичанин Рака, поднаредник, на служби у корпусу, био привремено у Смедеревском корпусу

Грковић Н., поручник, геометар, на служби у штабу корпуса, командир чете

Грић Љубомир, потпоручник, на служби у Орашачкој бригади, начелник штаба Опленачког корпуса, председник корпусног суда

Грујић Живан, општ. деловођа, члан Р. одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, убијен од комуниста 1944.

Грујић Михајло, члан Р. одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, убијен 1944.

Грујић Радован, општ. деловођа, члан Р. одбора у М. Пожаревацу, Космајски срез, убијен од локалних комуниста 3.2.1943.

Димитријевић Бора, поручник, заменик команданта Прве (Опленачке) бригаде, био и у Расинском корпусу, убијен 1947.

Димитријевић Миле, редов, борац родом из Параћина

Добричић Милован, редов, на служби у Гарди, родом из Стојника, погинуо у Босни

Драгић Благоје Блажа, келнер, редов, родом из села Нашице, на служби у Младеновачкој бригади

Ђокић, наредник, из Котраже код Тополе, командир чете у Космајској бригади, страдао у Босни

Ђоковић Радомир Јулкинац, борац родом из Топонице (Гружа), почетком рата био у партизанима

ПОСЛАНИКЕ СОЛИДАРИСАЛИ ЛИЧНИ ИНТЕРСИ

Јадна је Србија коју такви посланици представљају. Да би човека до краја упознао дај му само шаку власти и он је немоћан да се више маскира. Посланици СПО потрчали су на власт „ко овце на солила“. Ушли су упркос противљењу, по свим мерилима људске и божије правде, председника странке Вука Драшковића, у заједницу злочиначке и терористичке Милошевићеве дружине.

Неке од њих сам годинама ценио и поштовао; био са њима у непрекидној сарадњи и до краја им веровао, а све мислећи да радимо у интересу странке, а првенствено у интересу несрећне и залутале Србије. Одрађивао сам и финансијски помагао неке послове, безрезервно верујући „честитим посланицима“ да радимо послове општег и узвишеног циља. Пошто је Српски покрет обнове био моја највећа љубав и једина светлост у свеопштем српском мраку, одлучио сам да ћутим да не бих скрнавио углед странке. За све имам необориве доказе, али зарад општег циља одлучио сам да и даље ћутим. Подсећам похлепне посланике да су обавезни да поштују програм странке као и све одлуке надлежних органа странке. У противном „сиктер“ из странке и право у Милошевићев осинак; такви сте идеални за њих. Солидарисали су вас лични интереси и комунистичко наслеђе те сте остали без националног карактера и идентитета.

Јевто Бејатовић

ЗЛОЧИНИ СУ МИРИНА ПОСЛА

Госпођо Данице,

Желели сте да будете директор БИА. Морало да Вам кажемо у најбољој намери да виталну ствар нисте успели да схватите тј. повежете, а ми то знамо врло поуздано и пишемо ово писмо да бисмо Вам помогли.

Мира Марковић је пар месеци пре бекства, а у убеђењу да је све „легло“, изјавила да је Горан Матић најспособнија личност за шефа или министра полиције, а то је рекла са за њу дубоким убеђењем. И ми смо погођени њеним злочинима у мало мањој форми него Ви. Конкретно.

Горан Матић је идејни творац свих злочина који су се догодили и то: Ибарска магистрала, Петар Стамболић, Ђурувија и други. Све је то презентовао Мири која је све прихватила и уз помоћ Бранка Ђурића, Радета Марковића и других разрадила и реализовала. Директни извршиоци су баш ти који су у затвору и покушавају да Вас усмере на погрешан колосек. Слободан Милошевић није био баш сагласан, али јој је рекао „Надам се да знаш шта радиш“, дао јој зелено светло.

Схватите ово врло озбиљно, а ми Вам се кунемо Богом да је ово чиста истина, само огребите површинску фарбу. Изјаве Ђурића и осталих не само да су срамне него су ноторне лажи. Надамо се да ћете нешто успети да урадите и задовољите правду, казнити злочинце и нама свима ублажите неизмерну бол.

Не можемо да разумемо да су Ђурић, Керес и још неки други на слободи и из сенке се још увек подсмевају нашој несрећи! Имамо велику наду у Вас.

Електронском поштом

ЧУЈЕ ЛИ НАС НЕКО?

Као и сва досадашња убиства, тако и погибија војника се развлачи са истрагом, износи се више верзија, а све у циљу тачности и истинитости, како кажу званичници. Формира се посебна комисија ради истине, како надлежни желе то да представе народу. Не памтимо да је било која комисија учинила помак до сада, осим комисије која је била на челу са човеком из Шпаније, који је рекао да је било крађе главова, а на тај начин и непоштовање закона или,

1. Зашто ћуте (нисмо чули њихову реч) за поведници страже? Они су најближи сарадници стражара и знају и прате њихово понашање.

2. Зашто се скоро увек формира посебна комисија? То значи да нам је професионални рад органа неажуран, хоћу рећи не знају или неће да раде. То треба отворено казати-признати и отпустити нераднике.

3. Није ли срамота, грехота (мале речи), страх од Бога и родитеља тих војника за све оне који манипулишу њиховом децом, а које су родитељи с песмом послали да служе свом народу? Ми, обични грађани, ово гледамо и доживљавамо као фарсу. Па и обичан грађанин може да каже да ли може један посао да заврши или не, и за које време. Наравно, под условом да жели да ради искрено и увек има на уму да су родитељи изгубили своју децу и да се не

Светла круна сад не сија...

Ој, Србијо, мајко мила
шта си тужна доживела.
Светла круна сад не сија
Ој, Србијо, мајко мила.
Кад ће доћи срећни сати
да се круна
на Оплењца врати.
Да обасја Шумадију,
српску земљу најмилију.
Са Оплењца кличе вила
Ој, Србијо, мајко мила.
Иду дани, иду сати
да се круна на Оплењца врати,
да распева Шумадију
и тужну мајку Србију.

Веселин Савковић
из Заграђа, несуђени руднички војвода

Поштована Редакцијо,
Ове стихове је написао деда Веселин Савковић из села Заграђа код Горњег Милановца. Он има осамдесет осам година, живи сам и још увек сања старе равнореске снеге.
У нади да ћете песму и фотографију објавити у вашем цењеном листу, срдечно Вас поздрављамо.

боље речено, злоупотреба. Не сећамо се да је за то ико одговарао, па чак и онај који је био најодговорнији. Сада одговара само за оно што је радио-злоупотребљавао међународне законе, али за оно код нас у земљи шта је све радио и шта није радио а требало је, нико није покренуо његову одговорност, као ни одговорност других. А било их је, то је сигурно. Ми обични грађани не верујемо у ове наше судове и јавне тужиоце. Све су то фарсе. То показује досадашњи њихов рад.

Посматрајући и пратећи досадашњи рад у вези с убиством војника у Толчидеру, ми постављамо следећа питања:

огреше о њих. Оваквим начином рада, са оваквим понашањем, они сада кажњавају и родитеље, јер се не зна како су им настрадала деца, као да су отишли изван земље, у џунглу.

Наравно, љутимо се понекад и на неке новинаре, јер својим писањем или неписањем штите оне који треба да раде свој посао. Замислимо само лекара који, уместо праве дијагнозе и ординарања правога лека, погрешно, намерно или случајно, што пацијента директно води у продубљивање кризе или смрт. Стиче се утисак да они који су школовани да стручно раде посао који им је поверен, и за који су плаћени, уопште се не придржавају науке и дипломе

коју су добили. Школа и звање им више служе за манипулације. Као доказ ми грађани прво чујемо изјаву неких гласила, а тек онда овлашћена лица и стручњаке. На тај начин се свесно обмањује јавност и ствара по неколико верзија, а народ воли свашта да чује и да онда коментарише. Већ су створене те навике код народа и сада то пролази доста добро. А за погинуле, ко за њих мари? Они не говоре. А њихови родитељи? Они имају своју муку.

Светомир Николић, Радиша Конатаревећ

ОДВОЈИМО ЦЕЛАТА ОД ЖРТВЕ

Написано је, читамо, опомињу нас – да безгрешних нема и да ће бити блажен свако онај ко се на време покаје, моли за опроштај и обећа да ће живети и радити по Божјој и народној вољи и љубави.

Дакле, Србију, часна је и искрена намера Вука Драшковића, од рушења Берлинског зида и урушења покојне СФРЈ и... да се (идеолошки) измире четници и партизани, а у последње време и у материјалном погледу – истих стомака, титула и...

Али, ценим да је грех и пред Богом и пред народом, а нарочито и посебно пред комунистичким жртвама у Србији и другде и помињати заједно четнике и партизана, и да то треба одвојити за век и вјеков.

Дакле, одвојимо целата од жртава, партизане од честитих грађана Србије било из кога рода да су. Ово тим пре и потребније, јер видимо да и многи потомци целата то траже и ругају се и на помисао помирења.

У последњих педесет година, из дана у дан, целати су, из државног буџета, исписали милионе вагона својих књига о томе како су убијали све, без разлике и обзира, и рођеног оца, мајку, брата, све. Сада је на жртви само то и биће довољно да чита књиге, и да понешто своје дода.

Целати су уништили Краљевину Југославију, уништили су своју СФРЈ, уништили су... тако да од њихове „светлије и срећније будућности“ није остао ни камен на камену. Чак нема ни целе Србије. Дакле, све су уништили и сами, а и са фашистима и страним комунистима.

Шта сада?

Сада жртвама морамо обезбедити кору сувог хлеба. Како? Врло просто и једноставно. Свим шпанским борцима у Србији, народним херојима НОР-а, споменичарима 1941, борцима са два сведока и сличним категоријама – борацке пензије од почетка 2005. исплаћивати у висини месечног просека зарада у привреди и непривредним делатностима. И ни динар више. Док онима који су имали испод овог просека пензије треба преиспитати, смањити или оставити на истом износу. Те борацке пензије морају бити личне и не могу се преносити ни на кога. Јер оне нису радом зарађене, него су убијањем људи сечене. Оне су идеолошке, плачкашке и више неодрживе.

Остатак пара Србија је дужна да подели многобројним комунистичким жртвама, без обзира из ког су рода и које идеологије, како би преживели остатак живота, а износи би били исти.

Пензија би се звала – отаџбинска пензија. Зашто? Зато што су се те жртве бориле за своју отаџбину – што им је била и дужност, и част, и понос.

Милован Радисављевић Гарашанин

РИБА ОД ГЛАВЕ СМРДИ А ОД РЕПА СЕ ЧИСТИ

У „Гласу јавности“ од 8. децембра 2004. под насловом „Постоји ли правосудна мафија“, затим одговор в. д. председника Врховног суда Јанка Лазаревића и замена теза да не постоји мафија, него штампа за 100 еура напише наручени текст, дајем своје виђење и поткрепљујем истраживања „Гласа“ од 8. децембра уз тврдњу: постоји спрега политике и правосудне мафије у Београду, која креира правосуђе унутрашњости.

Своју тврдњу поткрепљујем са неколико пресуда (решења).

Пример 1: У Чачку, у једном селу човек је товио прасиће и имао сталног купца који му је уредно плаћао. Једног дана купац га замоли да му препоручи некога ко тови телад, па је продавац тужио купца, а тужилаштво придодало одгајивача прасића као саучесника туженог уз изричито противљење тужиоца-суседа. Епилог: после дужег суђења произвођач прасића је осуђен да плати 4000 марака, а тај износ је нудио пре суђења, али тужилац није хтео да прими. Приликом изрицања пресуде одгајивач прасића се у судници срушио мртв од инфаркта.

Пример 2: Догодило се такође у Чачку. Једном човеку је неко свако вече крао кукуруз из њиве. Једног дана викнуо је да га сви суседи чују: „Жено, одох ја за Чачак, вратићу се за три дана“, а онда увече легао у кукуруз и чекао. Око једанаест сати дошла је комшиница и почела да бере и трпа кукуруз у џак. Човек је припремио мотку, оплавио је и отишао кући да спава. Епилог: комшиница је извадила лекарско уверење, тужила комшију, он признаје и бива кажњен да плати судске трошкове, новчану казну ваљда држави, а лоповка буде упућена на грађански суд ради претрпљених душевних патњи и физичких болова.

Пример 3: Возач је згазио ментално ретардираног старијег човека, на кога су до тада налетали возачи због чега је кажњен са шест месеци затвора, уз предлог поступајућег судије да казну може да замени ако плати 3000 еура (немам појма коме). Отишао је на издржавања казне чим су прошли јесењи радови да би могао на пролеће да обрађује земљу.

Пример 4: Веома је свеж и потиче из Ужица. Старија жена тужи младог суседа склоног алкохолу који је скоро отпуштен с посла уз добру отпремнину због физичког насртаја, адвокат (жена) обећа да ће је заступати и вероватно добити поступак, убеди је да покрене поступак.

Епилог: Донето је решење да се обуставља поступак услед недоласка тужиље, иако је узела дотичну за заступника и после пет суђења донето решење да тужилца плати 2000 за дангубу туженог, 9160 судске таксе од ко-

јих 6000 на име вештачења ортопеда из Београда (здравственог картона тужиље и друге болесне ноге која није била предмет спора) иако је тужилца имала лекарско уверење да је задобила лакшу телесну повреду. Најчудније у свему томе што је здравствени картон слат у Београд кад Ужице има сјајне ортопеде. (И сама ћу искористити прилику да се овог пута јавно захвалим ортопеду Драгану Ивановићу који ми је амбулантно наместио сложени прелом скочног зглоба, без операције и контролног снимка, пошто се рендген покварио). Кад све саберем, моја комшиница и врсница платила је истеривање правде преко двадесет хиљада, рачунајући и трошкове адвоката, а пензија јој износи око 8000 динара. Једина повољност у овом случају је што је судија одобрила плаћање на пет рата.

Пример 5: Један Црногорац из Бара (или Будве) дође у Ужице код мог сродника који се бави производњом чарапа и замоли да му да чарапе за 50 хиљада динара на образ (читај: почек), јер отвара продавницу у Београду и тако превари још двадесетак наивних људи. После годину дана произвођач чарапа оде код адвоката, а човек поштен па му каже истину: „Платићеш судску таксу 15000 унапред, а и мени нешто мораш да платиш, затим суђење ће психички да те исцрпљује и траје две до три године...“, те потенцијални тужилац одустане уз мој додатни савет: не качи се са с таквима пошто ће послати свог човека да посведочи да си га помоћу њега рекетирао, те ћеш завршити у затвору. Епилог: хепи-енд, одустајање од тужбе.

Ето такво је правосуђе у Србији господине в. д. председника Врховног суда Србије. Због тога су ходници суда све празнији, адвокати имају све мање посла, те ћете једног дана сви ви судије спасти на државни буџет, опет на грбачу народа. Да није тако не би већ пет година сестра судије Симеуновића плакала и тражила правду за мртвог брата који је часно погинуо бранећи своју професију.

Држава која је пукла по хоризонталу и вертикали на тако ситне комадиће за педесет година неће имати правосуђе какво је било у Брозово време пошто су и адвокати и судије људи којима хлеб зависи од политичке мафије, а не само хлеб него и животи њихових породица и њихови.

Слажем се да судије не знају свој посао, јер су залутали у шуму прописа где одлука дерогира закон, а закон Устав Србије, а и због тога што је у овој земљи све могуће па и да судија општинског суда из Врбаса постане председник Врховног суда, пошто после сваких избора (а најгори су Коштуничини легалистички) долази до смене директора, судија, управних одбора и целокупног административног апарата претходне власти. Због тога је и правосуђе на дну (код Срба не постоји дно него провалија која зјапи отворена), а страх од губитка посла након смене сваке власти непосредно гута сва узвишена начела пошто и судије морају да имају шта да једу, ако већ не могу да оду на годишњи одмор.

Војка Милутиновић

КОЗЕ, ПСИ И МИ

Олга Стојановић у својој колумни у „Српској речи“ број 360, од 8. децембра 2004. године, пише: „У приградским насељима укидају козе. Хоће да их приморе. То није, веле, урбано, није цивилизацијски, није на путу ка Европи...“ Још подсећа да се од коза исхрањују њихови власници... Тај текст о козама веома ме је узбудило и натерао на озбиљна размишљања. А ево зашто?

У моме Прокупљу пре Другог светског рата живео је месарски (касапски) радник Живојин Жика Лазић „Џамба“. Међу првима је 1941. отишао у партизане и све време рата био у тим јединицама. После ослобођења није желео привилегије, нека лепша и уносија запослења. Вратио се свом занату и обичном животу, тачније животу бојема којим је живео и пре рата. Имао је на периферији града, подно брда Боровњак, кућу са двориштем и у њему је држао две козе. Санске, ради млека, сира, јарића, дакле ради исхране, што је у послератној несташици било драгоценост за Џамбу. Не лези враже, неку годину после ослобођења, на предлог Едварда Кардеља, власти су донеле одлуку о уништавању коза у Југославији са образложењем: брсте шуму, проређују шуме, а дрво је наш основни извозни артикал тада био. И била је заиста хајка на козе, и по селима, па и по градовима у којима није било никакве шуме. Џамба своје козе није уништио, да сече грану на којој стоји! Сакрио их на тавану своје куће. Међутим, једног зимског јутра заборавио је да козе нахрани. Оне гладне, хладно им, узнемире се и главама пробију кров и стану да мекећу. За несрећу пролазио у близини надлежни инспектор и одмах Џамби решење: да уништи козе под претњом казне. Следећег јутра Џамба одведе козе и на сат пре почетка радног времена закоље обе на прагу председника општине и остави поруку следеће садржине: „Друже Тито злато наше, опет газда коња јаше, радник Џамба козу има, и она му се одузима“. Одјекнуло је то као прворазредна бомба, политичка ствар, али Џамба има Партизанску споменицу 1941. године, познат је као велики патриота, сиромашак и нико да помисли да је он непријатељ. О тој анегдоти и данас се приповеда у Прокупљу и Топлици.

Ево и ја овом причом хоћу да искажем своје узбуђење и размишљање кад сам прочитао поменути пасус у Олгиној колумни. Да поновим: Олга пише да се од тих коза исхрањују њихови власници. Па сигурно, зашто би их иначе држали? Позната је народна: коза је сиротињска животиња, кукуруз је сиротињска биљка. Дакле, уништавањем коза у приградским насељима идемо путем ка Европи, што је данас општи шлагер за све и свашта. Као дигресију истичем да су пси луталице још већа цивилизацијска брук за Београд и велика опасност. Сваког дана у Београду бива уједено од паса луталица по десет грађана, махом деце, беснило је на прагу, али градске власти благонаклоно се односе према псима, па и луталицама.

Уништавање коза у приградским насељима једна је од десетак мера које власти упорно и

систематски предузимају да би утерали више пара у буџет, да би живот у граду Београду, и другде, подigli на виши цивилизацијски ниво. Али, с друге стране, све су те мере тежак ударац на сиротињу! Укида се чек на почек, смањује се дозвољени минус на текућем рачуну, забрањују се тезге по улицама, и продавци на бувљацима да уведу регистар-касе, партиципација у здравственим установама, швајцарски модел усклађивања пензија са платама и трошковима живота, поскупљење превоза, меса и свих других намирница, и да не ређам. Све су ово мере, веле, у складу са тржишном економијом, економским ценама, корацима ка европским интеграцијама. Свакако да у томе има истине. Али, на другој страни, из дана у дан, читамо да је све већи број, апсолутни и релативни, становника на граници или испод границе сиромаштва, да је свако четврто дете у Србији сиромашно, гладује, да стално расте, већ годинама, број незапослених итд. Смисао мог питања јесте у констатацији да ми се чини како се наше друштво креће опасним стазама, рапидном раслојавању на пуке сиромашке и све већи број тајкуна, милијардера... Стално читамо како млади људи у фантомкама, црним јакнама..., обијају мењачнице, проваљују у станове, нападају људе на улицама, отимају мобилне телефоне и новчанике... Сигуран сам да нико не тргује на бувљаку из обести, да су многи млади криминалци кренули тим стазама у очају – нема запослења, нема прихода за живот, бег у иностранство је све тежи и тежи. Речју, збивања у једном друштву, па и нашем, условљена су међусобно као спонжени судови.

Чини ми се, међутим, да наша актуелна власт не држи ситуацију у руци, заправо сувише је све секторски, министарски, страначки и на други начин испарцелисано, и да у правилу левица не зна шта ради десница (рука, не политичка странка). У нашој Влади не постоји једно координационо тело које има пред очима сва збивања у друштву, која мера производи каква интеракцијска дејства, како све то делује на целину друштва и збивања у њему. Стално истицати као велики успех ниску инфлацију (узгред, она је ове године 50 одсто већа од планиране!), хвалисање са знатним девизним резервама (молим: у доларима, а њих треба за 25 одсто умањити ако се има у виду тренд односа између еура и долара!), а занемаривати стални пораст криминала чији је корен у сиромаштву и хоћеш-нећеш политички и друштвено, са становишта стабилности друштва у целини, приближавања критичкој маси када трпила могу да пукну уздуж и попреко.

Да закључим: и сувише енергије се троши на страначке комбинације и удурме, на сталном држању у фокусу јавности Хага, Косова, Црне Горе и Војводине, а занемаривање пораста броја сиромашних, чињенице да војска гладује, да су разбојништва и пљачке у енормном порасту, битно нарушава потребну равнотежу и хармоничне односе у целој држави. Пледирам да се о томе поведе више рачуна, па и кад уништавамо козе да тиме нађемо замену, ради исхране њихових власника, и свих нас.

Милентије Пешковић

СРПСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР:

Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ

УРЕДНИК:

Богољуб Пејчић

УРЕДНИК:

Стево Батић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Александар Чотрић, Благица Костић,
Ђорђе Вукоје (фото), Ивона Живковић,
Љиљана Шоп, Милена Поповић,
Мирјана Калинић, Миодраг Крстић,
Веско Блажић, Владимир Јовићевић Јов

ПРИПРЕМА ЗА ШТАМПУ:

Велимир Бранковић

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:

Драгица Бугарски,
Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:

Вука Караџића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА

ДЕЛАТНОСТ:

Бранкова 13-15, 11000 Београд,
Тел. 011/ 625-937, 624-598

НОВИ ЖИРО-РАЧУН:

Српска реч
205-9963-75

Комерцијална банка АД

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ
СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:

Политика А.Д., Београд

ПРЕТПЛАТА

Претплату на „Српску реч“ можете извршити уплатом на жиро-рачун 205-9963-75, Комерцијална банка АД са знаком – за претплату – и то за 3 месеца (6 бројева) – 360 динара, 6 месеци (12 бројева) – 720 динара,

за иностранство

3 месеца (6 бројева) – 30 ЕУРА
6 месеци (12 бројева) – 60 ЕУРА

YU ISSN 0354-2963

„СРПСКА РЕЧ“ НА ИНТЕРНЕТУ

www.srpska-rec.co.yu

E-mail: rec@EUnet.yu

18 - 30. 12.
ФЕСТИВАЛ
БАКШИШ
ОРКЕСТАРА

24 - 26. 12.
ГУЧА У
БЕОГРАДУ

22. 12.
ШАБАН
БАЈРАМОВИЋ

28. 12.
ЗВОНКО
БОГДАН

НОВОГОДИШЊИ
вашар

16 - 30. децембар

Нова књига у издању „Српске речи“

ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ

Ова књига је сведочење о терористичком злочину Слободана Милошевића 3. октобра 1999. године на Ибарској магистрали.

То је сага о четвороструком убиству, потрази за убицама и голгота битке за истину и правду која траје и даље.

Ова књига је сведок, хроничар, тужилац и судија.

Ова књига нема ни краја ни последњег издања, пише се сама од себе и стално, и неће јој умаћи ниједан кривац ни тајна.

„Све што је сакривено биће откривено“, каже Јеванђеље.

Књига има 928 страна, са више стотина фотографија и оригиналних докумената.

Књигу по повлашћеној цени од 960,00 динара (плус ПТТ трошкови) можете купити поузећем на телефоне 011/628-242, 620-891 или на адресу редакције „Српске речи“, Вука Караџића 8/1, 11000 Београд као и у књижари „Српске речи“, Змај Јовина 13-15 у Београду.